

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W ZAWIERCIU

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za 2015 rok

ZAWIERCIE, LUTY 2016 r.

Zatwierdził:
Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Zawierciu

Wiesław Olechnowicz

SPIS TREŚCI

I. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ.....	6
1. EPIDEMIOLOGIA CHORÓB ZAKAŹNYCH.....	6
1.1. WSTĘP.....	6
1.2. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE WYBRANYCH CHORÓB ZAKAŹNYCH.....	6
1.3. ZAKAŹENIA I ZATRUCIA POKARMOWE	15
2. NADZÓR SANITARNY NAD PODMIOTAMI WYKONUJĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ.....	25
3. DERATYZACJA	21
4. SZCZEPHENIA OCHRONNE.....	21
5. WNIOSKI.....	24
II. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU.....	25
1. OCENA STANU SANITARNEGO - OGÓLNA.....	25
2. JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH.....	33
3. SYSTEM WCZESNEGO OSTRZEGANIA O NIEBEZPIECZNEJ ŻYWNOŚCI I PASZACH (RASFF)	34
4. NADZÓR NAD WYROBAMI I MATERIAŁAMI PRZEZNACZONYMI DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ.....	35
5. NADZÓR NAD KOSMETYKAMI.....	35
6. INTERWENCJE	35
7. DZIAŁANIA UKIERUNKOWANE PROBLEMOWO.....	36
8. WNIOSKI.....	36
III. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	38
IV. STAN SANITARNY OBIEKTÓW KOMUNALNYCH I UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.....	46
V. OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO NADZOROWANYCH OBIEKTÓW OŚWIATOWO - WYCHOWAWCZYCH.....	54
VI. OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKŁADACH PRACY	59
VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	65
VIII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	89

„Zdrowie publiczne jest umiejętnością i sztuką zapobiegania chorobom, przedłużania życia oraz promowania zdrowia i sprawności fizycznej poprzez zorganizowane wysiłki społeczności na rzecz higieny środowiska, kontroli chorób zakaźnych, oświaty dotyczącej zasad higieny osobistej, powoływania i sprawnego funkcjonowania służb medycznych i opiekuńczych w celu wczesnego diagnozowania i zapobiegawczego leczenia chorób oraz na rzecz takiego rozwoju mechanizmów społecznych, który zapewni każdemu członkowi społeczności standard życia umożliwiający zachowanie zdrowia.”

C. E. Winslow

Głównym celem zdrowia publicznego jest zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli, poprzez realizację zadań posiadających wymiar zbiorowy lub indywidualny.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Sytuacja demograficzna powiatu zawierciańskiego w 2015 roku

(dane liczbowe z GUS, stan na dzień 31.12.2014 roku)

Powierzchnia powiatu zawierciańskiego – **1 003 km²**

Powiat zawierciański zajmuje 8,16% powierzchni województwa śląskiego.

Liczba ludności w powiecie zawierciańskim – **121 012**

Liczba ludności w powiecie zawierciańskim stanowi 2,6% ludności województwa śląskiego

Liczba ludności w województwie śląskim – **4 585 924**

Liczba ludności w Polsce – **38 478 602**

W skład powiatu zawierciańskiego wchodzi **10 gmin**:

Ludność

2 gminy miejskie:	Miasto Zawiercie	50 990
	Miasto Poręba	8 749
4 gminy miejsko-wiejskie:	Gmina Łazy	16 054
	Miasto	6 972
	Wieś	9 082
	Gmina Ogrodzieniec	9 307
	miasto	4 349
	Wieś	4 958
	Gmina Pilica	8 778
	miasto	1 937
	Wieś	6 841
	Gmina Szczekociny	8 003
	miasto	3 726
	Wieś	4 277
4 gminy wiejskie:	Irządze	2 746
	Kroczyce	6 331
	Włodowice	5 297
	Żarnowiec	4 757
Liczba dzieci do lat 2 w Polsce:		735 926
Liczba dzieci do lat 2 w woj. śląskim:		84 605
Liczba dzieci do lat 2 w powiecie zawierciańskim:		1972

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

I. Ocena sytuacji epidemiologicznej

1. Epidemiologia chorób zakaźnych

1.1. Wstęp

Celem prowadzonego nadzoru epidemiologicznego w powiecie zawierciańskim jest monitorowanie sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz wczesne wykrywanie zagrożeń w celu ich skutecznego zwalczania.

Ustawa o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 947, z póź. zm.) nakłada na lekarzy obowiązek zgłaszania 58 chorób zakaźnych, jednostek i zespołów chorobowych, a na Państwową Inspekcję Sanitarną obowiązek ich rejestracji.

W 2015 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zawierciu zgłoszono 1579 przypadków chorób zakaźnych, zakażeń i zatruc podlegających obowiązkowemu zgłaszaniu (w tym 554 przypadki podejrzeń i zachorowań na grypę), 154 osoby z powodu chorób zakaźnych były hospitalizowane. Ocenę sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w powiecie zawierciańskim w 2015 roku sporządzono na podstawie danych pochodzących z meldunku „Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w Polsce” od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. NIZP-PZH, danych uzyskanych z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach oraz prowadzonego nadzoru epidemiologicznego (dochodzenia epidemiologiczne, formularze zgłoszeń zachorowań, sprawozdania, raporty). Należy zaznaczyć, że dane są w trakcie weryfikacji i mogą ulec nieznacznym zmianom. Użyty w opracowaniu termin wskaźnik zapadalności to liczba przypadków zachorowań na 100 000 mieszkańców w odniesieniu do ogólnej populacji.

Zapadalność na wybrane choroby zakaźne w powiecie zawierciańskim w latach 2011-2015 oraz w powiecie zawierciańskim, województwie śląskim i Polsce w roku 2015 została przedstawiona w tabelach nr 5, 6. Jednostki chorobowe, które nie wystąpiły w 2015 roku zostały pominięte.

1.2. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych

Krztusiec

Krztusiec jest bakteryjną, ostrą i wysoce zakaźną chorobą dróg oddechowych – w wyniku kontaktu z osobą chorą zakażeniu ulega do 90% osób nieuodpornionych.

Po epidemii wyrównawczej krztuśca, która wystąpiła w Polsce w 2012 roku (w powiecie zawierciańskim odnotowano wtedy 6 zachorowań) w kolejnych latach obserwuje się spadek przypadków krztuśca. W roku 2015 zarejestrowano 2 zachorowania - u mężczyzny w wieku

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

18 lat, i 3 letniego chłopca – zaszczepionych zgodnie z kalendarzem obowiązkowych szczepień ochronnych.

Roczna zapadalność na 100 000 mieszkańców wyniosła 1, 6 i była niższa niż w Polsce i województwie śląskim. Należy pamiętać, że następuje stopniowa utrata odporności u osób, które wcześniej ją nabyły zarówno w sposób czynny poprzez szczepienie jak i osób, które wcześniej chorowały na krztusiec. W roku 2015 tylko jedna osoba zaszczepiła się przeciwko krztuścowi w ramach szczepień zalecanych. Jednocześnie należy wspomnieć, że na poprawę sytuacji zachorowań niewątpliwie wpłynie decyzja wprowadzenia w Programie Szczepień Ochronnych na rok 2016 dawki przypominającej szczepienia przeciwko krztuścowi w 14 roku życia, jako szczepienia obowiązkowego.

Aktywny nadzór nad OPW

Nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi został wprowadzony w Polsce w 1990 roku, celem monitorowania sytuacji w zakresie występowania zachorowań na poliomyelitis, a także eradykacji wirusa Polio z populacji.

Odzwierciedleniem czułości nadzoru epidemiologicznego jest liczba ostrych porażen wiotkich u dzieci w wieku 0-14 lat. Liczba ta powinna wynosić przynajmniej 1 na 100 tys. dzieci poniżej 15 roku życia.

W Polsce odnotowano 39 przypadków ostrych porażen wiotkich, w województwie śląskim – 7, w powiecie zawierciańskim – nie zarejestrowano w/w zachorowań. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zawierciu kontynuują aktywny nadzór polegający na cotygodniowym kontakcie z lekarzami oddziałów szpitalnych, w których mogą być hospitalizowane dzieci, u których stwierdzono ostre porażenie wiotkie.

Odra

Odra jest chorobą objętą przez WHO programem eliminacji, zgodnie z którym wymagane jest utrzymywanie wysokiego poziomu zaszczepienia oraz wykonywanie badań w kierunku obecności przeciwciał odrowych w klasie IgM z częstością określoną na 1/100 000 mieszkańców. Dla powiatu zawierciańskiego oznacza to zbadanie serologiczne 1 przypadku podejrzenia odry rocznie. W roku 2015 nie odnotowano zachorowań na odrę (zgłoszono 1 podejrzenie zachorowania, jednak badanie serologiczne nie potwierdziło odry). W województwie śląskim rozpoznano 2 przypadki zachorowań, w Polsce – 49.

Różyczka

W analizowanym okresie można było zaobserwować znaczącą poprawę sytuacji epidemiologicznej różyczki. Po wzroście zachorowań odnotowanych w roku 2013 – 154 przypadki, w roku 2015 zarejestrowano 2 przypadki różyczki rozpoznane na podstawie

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

objawów klinicznych. Zachorowania wystąpiły u 10 miesięcznego dziecka, które nie było objęte programem szczepień obowiązkowych oraz u 4 letniego dziecka, zaszczepionego zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień w 13 miesiącu życia.

W województwie śląskim w analizowanym okresie odnotowano ogółem 232 zachorowania, w Polsce – 2026. Wskaźnik zapadalności w powiecie zawierciańskim wynosił 1,6, w województwie śląskim 5,1, a w Polsce 5,26.

Choć różyczka jest chorobą o łagodnym przebiegu, a w wielu przypadkach przebiega bezobjawowo, to zakażenie wirusem różyczki kobiety w ciąży może doprowadzić do zakażenia płodu i w konsekwencji do wystąpienia u noworodka groźnego w skutkach zespołu różyczki wrodzonej.

Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)

Od kilku lat liczba zachorowań na świnkę w powiecie zawierciańskim utrzymuje się na niskim poziomie. Na podstawie objawów klinicznych rozpoznano 4 przypadki zachorowań, które wystąpiły u: 3 letniego chłopca zaszczepionego 1 dawką zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień, 10 letniej dziewczynki, która otrzymała również jedną dawkę szczepienia w 13 miesiącu życia, 17 letniej dziewczyny zaszczepionej dwoma dawkami szczepienia p/ odrze, śwince i różyczce i 42 letniego mężczyzny nieszczepionego. Zapadalność wyniosła 3,3 i była niższa od zapadalności krajowej (5,73) oraz województwa śląskiego (6,6).

Gruźlica

W roku 2015 w powiecie zawierciańskim wykazano 20 przypadków zachorowań na gruźlicę. Zarejestrowano 28 osób z kontaktu z chorym, nie odnotowano zachorowania osób ze styczności.

Zachorowania rozpoznano u osób dorosłych, a analiza zachorowań wg płci wykazała, że wśród osób chorych było 17 mężczyzn i 3 kobiety – 7 osób bezrobotnych, 8 emerytów, 5 osób pracujących (11 przypadków zostało potwierdzonych bakteriologicznie).

Obliczony wskaźnik zapadalności za 2015 rok jest niższy od wskaźnika województwa śląskiego (24,40) i wynosi 16,5. W chwili obecnej brak jest danych dotyczących zachorowań w Polsce. Lekarz podstawowej opieki zdrowotnej odgrywa zasadniczą rolę w wykrywaniu chorych na gruźlicę. To zazwyczaj w poradni rejonowej – najbliższej miejsca zamieszkania chorego – powinno być prowadzone bezpośrednio nadzorowane leczenie p/prątkowe chorych. Ten bezpośredni nadzór leczenia DOT (Directly Observed Treatment) jest gwarancją realizacji zalecanego leczenia, co skutkuje pełnym wyleczeniem i zapobieganiem lekooporności.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

W powiecie zawierciańskim od wielu lat realizowane są prawie wszystkie elementy strategii, jednak nie stosuje się metody DOT u chorych leczonych ambulatoryjnie.

Wirusowe zapalenia wątroby typu A

W analizowanym okresie w powiecie zawierciańskim nie odnotowano zachorowań na wzv typu A.

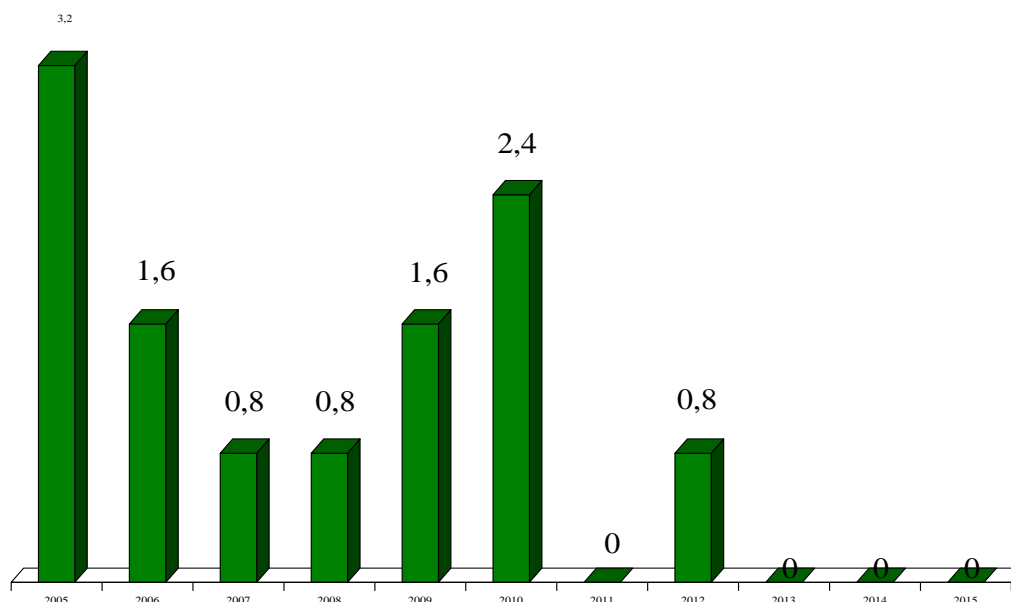
Wirusowe zapalenia wątroby typu B przewlekłe i BNO

Od stycznia do końca grudnia 2015 roku w powiecie zawierciańskim odnotowano 6 przypadków przewlekłego i BNO wzv typu B. Wskaźnik zapadalności wynosił 4,9, w województwie śląskim aż 14,3, a w Polsce 8,98. Zgłoszone przypadki rozpoznano na podstawie badań laboratoryjnych wykonywanych w ramach:

- diagnostyki przed zabiegiem 3 osoby;
- diagnostyki objawów 2 osoby;
- badań kontrolnych z kontaktu domowego 1 osoba.

Nie odnotowano ostrych zachorowań, natomiast w województwie śląskim zgłoszono 5 takich przypadków, a w Polsce 58.

Wykres 1. Wskaźniki zapadalności na wzv typu B ostre na terenie powiatu zawierciańskiego w latach 2005-2015

Wirusowe zapalenia wątroby typu C

W PSSE w Zawierciu, w roku 2015, zarejestrowano 8 zachorowań (w roku 2014 – 13 przypadków).

Ze względu na brak szczepień przeciwko HCV, szerzeniu się zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C można zapobiec jedynie w drodze działań nieswoistych, polegających na wdrażaniu i utrzymywaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywanych świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedycznym,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek. Państwowa Inspekcja Sanitarna w obliczu narastającego w Polsce problemu występowania wirusowych zapaleń wątroby typu C podejmuje inicjatywy zapobiegawcze.

W latach 2010–2011, we współpracy z Polską Grupą Ekspertów HCV, realizowano *Pilotażowy Program Profilaktyki HCV pn. „STOP!HCV”*. Program objęty został honorowym patronatem Ministra Zdrowia. Grupę docelową programu stanowili: młodzież klas I lub II szkół ponadgimnazjalnych, lekarze podstawowej opieki zdrowotnej, kadra kierownicza i personel odpowiedzialny za bezpieczeństwo epidemiologiczne w szpitalach wielospecjalistycznych.

W 2012 roku rozpoczęto realizację współfinansowanego ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, program pn.: *„Zapobieganie zakażeniom HCV”*, w ramach, którego w 2013 i 2014 roku realizowano projekt 5 *„Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwiopochodnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji HCV, HBV, HIV”*, przeprowadzone zostały badania ankietowe w pozamedycznych punktach usługowych (salonach kosmetycznych i wykonujących makijaż permanentny, studiach tatuażu i piercingu oraz w salonach fryzjerskich) mające na celu ocenę wiedzy pracowników tych zakładów nt. szerzenia się zakażeń krwiopochodnych w trakcie świadczenia usług upiększających ciało, jak również ocenę stanu sanitarnego pomieszczeń, w których świadczone są usługi. Ankiety przeanalizowano i rozpoczęto szkolenia dla personelu medycznego i sektora pozamedycznego. Realizacja projektu przewidziana jest na okres 2013-2016 rok. Strona w całości dedykowana programowi *„Zapobieganie zakażeniom HCV”* jest dostępna pod adresem: www.hcv.pzh.gov.pl

Ospa wietrzna

Liczbę zachorowań na ospę wietrzną w latach 2005-2015, z podziałem na grupy wiekowe na terenie nadzorowanym przez PPIS w Zawierciu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2005-2015, z podziałem na grupy wiekowe na terenie powiatu zawierciańskiego

Wiek (ukończone lata)	Liczba zachorowań na ospę wietrzną										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
0-4	139	173	81	143	177	266	211	283	263	168	290
5-14	410	477	274	302	240	512	291	345	455	323	390
15-64	74	99	52	61	57	116	90	74	145	91	73
65 i więcej	0	3	0	1	0	0	1	0	1	0	0
Razem	623	752	407	507	474	894	593	702	864	582	753

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Ospa wietrzna, po zakażeniach dróg oddechowych, jest najczęściej występującą chorobą zakaźną. Cechuje ją występowanie epidemicznych wzrostów zachorowań. W roku 2015 zarejestrowano o 171 przypadków więcej niż w roku poprzednim. Ospa wietrzna jest chorobą, której można zapobiegać poprzez szczepienia. Szczepienia przeciwko ospie wietrznej są szczepieniami zalecanymi. Wyjątek stanowią dzieci z wybranych grup zagrożonych ciężkim przebiegiem choroby i znacznym ryzykiem wystąpienia powikłań oraz dzieci do ukończenia 12 roku życia narażone na zakażenie ze względów środowiskowych, w szczególności przebywające w domach opieki długoterminowej, żłobkach i innych instytucjach opiekuńczych. W powiecie zawierciańskim przeciwko tej chorobie zaszczepiło się 35 osób. Wśród chorych jedno dziecko w wieku 3 lat było szczepione p/ospie wietrznej dwoma dawkami, natomiast pozostałe, nie były szczepione.

Wskaźnik zapadalności w powiecie zawierciańskim na ospę wietrzną wyniósł 622,2 i jest wyższy niż w województwie śląskim i Polsce.

Neuroinfekcje

W 2015 roku w powiecie zawierciańskim odnotowano 3 przypadki neuroinfekcji: 2 przypadki wirusowego zapalenia mózgu nieokreślone, oraz 1 przypadek nieokreślonego zapalenia opon mózgowych.

Borelioza z Lyme

W analizowanym okresie na terenie powiatu zawierciańskim zarejestrowano 33 przypadki boreliozy. Zachorowania wystąpiły u: emerytów/rencistów (14), pracowników fizycznych (4), pracowników umysłowych (2), bezrobotnych (4), uczniów/studentów (6), rolników (2) i u dwuletniego dziecka.

W powiecie zawierciańskim wskaźnik zapadalności na 100 tys. ludności (27,3) jest niższy niż w województwie śląskim (45,8) i w Polsce (35,4).

Na występowanie zachorowań w naszym regionie niewątpliwie ma wpływ charakter regionu – tereny leśne stanowią 29,5% ogólnej powierzchni powiatu. Z dochodzeń epidemiologicznych przeprowadzonych z osobami chorymi na boreliozę wynika, że w 12 przypadkach wskazanym terenem, na którym doszło do ukłucia przez kleszcza był las, w 16 było to obejście wokół domu, w 2 przypadkach działka rekreacyjna, w pozostałych przypadkach brak danych.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Tabela 2. Analiza zachorowań na boreliozę z Lyme w Polsce, województwie śląskimi powiecie zawierciański, w latach 2005 – 2015

Rok	Polska		Województwo śląskie		Powiat zawierciański	
	A	B	A	B	A	B
2005	4409	11,6	535	11,4	30	24,1
2006	6694	17,5	908	19,4	32	25,8
2007	7723	20,3	1151	24,7	60	48,5
2008	8255	21,7	1491	32,0	88	71,4
2009	10332	27,1	1766	38,0	59	48,0
2010	9003	23,6	1522	32,8	40	32,6
2011	9170	23,8	1722	37,2	34	27,8
2012	8786	22,8	1640	35,5	30	24,5
2013	12763	33,1	2278	49,4	50	41
2014	13866	36,0	2624	57,1	44	36,2
2015	13624	35,4	2102	45,8	33	27,3

A – liczba zachorowań na chorobę zakaźną

B – wskaźnik zapadalności na chorobę zakaźną (zachorowania/100 tys. ludności)

Tabela 3. Liczby zachorowań na boreliozę z Lyme wg grup wiekowych w powiecie zawierciańskim w latach 2005-2015

Wiek (ukończone lata)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
0-4	2	-	1	1	-	-	-	1	0	0	1
5-14	0	3	1	2	3	3	1	2	1	3	3
15-64	21	25	46	68	40	29	29	23	35	30	25
65 i więcej	7	4	12	17	16	8	4	4	14	11	4
Razem	30	32	60	88	59	40	34	30	50	44	33

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

*Tabela 3. Liczby zachorowań na boreliozę z Lyme wg grup wiekowych w powiecie zawierciańskim
w latach 2005-2015*

Wiek (ukończone lata)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
0-4	2	-	1	1	-	-	-	1	0	0	1
5-14	0	3	1	2	3	3	1	2	1	3	3
15-64	21	25	46	68	40	29	29	23	35	30	25
65 i więcej	7	4	12	17	16	8	4	4	14	11	4
Razem	30	32	60	88	59	40	34	30	50	44	33

Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień

W 2015 roku w Polsce rozpoczęto szczepienia u 8116 osób w związku ze stycznością i narażeniem na wściekliznę, w województwie śląskim u 730 osób, wśród osób z powiatu zawierciańskiego 7 pokąsanych poddano szczepieniom poekspozycyjnym przeciwko wściekliznie.

Grypa

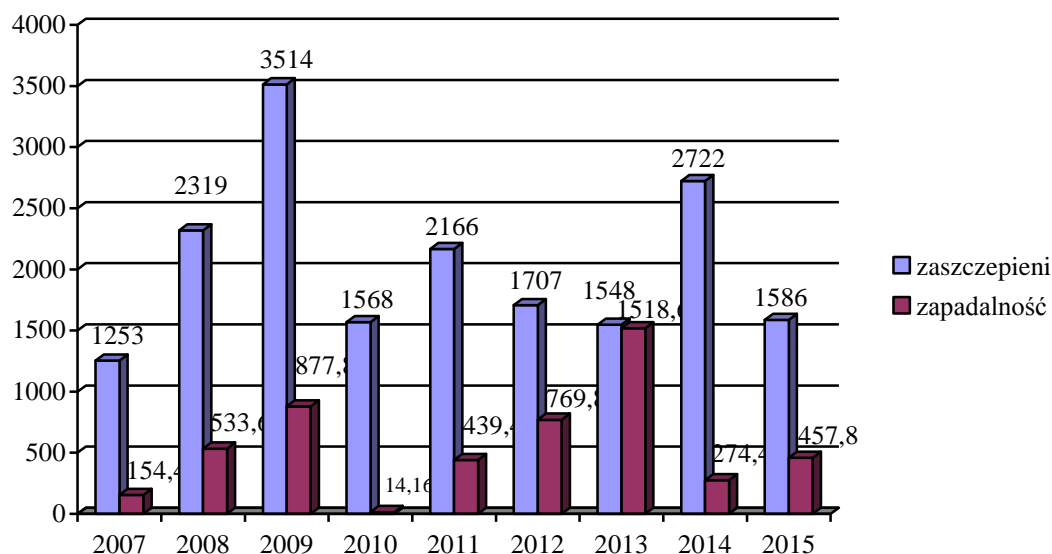
Od stycznia do końca grudnia do PSSE w Zawierciu zgłoszono 554 zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę (w roku 2014 – 333).

W województwie śląskim 286 144 przypadki a w Polsce 3 843 395.

Pomimo, iż szczepienia przeciwko grypie są bezpieczną i skuteczną metodą profilaktyki, a szczepionka jest dostępna na rynku, zaszczepiło się jedynie 1586 mieszkańców powiatu zawierciańskiego, (co stanowi 1,3 % populacji powiatu), mniej niż w roku ubiegłym (w 2014 r. zaszczepiło się 2,24 % populacji), ciągle to tylko symboliczny procent ogółu ludności.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Wykres 2. Liczba osób, które zaszczepiły się przeciwko grypie i wskaźnik zapadalności na grypę i zachorowania grypopodobne w powiecie zawierciańskim w latach 2007-2015

Posocznice

W 2015 roku w powiecie zawierciańskim odnotowano 1 ostrą posocznicę meningokokową u dziecka w wieku 4 lat. Dziecko było hospitalizowane, po zastosowanym leczeniu zostało wypisane do domu w stanie dobrym.

AIDS i HIV

Gromadzenie, weryfikacja, analiza i upowszechnianie informacji o zakażeniach ludzkim wirusem niedoboru odporności (HIV) i zespołu nabytego niedoboru odporności AIDS należy do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2015 w Polsce zarejestrowano 1416 zakażeń HIV i 139 zachorowań na AIDS, a w województwie śląskim 255 zakażeń i 23 zachorowania. W powiecie zawierciańskim od stycznia do końca grudnia zarejestrowano 2 przypadki nowo wykrytych zakażeń HIV. Ogółem od 2006 roku odnotowano 6 zakażeń HIV i 1 zachorowanie na AIDS.

Tabela 4. Liczba przypadków zarejestrowanych w okresie 2006-2014 w powiecie zawierciańskim

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
HIV	-	2	-	1	1	-	-	-	-	2
AIDS	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

W Polsce obowiązuje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 lutego 2011 r. w sprawie „Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS” (Dz. U. z dnia 1 marca 2011 r. Nr 44, poz.227), Program zakłada przeciwdziałanie epidemii HIV/ zapobiegania AIDS poprzez działania w pięciu obszarach:

- zakażeniom HIV wśród ogółu społeczeństwa;
- zapobieganie zakażeniom HIV wśród osób o zwiększonym poziomie zachowań ryzykownych;
- wsparcie i opieka zdrowotna dla osób zakażonych HIV i chorych na AIDS
- współpraca międzynarodowa;
- monitoring.

Corocznie pracownicy pionu oświaty zdrowotnej powiatowej stacji sanitarno-epidemiologicznej realizują zadania Programu.

Choroby przenoszone drogą płciową w 2015 r.

W 2015 roku do PSSE zgłoszono 2 przypadki zachorowania na kiłę wczesną. w województwie śląskim zarejestrowano 63 zachorowania, a w Polsce – 762 zachorowania.

1.3 Zakażenia i zatrucia pokarmowe

Salmoneloza - zatrucia pokarmowe

W 2015 roku, w Polsce odnotowano 8402 przypadki zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami Salmonella, w województwie śląskim – 720 przypadków, w powiecie zawierciańskim – 14. Czynnikiem etiologicznym była w 3 przypadkach – S. Enteritidis; w 11 przypadkach – S. Species.

Wskaźnik zapadalności w powiecie zawierciańskim jest niższy niż w Polsce i województwie śląskim.

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe

W powiecie zawierciańskim w 2015 r., zarejestrowano 30 przypadków bakteryjnych zakażeń jelitowych, o trzy przypadki więcej niż w roku 2014. Zakażenia wywołane były przez Clostridium difficile.

Od 2012 roku obserwujemy trend wzrostowy występowania tego patogenu w podmiotach leczniczych w Polsce. Clostridium difficile jest w ostatnich latach najczęstszym czynnikiem alarmowym zgłaszanym w ogniskach epidemicznych zakażeń szpitalnych. Na terenie powiatu zawierciańskiego nie odnotowano ognisk zakażeń. Zarejestrowane zachorowania w 86% dotyczyły osób starszych po 60 r.ż., u 53% chorych stwierdzono zachorowanie po stosowanej

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

długotrwałej antybiotykoterapii. Dodatkowo ważnym czynnikiem ryzyka mającym wpływ na szerzenie się zakażeń były choroby współistniejące pacjentów. Z przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych wynika, że wykazane przypadki nie były ze sobą powiązane. Należy zaznaczyć, że na terenie naszego powiatu od 2013 roku wykonywana jest diagnostyka w tym kierunku u wszystkich osób z biegunką, u których występują czynniki ryzyka, jak również u osób nowoprzyjętych z biegunką. Wskaźnik zapadalności w powiecie zawierciańskim - 24,8 jest przybliżony do zapadalności w Polsce (23,31), ale niższy niż w województwie śląskim (32,6).

Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe

W 2015 roku do PSSE w Zawierciu zgłoszono 3 przypadki bakteryjnego zatrucia pokarmowego, gdzie czynnik etiologiczny był nieokreślony. W Polsce odnotowano 1088 przypadków, a w województwie śląskim – 567 przypadków – wskaźnik zapadalności jest niższy niż w województwie śląskim i Polsce.

Wirusowe zakażenia jelitowe

Do PSSE w Zawierciu zgłoszono 54 przypadki wirusowych zakażeń jelitowych. W 41 przypadkach czynnikiem etiologicznym były rotawirusy, w 6 przypadkach adenowirusy, w 1 norowirusy, w 6 przypadkach czynnik etiologiczny był nieokreślony. Odnotowano mniej zachorowań na 100 tys. ludności niż w kraju i województwie śląskim.

Biegunki u dzieci do lat 2

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia, w Polsce zarejestrowano 43554 przypadki biegunek u dzieci do lat 2, w województwie śląskim – 4059 zachorowań, a w powiecie zawierciańskim – 44. W 32 przypadkach zachorowania zostały wywołane przez rotawirusy, 1 przypadku – adenowirus, 1 przypadku – norowirus oraz w 10 przypadkach czynnik etiologiczny był nieokreślony.

Wskaźnik zapadalności jest niższy od wskaźnika zapadalności w Polsce i województwie śląskim.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Tabela 5. Analiza zachorowań na wybrane choroby zakaźne w powiecie zawierciańskim, województwie śląskim i Polsce w 2015 roku

Lp	Jednostka chorobowa (symbole wg. „Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych” ICD – 10)		Powiat zawierciański		Województwo śląskie		Polska	
			A	B	A	B	A	B
1.	Salmonelloza - zatrucie pokarmowe (A02.0)		14	11,6	720	15,7	8402	21,83
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe - wywołane przez Clostridium difficile (A04.7)		30	24,8	1495	32,6	8970	23,31
3.	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe - nieokreślone (A05.9)		3	2,5	567	12,4	1088	2,83
4.	Giardioza /lamblioza/ (A07.1)		6	4,9	467	10,2	1742	4,53
5.	Wirusowe zakażenia jelitowe	wywołane przez rotawirusy (A08.0)	41	33,9	2865	62,5	33945	88,21
6.		wywołane przez norowirusy (A08.1)	1	0,8	220	4,8	3637	9,45
7.		inne określone (A08.2-3)	6	4,9	264	5,7	3048	7,92
8.		nieokreślone (A08.4)	6	4,9	2418	52,7	15101	39,24
9.	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu – ogółem (A09)	Ogółem	28	23,1	4506	98,2	58388	151,72
10.	Biegunki u dzieci do lat 2 (A04, A05, A08, A09)		44	223,1*	4302	508,5*	43554	591,8*
11.	Krzztusiec (A37)		2	1,6	535	11,7	4959	12,89
12.	Płonica /szkarlatyna/ (A38)		28	23,1	3833	83,6	26749	69,51
13.	Choroba meningokokowi, inwazyjna	posocznica (A39.1-4)	1	0,8	14	0,3	137	0,36
14.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna- róża (A46)		19	15,7	924	20,1	5269	13,69
15.	Kiła wczesna (A51)		2	1,6	63	1,4	762	1,98
16.	Borelioza z Lyme (A69.2)		33	27,3	2102	45,8	13624	35,40
17.	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień (Z20.3/Z24.2;Z28)		7	5,8	730	15,9	8116	21,09
18.	Inne wirusowe zapalenie mózgu nieokreślone (A86)		2	1,6	10	0,1	94	0,24
19.	Ospa wietrzna (B01)		753	622,2	22648	493,8	187518	487,26
20.	Różyczka (B06)		2	1,6	232	5,1	2026	5,26
21.	Wirusowe zapalenie	typu B – przewlekłe i BNO (B18.0-1)	6	4,9	656	14,3	3457	8,98
22.	Wątroby	typu C wg definicji przypadku - 2014 r. /B17.1; B18.2/	8	6,6	582	12,7	4282	11,13
23.	Świnka /nagminne zapalenie przyusznicy/ (B26)		4	3,3	302	6,6	2207	5,73
24.	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone (G03)		1	0,8	51	1,1	543	1,41
25.	Gruźlica (A15-A19)		20	16,5	1119	24,4	b.d	b.d

A - Liczba zachorowań na chorobę zakaźną

B - Wskaźnik zapadalności na chorobę zakaźną (zachorowania/ 100 tys. ludności)

B*- Wskaźnik zapadalności na biegunki u dzieci do lat 2 (zachorowania/10 tys. dzieci do lat 2)

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Tabela 6. Liczby zachorowań i zapadalności na wybrane choroby zakaźne w powiecie zawierciańskim w latach 2011 -2015

L.p.	Jednostka chorobowa	2015		2014		2013		2012		2011	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
1.	Salmonellozy – ogółem	14	11,6	11	9,1	8	6,5	12	9,8	9	7,4
2.	Inne bakter. zakażenia jelit. ogółem	30	24,8	27	22,2	31	25,4	2	1,6	-	-
3.	Inne bakter. zatr. pokarm. - ogółem	3	2,5	2	1,6	1	0,8	-	-	-	-
4.	Wirusowe zakaż. jelitowe - ogółem	54	44,6	32	26,4	37	30,3	37	30,2	20	16,4
5.	Biegunki u dzieci do lat 2*	44	36,4*	26	127,6*	37	172,8*	32	144,7*	17	76,6*
6.	Krztusiec	2	1,6	2	1,6	1	0,8	6	4,9	-	-
7.	Szkarlatyna	28	23,1	30	24,7	32	26,2	18	14,7	16	13,1
8.	Zapalenia opon mózgu. i/lub mózgu	3	2,5	10	8,2	2	1,6	3	2,4	6	4,9
9.	Róża	19	15,7	20	16,5	23	18,8	18	14,7	8	6,5
10.	Borelioza z Lyme	33	27,3	44	36,2	50	41	30	24,5	34	27,8
11.	Styczność i narażenie na wściekliznę/ potrzeba szczepień	7	5,8	9	7,4	6	4,9	15	12,2	11	9,0
12.	Ospa wietrzna	753	622,2	582	479,6	864	708,4	702	573,0	593	485,2
13.	Różyczka	2	1,6	17	14,0	154	126,3	15	12,2	6	4,9
14.	Wzw typu B – ostre	-	-	-	-	-	-	1	0,8	-	-
15.	Wzw typu B - przewlekłe i BNO	6	4,9	6	4,9	7	5,7	-	-	5	4,1
16.	Wzw typu C	8	6,6	13	10,7	14	11,4	9	7,4	12	9,8
17.	AIDS	-	-	-	-	-	-	1	0,8	-	-
18.	Nowo wykryte zakażenia HIV	2	1,6	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Świnka	4	3,3	7	5,8	8	6,5	7	5,7	7	5,7
20.	Grypa i podejrz. grypy-ogółem**	554	457,8	333	274,4	1852	1518,6**	943	769,8**	538	440,2**
21.	Gruźlica	20	16,5	31	25,5	30	24,6	14	11,4	21	17,2

A - liczba zachorowań na chorobę zakaźną

B - wskaźnik zapadalności na chorobę zakaźną (zachorowania/100tys. ludności).

B* - wskaźnik zapadalności na biegunki u dzieci do lat 2 (zachorowania/10tys.dzieci do lat 2)

** - dane wg sprawozdań o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Jednostka chorobowa		Gminy miejskie		Gminy miejsko-wiejskie				Gminy wiejskie				RAZEM
		Zawiercie	Poręba	Ogrodzie-niec	Łazy	Pilica	Szczykociny	Żarnowiec	Kroczyce	Włodowice	Irządze	
Salmoneloza - zatrucia pokarmowe	A	7	-	2	1	2	-	-	1	-	1	14
	B	13,7	-	21,5	6,2	22,8	-	-	15,8	-	36,4	11,6
Szkarlatyna	A	18	-	1	6	2	-	1	-	-	-	28
	B	35,3	-	10,7	37,4	22,8	-	21,0	-	-	-	23,1
Gruźlica	A											20
	B											16,5
Zapalenie opon mózg. i mózgu (ogółem)	A	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3
	B	3,9	-	10,7	-	-	-	-	-	-	-	2,5
Róża	A	11	1	-	4	1	1	1	-	-	-	19
	B	21,6	11,4	-	24,9	11,4	12,5	21,0	-	-	-	15,7
Borelioza z Lyme	A	13	3	4	4	5	-	4	-	-	-	33
	B	25,5	34,3	42,9	24,9	56,9	-	84,1	-	-	-	27,3
Ospa wietrzna	A	294	25	96	33	12	146	32	83	20	12	753
	B	576,6	285,7	1031,5	205,5	136,7	1824,3	672,7	1311,0	377,6	437,0	622,2
Różyczka	A	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2
	B	-	-	10,7	6,2	-	-	-	-	-	-	1,6
WZW typu B przewlekłe i BNO	A	4	-	-	1	-	-	-	-	1	-	6
	B	7,8	-	-	6,2	-	-	-	-	18,9	-	4,9
WZW typu C	A	5	-	-	1	1	-	-	-	-	1	8
	B	9,8	-	-	6,2	11,4	-	-	-	-	36,4	6,6
Świnka	A	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	4
	B	1,9	-	10,7	12,4	-	-	-	-	-	-	3,3
Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	A	3	-	1	1	-	1	-	1	-	-	7
	B	5,9	-	10,7	6,2	-	12,5	-	15,8	-	-	5,8

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

2. Nadzór sanitarny nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą

Na terenie powiatu zawierciańskiego w 2015 r. nadzorem sanitarnym objęto 188 podmiotów wykonujących działalność leczniczą w 215 obiektach (138 praktyk zawodowych i 77 zakładów opieki zdrowotnej). Przeprowadzono 201 kontroli sanitarnych w 147 podmiotach prowadzących działalność leczniczą (w tym 98 prywatnych gabinetów i 49 zakładów opieki zdrowotnej) tj. 78,2% zewidencjonowanych podmiotach. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad podmiotami świadczącymi usługi medyczne, dokonano oceny procedur dezynfekcyjnych w zakresie prawidłowości doboru i stosowania środków dezynfekcyjnych, a także procedur sterylizacyjnych z uwzględnieniem przyjętych rozwiązań zaopatrzenia w materiały sterylne. W podmiotach leczniczych funkcjonowało 80 urządzeń sterylizacyjnych (29 w zakładach opieki zdrowotnej, 51 w praktykach zawodowych). W w/w zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości. Dostępność środków ochrony osobistej oraz zabezpieczenie w środki dezynfekcyjne w skontrolowanych placówkach w zakresie ilościowym i asortymentowym oceniono, jako wystarczające.

Zgodnie z planem pracy na rok 2015 podmioty lecznicze kontrolowano również w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących postępowania z odpadami medycznymi i przekazano Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu kwartalne informacje o wynikach tych kontroli. W 6 obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego kontrolowanych pomieszczeń oraz nieprawidłowego postępowania z odpadami medycznymi. W wyniku stwierdzonych uchybień wydano zalecenia pokontrolne i decyzje płatnicze. W czterech obiektach uchybienia zostały usunięte natychmiast, w czasie trwania kontroli, w dwóch obiektach przeprowadzono kontrole sprawdzające, w czasie których potwierdzono właściwe postępowanie z odpadami medycznymi.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zawierciu wydał 16 pozytywnych decyzji o pomieszczeniach i urządzeniach podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Podmioty lecznicze spełniają wymagania obowiązującego Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012 r., poz. 739), za wyjątkiem jednego zakładu, który posiada program dostosowania pozytywnie zaopiniowany przez PPIS w Zawierciu. Szpital Powiatowy w Zawierciu i Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Zawierciu są objęte nadzorem przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zawierciu w 2015 roku prowadził nadzór, nad jakością wody przeznaczonej do spożycia

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

przez ludzi i kontrolował stan sanitarny urządzenia wodociągowego znajdującego się na terenie szpitala.

3. Deratyzacja

W celu zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych właściciele nieruchomości na terenach miast i gmin przeprowadzali powszechne akcje deratyzacyjne. Terminy i częstotliwość deratyzacji jest określona w Regulaminie czystości i porządku w gminach. Na terenie powiatu akcje deratyzacyjne przeprowadzane są w okresie jesiennym. W ubiegłym roku do PSSE w Zawierciu wpłynęły 2 interwencje dotyczące bytowania gryzoni, które zostały przekazane zgodnie z kompetencjami do właściwych Urzędów Miast i Gmin.

4. Szczepienia ochronne

Obowiązek poddawania się szczepieniom ma charakter powszechny i podlegają mu osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

Obowiązkiem szczepień ochronnych objętych jest 13 chorób zakaźnych, są to: błonica, gruźlica, inwazyjne zakażenie *Haemophilus influenzae* typu b, inwazyjne zakażenia *Streptococcus pneumoniae*, krztusiec, nagminne zakażenie przyusznic (świnka), odra, ospa wietrzna, ostre nagminne porażenie dziecięce

(poliomyelitis), różyczka, tężec, wirusowe zapalenie wątroby typu B oraz wścieklizna. W odniesieniu do każdej z tych chorób określono osoby lub grupy osób obowiązane do poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym oraz wiek i inne okoliczności stanowiące przesłankę do nałożenia obowiązku szczepień ochronnych na te osoby. Uzupełnieniem ww. regulacji prawnych jest ogłaszany corocznie przez Głównego Inspektora Sanitarnego w drodze komunikatu Program Szczepień Ochronnych przeznaczony dla lekarzy i pielęgniarek będących realizatorami obowiązkowych szczepień ochronnych. Na terenie powiatu zawierciańskiego obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywano w 36 punktach szczepień (27 placówkach nadzorowanych przez PPIS w Zawierciu oraz 2 placówkach będących pod nadzorem Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego – Szpital Powiatowy, ZLA).

Populacja objęta obowiązkowym Programem Szczepień Ochronnych w roku 2015 liczyła 20 430 dzieci i młodzieży.

Na podstawie posiadanych danych od świadczeniodawców – rocznego sprawozdania ze szczepień ochronnych – dokonano analizy stanu zaszczepienia dzieci i młodzieży w powiecie zawierciańskim w 2015 r. Wykonanie szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym przebiegało prawidłowo. Poziom zaszczepienia dzieci w poszczególnych rocznikach jest

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

zbliżony do poziomu zaszczepienia dzieci w roku 2014. W ramach nadzoru nad szczepieniami w 2015 r. przeprowadzono 64 kontrole w zakresie oceny prowadzenia i wykonania szczepień ochronnych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia, z dnia 21 grudnia 2010 roku, w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania, do PSSE w Zawierciu zgłoszono 7 łagodnych niepożądanych odczynów poszczepiennych. Jedno dziecko było hospitalizowane przez okres 8 dni. Wszystkie osoby, u których wystąpiły niepożądane odczyny poszczepienne powróciły w pełni do zdrowia.

Tabela 8. Wykaz niepożądanych odczynów poszczepiennych zgłoszonych do PSSE w Zawierciu w 2015

WYKAZ NIEPOŻĄDANYCH ODCZYNÓW POSZCZEPIENNYCH ZGŁOSZONYCH DO PSSE W 2015 R.				
Lp.	Data zgłoszenia do PSSE	Liczba zgłoszonych przypadków NOP	Nazwa szczepionki, seria, data ważności, producent	Uwagi
1	01.04.2015	1	Infanrix IPV+Hib, nr. serii: A20CB163A, d.w. 09.2016, Glaxo Smith Klein	odczyn łagodny
2	22.05.2015	1	Tdap, nr. serii: KB0006A, d.w. 02.2017, Statens Serum Institut Dania	odczyn łagodny
3	19.06.2015	1	Infanrix Hexa, nr. serii: A21FC457A, d.w. 09.2017, Glaxo Smith Klein Prevenar 13, nr. serii: I90652, d.w. 12.2016, Pfizer Polska	odczyn łagodny
4	17.08.2015	1	Infanrix IPV+Hib, nr. serii: A20CB255A, d.w. b.d., Glaxo Smith Klein	odczyn łagodny
5	27.08.2015	1	BCG 10, nr. serii: 01613, d.w.12.2015, Biomed Lublin	odczyn łagodny
6	21.09.2015	1	Boostrix, nr. serii: AC37B195AD, d.w.10.2017, Glaxo Smith Klein; Polio Sabin, nr. serii: AOPVB987AB d.w.10.2015	odczyn łagodny
7	24.09.2015	1	DTP, nr. serii: 20913002D, d.w.12.2015, Biomed Kraków S.A.	odczyn łagodny

Poza obowiązkowym kalendarzem szczepień ochronnych istotną rolę w profilaktyce chorób zakaźnych odgrywają tzw. szczepienia zalecane. W roku 2015 ww. preparatami zaszczepiło się 3870 osób, spośród których najliczniejszą grupę stanowiły osoby zaszczepione przeciwko WZW B - 1679 osób oraz osoby zaszczepione przeciwko grypie - 1586 osób.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu **Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015**

Problem stanowią osoby uchylające się od obowiązku szczepień ochronnych. Na koniec 2014 roku liczba opiekunów prawnych, którzy nie poddali szczepieniom dzieci wynosiła 128 osób, na koniec roku 2015 od obowiązku uchylało się 119 osób.

Jako osoby uchylające się od obowiązku szczepień ochronnych wykazano wyłącznie te osoby, które zobowiązane do poddania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym zostały zgłoszone przez lekarzy, jako osoby uchylające się spełniając jednocześnie 4 kryteria:

- zostały powiadomione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej o konieczności poddania się obowiązkowemu szczepieniu ochronnemu w określonym terminie,
- nie zgłosiły się do lekarza w celu przeprowadzenia badania kwalifikacyjnego do szczepienia i do samego szczepienia,
- nie przedstawiły zaświadczenia o wcześniejszym poddaniu się szczepieniu w ramach szczepień zalecanych,
- nie stwierdzono u nich przeciwwskazań zdrowotnych do szczepień lub wskazań do czasowego odroczenia ich przeprowadzenia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zawierciu, jako organ administracji publicznej sprawujący nadzór nad realizacją szczepień ochronnych, jest uprawniony do żądania w drodze egzekucji administracyjnej wykonania obowiązku szczepień. Organem egzekucyjnym, właściwym w sprawie prowadzenia egzekucji obowiązku szczepień jest wojewoda, do którego kierowane są wnioski. Skierowanie wniosku do wojewody o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień jest poprzedzone wystosowaniem do osoby uchylającej się upomnienia zawierającego wezwanie do wykonania obowiązku szczepień ochronnych z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej. W roku 2015 wszczęte zostało postępowanie wobec 13 osób, w toku postępowania przesłuchano w charakterze strony 6 osób oraz otrzymano 3 pisma informujące o powodach uchylania się od szczepień. Prowadzone działania propagujące wiedzę o znaczeniu szczepień w zapobieganiu chorobom zakaźnym przekonały 157 opiekunów, którzy uchylali się od obowiązku szczepień do poddania się szczepieniom. Jednocześnie w roku 2015 do PSSE w Zawierciu, przez świadczeniodawców, zostało zgłoszonych 148 nowych osób uchylających się od szczepień. Do końca 2015 roku nie skierowano wniosków o ukaranie do Wojewody Śląskiego.

Ponadto należy podkreślić, iż wśród liczby wykazanych osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych są również osoby, które były wykazane w latach poprzednich i nadal nie dopełniły tego obowiązku.

Reasumując w powiecie zawierciańskim dotychczas nie odnotowano znaczącego spadku uodpornienia przeciw chorobom zakaźnym i poziom wyszczepialności należy uznać za

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

zadawalający. Niemniej należy obserwować i rzetelnie monitorować sytuację dot. niedopełniania obowiązku szczepień, bowiem ma to istotny wpływ na osiągnięcie odporności zbiorowiskowej w populacji. Wymaga to szczególnego zaangażowania i mobilizacji wszystkich jednostek biorących udział w realizacji Programu Szczepień Ochronnych.

5. Wnioski

1. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w 2015 r. była dobra i nie stanowiła zagrożenia zdrowotnego dla mieszkańców powiatu zawierciańskiego.
2. Podobnie jak w roku ubiegłym, zachorowania na grypę i podejrzenia zachorowań na grypę oraz ospę wietrzną miały największy udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych chorób i zakażeń na terenie powiatu.
3. Wśród chorób objętych obowiązkową profilaktyką swoistą ujętą w Programie Szczepień Ochronnych w 2015 r. nie zarejestrowano zachorowań na błonicę, tężec, poliomyelitis, inwazyjne zakażenie *Streptococcus pneumoniae*, odrę. Nie zarejestrowano również zachorowań na choroby zakaźne importowane do Polski z innych krajów.
4. Wykonanie szczepień ochronnych przeciwko chorobom zakaźnym przebiegało prawidłowo. Nie odnotowano znaczącego spadku uodpornienia przeciw chorobom zakaźnym i poziom wyszczepialności jest zadawalający.
5. Kontynuowany jest nadzór nad spełnieniem przez lekarzy obowiązku zgłaszania organom PIS przypadków uchylania się od obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym przez osoby prawnie do tego zobowiązane i działania propagujące wiedzę o znaczeniu szczepień w zapobieganiu chorobom zakaźnym.

II. Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku

1. Ocena stanu sanitarnego - ogólna

W roku 2015 r. w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności znajdowały się 1402 zakłady, z czego skontrolowano 731, w tym 7 miejsc produkcji i obrotu przedmiotami użytku i 5 miejsc produkcji i obrotu produktami kosmetycznymi.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1075 kontroli sanitarnych, w tym 9 kontroli w miejscach produkcji i obrotu przedmiotami użytku i 5 kontroli w miejscach produkcji i obrotu produktami kosmetycznymi.

Przeprowadzono 471 kontroli kompleksowych z wykorzystaniem obowiązujących arkuszy oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (w tym 1 kontrolę w wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 1 w miejscu obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, 1 kontrolę w wytwórni produktów kosmetycznych, 4 kontrole w miejscach obrotu produktami kosmetycznymi), 384 kontroli doraźnych (w tym: 77 kontroli interwencyjnych) oraz 220 kontroli sprawdzających.

Wydano 859 decyzji administracyjnych tj. 424 decyzje merytoryczne (w tym 233 decyzje represyjne) i 435 płatniczych.

W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych 332 próbki: 321 próbek żywności, w tym 291 próbek żywności krajowej, 16 próbek żywności krajów UE, 14 próbek z importu oraz 3 próbki sanitarne, 4 próbki wyrobów do kontaktu z żywnością i 4 próbki produktów kosmetycznych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli z zastosowaniem arkuszy oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, 7 zakładów zostało zakwalifikowanych jako niezgodne z wymaganiami co stanowi 0,95 % w stosunku do wszystkich obiektów skontrolowanych.

Przyczyny zakwalifikowania 4 zakładów (2 zakłady małej gastronomii, 1 piekarnia, 1 sklep spożywczy), to :

- niewłaściwa czystość pomieszczeń zakładu, w tym urządzeń, sprzętu, naczyń;
- brak zabezpieczenia zakładu przed szkodnikami;
- brak dokumentacji HACCP.

W pozostałych przypadkach przyczyną stwierdzonych niezgodności były:

- brak wody bieżącej (w 1 zakładzie gastronomicznym i 1 obiekcie tymczasowym);
- brak dezynfekcji naczyń konsumpcyjnych (w 1 zakładzie gastronomicznym).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

W wyniku prowadzonego nadzoru sanitarnego w 2015 r. wydano:

- 233 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym 5 decyzji nakazujących wycofanie środków spożywczych z obrotu;
- 29 upomnień;
- 1 tytuł wykonawczy;
- 1 postanowienie o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia;
- 2 wnioski do WSSE w Katowicach o nałożenie kary pieniężnej przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Wnioski te wystawiono w wyniku stwierdzenia prowadzenia działalności w zakresie niezgodnym z wydaną wcześniej decyzją PPIS w Zawierciu. Do ukarania skierowano właściciela 1 zakładu gastronomicznego i 1 obiektu tymczasowego;
- winnych stwierdzonych podczas kontroli uchybień ukarano 117 grzywnami w drodze mandatu karnego na kwotę 22 250,00 zł.

Tabela 1. Liczba i rodzaj zakładów objętych nadzorem w latach 2014 – 2015

Rodzaj obiektów objętych nadzorem	Liczba obiektów		Kierunek Zmian (+/-)
	2014	2015	
Obiekty ogółem	1674	1396	-
Zakłady produkcji żywności	104	114	+
Obiekty obrotu żywnością	1183	913	-
Zakłady żywienia	374	354	-
Środki transportu żywności	328	68	-
Wytwórnice i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	13	15	+
Zakłady produkcji, konfekcjonowania i obrotu produktami kosmetycznymi	7	6	-

Tabela 2. Stan sanitarny zakładów ogółem w latach 2014-2015

Rok	Liczba obiektów zarejestrowanych	Skontrolowano obiektów	%	Ocenionych na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego	%	Obiekty uznane za złe	%	Liczba kontroli i rekontroli	Wskaźnik częstości kontroli
2014	1675	772	46,1	502	30	7	1,4	1104	0,66
2015	1402	731	52,1	471	33,6	7	1,48	1075	0,77

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Tabela 3. Działania represyjne w latach 2014-2015

Rok	Decyzje adm.	Mandaty	Kwota	Kwota średnia	Próby zbadane	Próby kwest.	%
2014	744	151	30 350,00 zł	201,00 zł	308	9	2,92
2015	859	117	22 450,00 zł	192,00 zł	332	0	0

Obiekty produkcji żywności

W roku 2015 r. zarejestrowanych było 114 zakładów produkcyjnych, z czego skontrolowano 92 zakłady. Stan sanitarno-techniczny zakładów oceniano na podstawie obowiązujących arkuszy ocen zakładu produkcji/obrotu żywnością/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. 1 zakład produkcji został oceniony jako niezgodny z wymogami, była to piekarnia – ze względu na zły stan sanitarny i techniczny pomieszczeń. Stan techniczny zakładów produkcji żywności jest zróżnicowany, tj. od obiektów zmodernizowanych, dobrze wyposażonych, po zakłady o gorszym stanie technicznym.

W 2015 r. w w/w zakładach wydano 42 decyzje, nałożono 6 grzywien w drodze mandatu karnego na kwotę 1500,00 zł.

Najczęściej stwierdzane podczas kontroli uchybienia to m.in.:

- zły stan techniczny pomieszczeń produkcyjnych i sprzętu (zniszczone powierzchnie podłóg, skorodowany sprzęt produkcyjny, brudne ściany);
- niewłaściwy bieżący stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń i sprzętu (brak czystości i porządku).

W 2015 roku w nadzorowanych zakładach produkujących żywność pobrano 15 próbek żywności do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych.

W piekarniach pobrano 3 próbki zmiotek lub wytrzeplin z koszyczków.

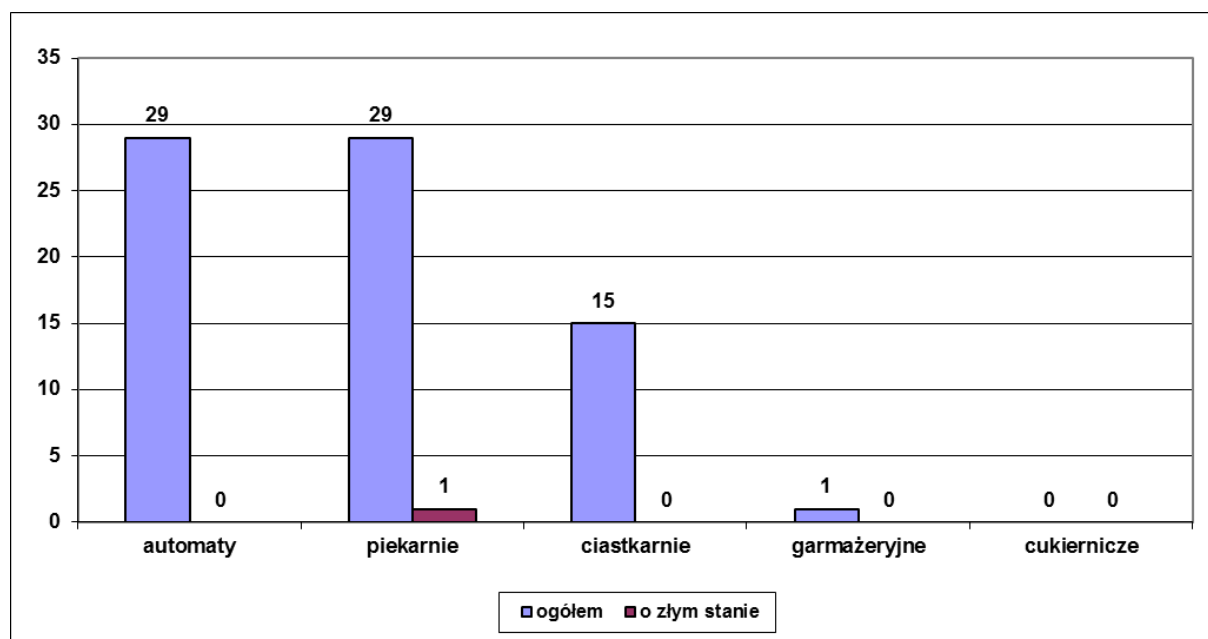
Wszystkie próbki spełniały wymogi obowiązujących przepisów.

Tabela 4. Stan sanitarny zakładów produkujących żywność w roku 2014 - 2015

Lp.	Obiekty	Liczba obiektów skontrolowanych w 2014 roku			Liczba obiektów skontrolowanych w 2015 roku		
		Ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych	Ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
1.	Wytwórnice Lodów	1	-	-	1	-	-
2.	Automaty do lodów	29	-	-	27	-	-
3.	Piekarnie	29	1	3,45	29	1	3,45

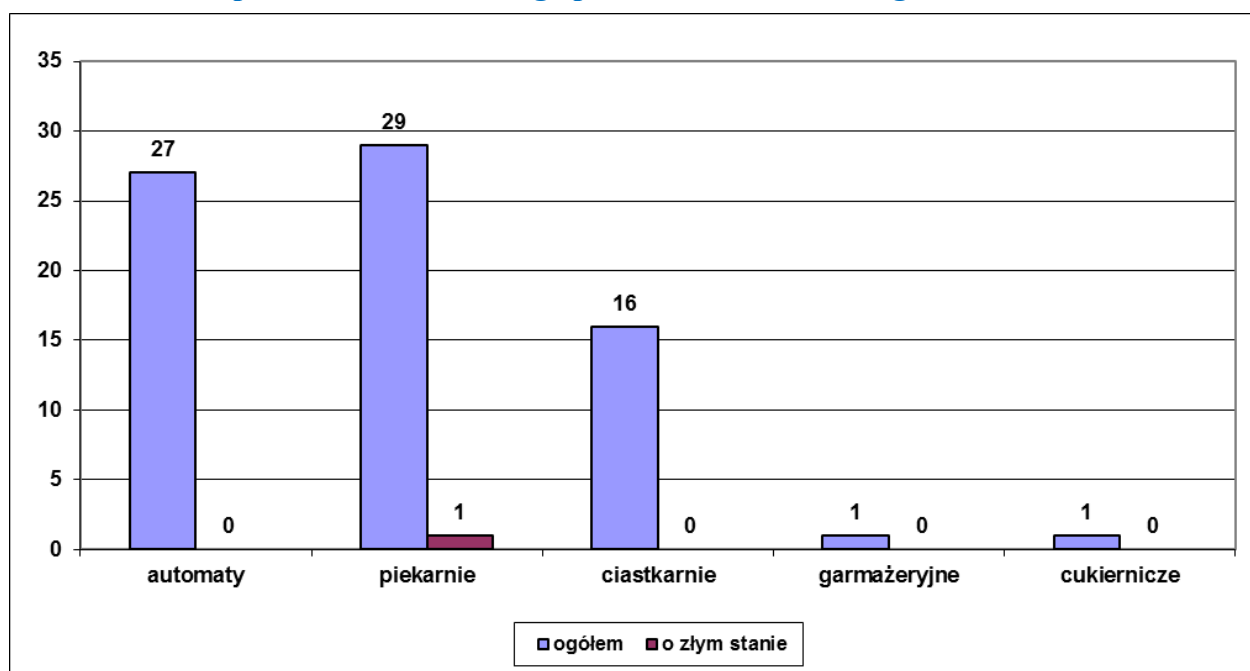
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

4.	Ciastkarnie	15	-	-	16	-	-
5.	Wytwórnice wyrobów cukierniczych	-	-	-	1	-	-
6.	Przetwórnice Owocowo-warzywne	3	-	-	1	-	-
7.	Wytwórnice napojów bezalkoholowych	3	-	-	3	-	-
8.	Browary	1	-	-	2	-	-
9.	Wytwórnice używek	-	-	-	-	-	-
10.	Zakłady Garmażeryjne	1	-	-	1	-	-
11.	Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	-	-	-	-	-	-
12.	Wytwórnice makaronów	-	-	-	-	-	-
13.	Wytwórnice koncentratów spożywczych	1	-	-	1	-	-
14.	Wytwórnice suplementów diety	1	-	-	1	-	-
15.	Inne wytwórnice żywności	6	-	-	8	-	-
16.	Wytwórnice substancji dodatkowych	1	-	-	1	-	-
	Obiekty ogółem	91	1	1,1	92	1	1,08

Wykres 1. Zestawienie stanu sanitarnego wybranych zakładów produkujących żywność w 2014 r.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Wykres 2. Zestawienie stanu sanitarnego wybranych zakładów produkujących żywność w 2015 r.

Obiekty obrotu żywnością

W roku 2015 skontrolowano 414 zakładów obrotu żywnością z 913 prowadzących działalność handlową na terenie powiatu zawierciańskiego.

2 zakłady uzyskały ocenę „niezgodny z wymaganiami” co stanowi 0,8% w stosunku do liczby zakładów obrotu żywnością ocenionych na podstawie arkusza oceny. Był to 1 sklep spożywczy i 1 obiekt tymczasowy (brak wody bieżącej).

Tabel 5. Porównanie stanu sanitarnego obiektów obrotu żywnością w latach 2014 - 2015

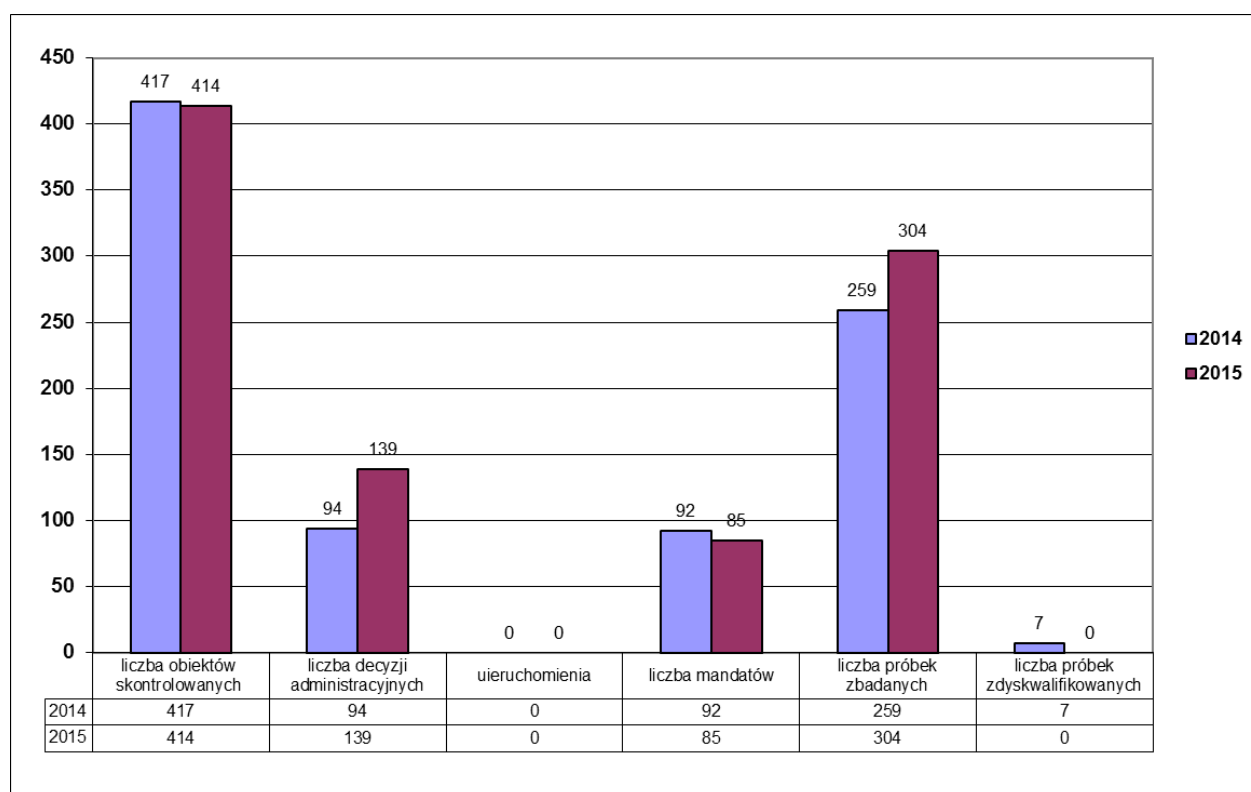
Obiekty	Stan sanitarny w 2014 roku			Stan sanitarny w 2015 roku		
	skontrolowane	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych	skontrolowane	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
Sklepy Spożywcze	310	3	0,97	347	1	0,29
<i>W tym super i hipermarkety</i>	21	0	0	18	0	0
Kioski Spożywcze	19	1	5,26	9	-	-
Magazyny Hurtowe	23	-	-	17	-	-
Obiekty ruchome i tymczasowe	16	-	-	22	1	4,5
Środki transportu	38	-	-	11	-	-

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Inne obiekty Obrotu	11	-	-	8	-	-
Łącznie	417	4	0,96%	414	2	0,48%

Tabela 6. Działania kontrolne i represyjne w obiektach obrotu żywnością w latach 2014 – 2015

Liczba obiektów			Liczba kontroli i rekontroli	Działalność represyjna				Próby	
Rok	ogółem	Skontrolowanych		wydano decyzji administ.	Unieruchomienia	mandaty	kwota	pobrane	Zdyskwalifikowane
2014	1183	417	633	94	0	92	16500	259	7
2015	913	414	65	139	0	85	14950	304	0

Wykres 3. Działania kontrolne w obiektach obrotu żywnością w latach 2014-2015

Najczęściej występujące nieprawidłowości w zakresie stanu technicznego:

- niewłaściwy stan powierzchni ścian, sufitów i podłóg;
- niewłaściwy stan techniczny wyposażenia i sprzętu.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Nieprawidłowości natury higienicznej to głównie:

- brak czystości i porządku pomieszczeń i sprzętu;
- brak zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego żywności łatwo psującej się;
- brak zabezpieczenia żywności nieopakowanej przed kontaktem z klientem;
- brak higieny podczas podawania i/lub pakowania żywności;
- brak prawidłowych zapisów kontroli wewnętrznej.

Ogółem w miejscach obrotu pobrano do badań laboratoryjnych 304 próbki żywności.

Wszystkie próbki spełniały wymogi obowiązujących przepisów.

Zakłady żywienia zbiorowego ogółem

W 2015 roku skontrolowano 213 zakładów żywienia zbiorowego, w tym 163 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego i 50 typu zamkniętego .

W obiektach tych przeprowadzono ogółem 278 kontroli.

4 zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego oceniono jako „niezgodny z wymaganiami” ze względu na zły stan sanitarny, brak warunków do dezynfekcji naczyń stołowych lub brak bieżącej wody.

Tabela 7. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywienia zbiorowego w latach 2014 - 2015.

Lp.	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów skontrolowanych w 2014 roku			Liczba obiektów skontrolowanych w 2015 roku		
		Ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych	ogółem	o złym stanie sanitarnym	% obiektów złych
1.	Zakłady żywienia zbiorowego - typ otwarty	165	1	0,60	163	4	2,45
2.	Zakłady małej gastronomii/w tym/	74	0	0	89	3	3,37
3.	Zakłady zbiorowego żywienia - typ zamknięty	89	0	0	50	0	0
	Obiekty ogółem	254	1	0,39%	213	4	1,88%

Tabela 8. Działania kontrolne w obiektach żywienia zbiorowego otwartego w latach 2014-2015

rok	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów		Liczba kontroli i rekontroli	Działalność represyjna					Liczba próbek	
		Zarejestrowanych	Skontrolowanych		admini-stracyjnych	tym unie-ruchoenia	mandaty	kwota	pobranych	zdyskwalifikowanych	
2014	Zakłady żywienia zbiorowego	261	165	235	39	2	44	10350	5	0	

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

	otwarte									
	<i>W tym:</i>									
	<i>zakłady</i>	140	74	97	13	1	18	3150	0	0
	<i>małej</i>									
	<i>gastronomii</i>									
2015	Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	262	163	218	49	0	24	5650	5	0
	<i>W tym</i>									
	<i>zakłady</i>	140	89	122	30	0	15	3250	5	0
	<i>małej</i>									
	<i>gastronomii</i>									

Tabela 9. Działania kontrolne w obiektach żywienia zbiorowego zamkniętego w latach 2014-2015

rok	Rodzaj obiektów	Liczba obiektów		Liczba kontroli i rekontroli	Działalność represyjna					Liczba próbek	
		Zarejestrowanych	Skontrolowanych		administracyjnych	innych	nie-ruchojenia	mandaty	kwota PLN	pobranych	zdyskwalifikowanych
2014	Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	113	89	101	5	0	2	200	0	0	
2015	Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	92	50	60	3	0	2	350	0	0	

Najczęściej stwierdzane uchybienia w zakresie stanu technicznego to:

- niewłaściwy stan techniczny ścian i sufitów pomieszczeń;
- niewłaściwy stan techniczny sprzętu stykającego się z żywnością.

Najczęstsze uchybienia w zakresie bieżącego stanu sanitarnego zakładów to:

- brak porządku i czystości w zakładzie;
- brak prowadzonych systematycznych zapisów dot. dokumentacji GHP/GMP/HACCP;
- brak segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych i zamrażających.

Podczas kontroli w zakładach żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oceniano przestrzeganie wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Do końca 2015 r. przeprowadzono 26 kontroli w w/w zakładach (w tym w 5 sklepikach szkolnych i 21 stołówkach), podczas których, w razie potrzeb, udzielano wyjaśnień. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W 2015 roku pobrano do badań laboratoryjnych 291 próbek krajowych środków spożywczych z różnego rodzaju obiektów żywieniowo-żywnościowych. Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne, chemiczne, organoleptyczne, obecność zanieczyszczeń, w tym szkodników i ich pozostałości oraz obecność ciał obcych.

Przebadano ogółem:

- pod względem mikrobiologicznym – 157 próbek,
- pod względem chemicznym – 73 próbki
- pod względem organoleptycznym – 53 próbki
- pod względem oznakowania – 224 próbki
- pod względem obecności zanieczyszczeń – 12 próbek .

W 2015 roku pod względem znakowania oceniono 224 próbki krajowe, były zgodne z wymaganiami.

W ramach akcji „mklk próchniczek” pobrano w 3 piekarniach, 3 próbki do badań sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych. Nie stwierdzono zanieczyszczeń.

Przebadano 14 próbek żywności z importu, w tym;

- pod względem mikrobiologicznym – 5 próbek,
- pod względem chemicznym – 5 próbek
- pod względem organoleptycznym – 4 próbki
- pod względem oznakowania – 12 próbek

W/w próbki nie zostały zakwestionowane.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Tabela 10. Jakość zdrowotna środków spożywczych w latach 2013-2014

rok	Próbki zbadane*	Próbki zdyskwalifikowane*	W tym					
			krajowe		UE		Import	
			zbadane	zdyskwalifikowanee %	zbadane	zdyskwalifikowane %	zbadane	zdyskwalifikowane %
2014	288	7	265	2,43%	13	0	10	0
2015	321	0	291	0	16	0	14	0

3. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF)

System RASFF opiera się na zbieraniu i szybkim przekazywaniu informacji o produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt, będących potencjalnym zagrożeniem dla zdrowia ludzi i zwierząt.

W 2015 r. wpłynęły 24 powiadomienia w ramach systemu RASFF. Najczęstszą przyczyną powiadomień była obecność alergenów w takich środkach spożywczych jak żurawina, pieczarki marynowane, przyprawy, ryż. W związku z powiadomieniami przeprowadzono 21 kontroli. Na terenie powiatu zawierciańskiego nie stwierdzono w obrocie produktów będących przedmiotem powiadomień. W 2015 r nie odnotowano powiadomień w ramach systemu RAPEX, które dotyczą produktów kosmetycznych.

Tabel 11. Zestawienie powiadomień z 2015 r

Kategorie produktów	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne
Bakalie	2	
Przetwory zbożowo-mączne	2	
Przetwory owocowo-warzywne	2	
Przyprawy	1	
Ryby i przetwory rybne	1	
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	1	1
Mięso i przetwory mięsne	0	1
Wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	2	
Suplementy diety	1	

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

4. Nadzór nad wyrobami i materiałami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W 2015 roku przeprowadzono 2 kontrole w wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 7 w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Pobrano 4 próbki wyrobów kryształowych i szklanych w kierunku zanieczyszczeń metalami szkodliwymi dla zdrowia. 2 próbki wyrobów kryształowych pobrano z zakładu produkcyjnego, 2 próbki wyrobów szklanych z miejsca obrotu wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Próbki pobrano do badań chemicznych i oceny oznakowania.

Tabela 12. Nadzór nad zakładami produkującymi i wprowadzającymi do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością w latach 2014-2015

Wytwórnie i miejsca obrotu	Liczba obiektów		Liczba kontroli i rekontroli	Działalność represyjna				Liczba próbek	
	zarejestrowanych	Skontrolowanych		Decyzje administracyjne	W tym: unieruchomienia	mandaty	kwota	Pobranych	zdyskwalifikowanych
2014	13	4	4	0	0	0	0	1	0
2015	15	7	9	0	0	0	0	4	0

5. Nadzór nad kosmetykami

Na terenie powiatu zawierciańskiego prowadzi działalność 1 zakład produkujący i konfekcjonujący produkty kosmetyczne i 5 zakładów wprowadzających do obrotu produkty kosmetyczne. Wśród nich są 2 hurtownie i 3 sklepy. W 2015 r. skontrolowano zakład produkcyjny i 4 miejsca obrotu produktami kosmetycznymi. Ogółem przeprowadzono 5 kontroli w w/w zakładach.

6. Interwencje

W 2015 r. do sekcji HŻŻiPU wpłynęły 53 wnioski o interwencję (w większości anonimowe) w wyniku czego przeprowadzono 48 kontroli interwencyjnych. 2 sprawy zostały przekazane do rozpatrzenia wg. kompetencji do PPIS w Myszkowie i PPIS w Jędrzejowie, 2 obiekty były nieczynne, 1 wniosek zawierał niekompletne dane (brak adresu zakładu) i nie został uzupełniony. Przeprowadzone kontrole w 20 przypadkach tj. 37,7% potwierdziły zasadność interwencji. Nałożono 19 mandatów karnych na kwotę 4 450 zł. Wydano 3 decyzje

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

wycofania środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub dacie min. trwałości. Wszystkie interwencje zostały rozpatrzone rzetelnie i terminowo. Osoby składające interwencje, które podały swoje dane osobowe, otrzymały odpowiedzi na piśmie. Najczęstszą przyczyną składanych interwencji była sprzedaż żywności przeterminowanej, w drugiej kolejności zły bieżący stan higieniczny pomieszczeń obiektów żywnościowo-żywnościowych. Przeprowadzone ponowne kontrole obiektów wykazały poprawę stwierdzonego wcześniej stanu.

Po dokonaniu analizy rodzaju interwencji ustalono, że zakłady, w których stwierdzono uchybienia zostaną objęte wzmożonym nadzorem.

7. Działania ukierunkowane problemowo

W 2015 r. na terenie powiatu zawierciańskiego prowadzono następujące akcje:

- „Etykieta informacją dla konsumenta”
- „Realizacja Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r.”
- „Bezpieczne wakacje 2015 ”
- „Mklik próchniczek”
- „Warunki sprzedaży ryb żywych”

Podczas przeprowadzania kontroli kompleksowych w dalszym ciągu sprawdzano realizację przedsięwzięć, które były tematami prowadzonych akcji w latach poprzednich tj. :

- „Sprzedaż pieczywa nieopakowanego w placówkach samoobsługowych”
- „Czyste koszyki sklepowe = bezpieczna żywność”
- „Ocena oznakowania środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego dla dzieci do lat 3 i przedmiotów do karmienia niemowląt oraz działań reklamowych prowadzonych przez ich producentów i dystrybutorów”
- „Kontrole alkoholu ABSINTH”

Nasilono działania kontrolne w obszarach wskazanych przez Głównego Inspektora Sanitarnego, wynikające z poleceń przesyłanych w ciągu roku. Były one następujące:

- warunki przechowywania produktów mrożonych podczas upałów w zakładach obrotu żywnością;
- warunki wprowadzania do obrotu mięsa i wędlin w sklepach Konsorcjum Mięsnego Okrasa, Grupa Południe, sp. z o.o. Pilica, ul. Żarnowiecka 76;
- sprawdzanie sposobu utylizacji odpadów gastronomicznych pochodzenia zwierzęcego.

8. Wnioski

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów żywnościowo-żywnościowych na terenie powiatu zawierciańskiego jest porównywalny z poziomem z lat ubiegłych. O ile stan techniczny w wielu obiektach jest na coraz wyższym poziomie, to nadal w wielu przypadkach

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

poprawy wymaga stan bieżący. Niska świadomość zatrudnianego personelu, a często i właścicieli zakładów, powoduje, że stosunkowo często pojawiają się następujące uchybienia: brak segregacji produktów podczas ich przechowywania i sprzedaży, przechowywanie żywności w sposób niezabezpieczający jej przed zanieczyszczeniem czy też sprzedaż środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia. Właściciele obiektów nadal mają problemy dotyczące wdrażania i dokumentowania systemów zapewniających bezpieczeństwo żywności, przede wszystkim systemu HACCP. Problemy pojawiają się podczas realizacji Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U z 2015 r. poz. 29) oraz Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych w zakresie badań swoich wyrobów, pod kątem ich zgodności z kryteriami mikrobiologicznymi określonymi w załączniku I do w/w rozporządzenia.

Biorąc powyższe pod uwagę, w bieżącym roku niezbędne jest połączenie działalności kontrolnej z akcją edukacyjną. Kontrole będą przeprowadzane z częstotliwością wynikającą z oceny ryzyka, ustalonego na podstawie arkuszy ocen zakładu produkcji/obrotu żywnością/materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, jak również uwzględniając składane interwencje. W dalszym ciągu konieczne są działania dotyczące oceny prawidłowości stosowanej procedury na podstawie zasad HACCP.

III. Jakość wody przeznaczonej do spożycia

Woda jest niezbędna do utrzymania życia i powinna być dostępna dla konsumentów w odpowiedniej ilości i o właściwej jakości. W celu stwierdzenia, że woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego prowadzone były badania wody metodami i w zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 r. nr 61, poz. 417 ze zm.). Ponadto nadzór, nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany jest na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ustawy z 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. W dniu 28 listopada 2015 r. weszło w życie nowe rozporządzenie w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z dnia 13 listopada 2015 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1989).

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zawierciu systematycznie pobierają próbki wody do badań i dokonują oceny jej jakości.

Na terenie powiatu zawierciańskiego woda przeznaczana do spożycia, rozprowadzana przez wodociągową sieć rozdzielczą, rozprowadzana jest przez 59 wodociągów o różnej wydajności:

- produkcja < 100 m³/d – 20 urządzeń zaopatrujących 14154 osoby*;
- produkcja 100 – 1000 m³/d – 21 urządzeń zaopatrujących 42482 osoby*;
- produkcja 1000 - 10000 m³/d – 5 urządzeń zaopatrujących 62967 osób*;
- inne podmioty zaopatrujące w wodę – 13 urządzeń zaopatrujących 2018 osób*.

* podana liczba jest wartością szacunkową uzyskaną od administratorów ujęć i sieci wodociągowych.

Trzy wodociągi zaopatrywane były przez ujęcia znajdujące się poza nadzorowanym terenem, tj.: przez SUW Olkusz – zaopatrywana miejscowość Skałbania, gm. Łazy (liczba ludności ok. 70 mieszkańców). Jest to woda pochodząca z odwodnienia kopalni „Olkusz – Pomorzany” Zakładu Górniczo – Hutniczego „Bolesław”. Woda pochodząca z odwodnienia korytarzy kopalni pompowana jest na powierzchnię szybem „Bronisław”, skąd trafia do Stacji Uzdatniania gdzie poddawana jest procesowi stałej dezynfekcji lampami UV oraz dodatkowo, okresowo dezynfekowana jest chlorem gazowym. Administratorem SUW Olkusz jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Olkuszu.

Sieć wodociągowa w Drużykowej zaopatrywana jest przez ujęcie Nr 1 w Dąbrówce, gm. Moskorzew – zaopatrywana miejscowość Drużykowa, gm. Szczekociny (liczba ludności

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

ok. 270 mieszkańców). Administratorem ujęcia w Dąbrowce jest Włoszczowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Sieć wodociągowa w miejscowości Chruszczobród, gm. Łazy (liczba ludności ok. 1800 mieszkańców) zaopatrywana jest w wodę z ujęcia głębinowego TR – 2 w Dąbrowie Górniczej Trzebieszawicach. Administratorem ujęcia jest Zakład Usług Wodnych i Kanalizacyjnych w Siewierzu.

Na pięciu ujęciach zainstalowane są stacje uzdatniania wody – na trzech z nich (Wiesiółka, Hutki Kanki, Niegowonice) zastosowano instalacje, których zadaniem jest oczyszczanie wody z ponadnormatywnej zawartości jonów żelaza oraz doprowadzenie jakości wody do obowiązujących norm pod względem barwy i zapachu, na dwóch ujęciach (Zawiercie – Stary Rynek, Przyłubsko) prowadzone jest stałe chlorowanie wody.

Woda do spożycia, rozprowadzana jest siecią wodociągową o łącznej długości 999,05 km. Przyjmując, iż na terenie powiatu zawierciańskiego z wody wodociągowej korzysta 121621 osób (dane szacunkowe za rok 2015 uzyskane od administratorów i właścicieli ujęć sieci wodociągowych zlokalizowanych na terenie powiatu zawierciańskiego służących do zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia), natomiast produkcja wody dla całego powiatu wynosi 21126,3 m³/dobę, to średnie zużycie na jednego mieszkańca zaopatrywanego w wodę wynosi 0,17 m³/d.

Ważną kwestią jest stopień zwodociągowania poszczególnych gmin powiatu zawierciańskiego. W 100% zwodociągowane są gminy: Zawiercie, Poręba, Włodowice, Ogrodzieniec, Pilica. Gmina Łazy zwodociągowania jest w 99,8% (około 15 osób korzysta z wody z własnych studni). Gmina Kroczyce zwodociągowana jest w 99,8 % z wody z własnych studni korzysta około 25 osób. Gmina Irządze zwodociągowania jest w 98,2% (około 100 osób korzysta z własnych studni). W gminie Szczekociny ludność zaopatrywana w wodę wodociągową w części miejskiej wynosi niespełna 50%, natomiast część wiejska zwodociągowania jest w ok. 80%. Pozostała ludność w gminie Szczekociny korzysta z wody z własnych studni oraz z uruchomionych w Szczekocinach przy ulicach; Paderewskiego, Polna i Krakowska całodobowych punktów czerpania wody.

W 2015 roku pobierano próbki wody do badań w związku z:

- prowadzonym przez PSSE w Zawierciu monitoringiem jakości wody;
- interwencjami mieszkańców;
- sprawdzaniem stopnia zasiedlenia instalacji wody ciepłej przez bakterie Legionella sp.;
- wewnętrzną kontrolą jakości wody przez podmioty zajmujące się produkcją i dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

- 377 próbek wody do badań fizykochemicznych;

- 335 próbek wody do badań mikrobiologicznych,

W ramach wewnętrznej kontroli jakości wody pobrano:

- 330 próbek wody do badań fizykochemicznych;

- 250 próbki wody do badań mikrobiologicznych.

Ogółem w 2015 r. pobrano 707 próbek wody do badań fizykochemicznych, z czego kwestionowano 74 próbki oraz 585 próbek wody do badań mikrobiologicznych, z których kwestionowano 33 próbki. O przekroczeniach parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych wody informowano administratorów lub właścicieli ujęć i sieci wodociągowych. Podejmowali oni natychmiastowe działania naprawcze, mające na celu poprawę jakości wody (płukanie sieci wodociągowej, dezynfekcja wody). We wszystkich punktach, w których stwierdzono przekroczenie parametrów wody, powtórne badania wykazały jej przydatność do spożycia przez ludzi.

Ponadto w 12 obiektach użyteczności publicznej, tj. 7 obiektach hotelarskich, 1 żłobku, 1 szpitalu, 2 domach opieki i 1 zakładzie poprawczym pobrano 55 próbek wody cieplej na obecność bakterii Legionella sp. Kwestionowano 6 próbek wody z 3 obiektów. Po przeprowadzeniu działań naprawczych ponowne badania wody w kierunku bakterii Legionella sp. nie wykazały przekroczeń.

PPIS w Zawierciu w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417 z późn. zm.) wydał ocenę o przydatności wody do spożycia w 2014 r. na terenie gmin Zawiercie, Łazy, Poręba, Ogrodzieniec, Pilica, Irządze, Kroczyce i Żarnowiec. W dniu 2 kwietnia 2014 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zawierciu przyznał Gminie Włodowice zgodę na odstępstwo od dopuszczalnych wartości stężeń ołowiu dla wody pochodzącej z ujęcia w Parkoszowicach, ul. Rudnicka – studnia 4 (130), które zaopatruje sieć wodociągową w miejscowościach: Parkoszowice, Włodowice, Góra Włodowska, Morsko, Rudniki, Skalka, Kopaniny, zachowując najwyższe dopuszczalne stężenie ołowiu nie przekraczające 50 µg/l do dnia 31 marca 2015 r. Wójt Gminy Włodowice pismem z dnia 26 marca 2015 r. zwrócił się do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z prośbą o wyrażenie zgody na drugie odstępstwo od wymagań dla wody pochodzącej z ujęcia w Parkoszowicach, ul. Rudnicka – studnia 4 (130) oraz sieci wodociągowej zaopatrywanej przez to ujęcie, Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny udzielił drugiej zgody na odstępstwo w zakresie zawartości ołowiu w terminie do dnia 01.10.2016 r.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu **Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015**

Z dniem 1 lipca 2015 r. nastąpiła zmiana źródła zasilania sieci wodociągowej w opisanych powyżej miejscowościach. Wyłączone z eksploatacji zostało ujęcie w Parkoszowicach, ul. Rudnicka – studnia 4 (130), a jego funkcję przejęło ujęcie w Parkoszowicach, ul. Rudnicka – studnie 3(129) i 2 (128), którego administratorem jest Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Zawierciu. W związku z wydaną zgodą na odstępstwo, w 2015 r. pobrano 133 próbki wody z czego w 51 próbkach stwierdzono ponadnormatywną zawartość ołowiu, zakresy przekroczeń wahały się w przedziale 11 – 25 µg/l.

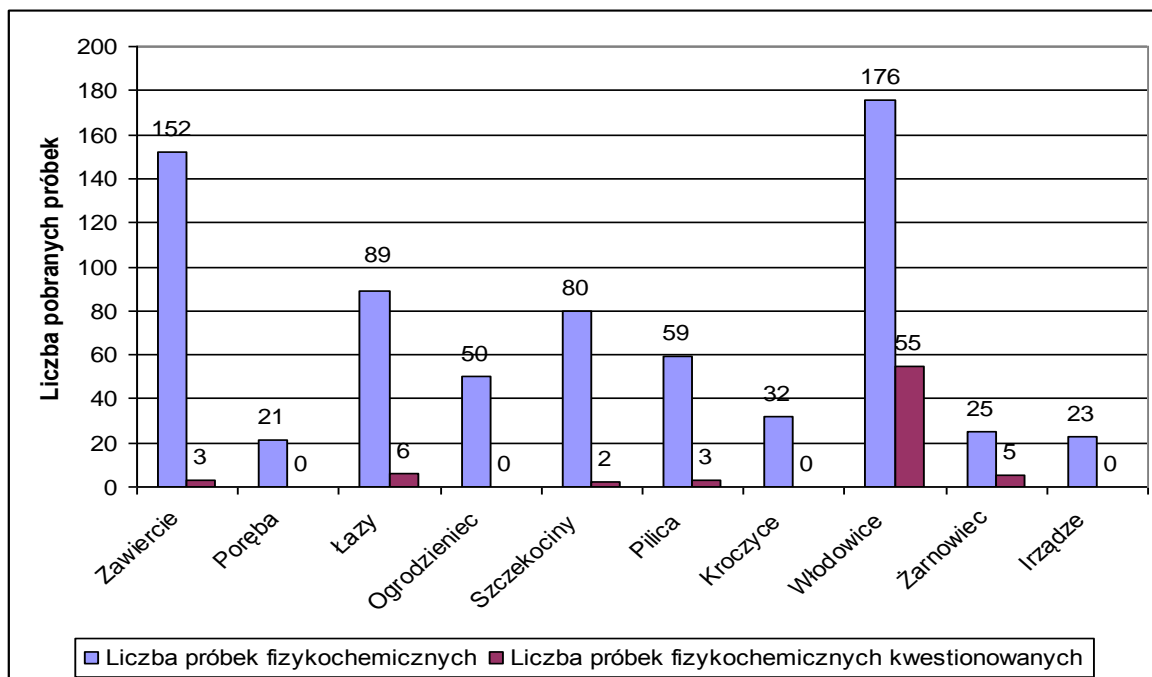
W dniu 11 marca 2015 r. została zakończona decyzja warunkowo dopuszczająca do spożycia wodę pochodzącą z ujęcia Spółdzielczej Agrofirmy w Szczekocinach ze względu na przekroczoną zawartość żelaza, ponadnormatywną mętność i nieakceptowalny zapach. Obecnie woda pochodząca z powyższego ujęcia podlega procesowi uzdatniania poprzez odżelazianie, a jej jakość spełnia wymagania obowiązujących przepisów.

Analiza przekroczeń parametrów fizykochemicznych

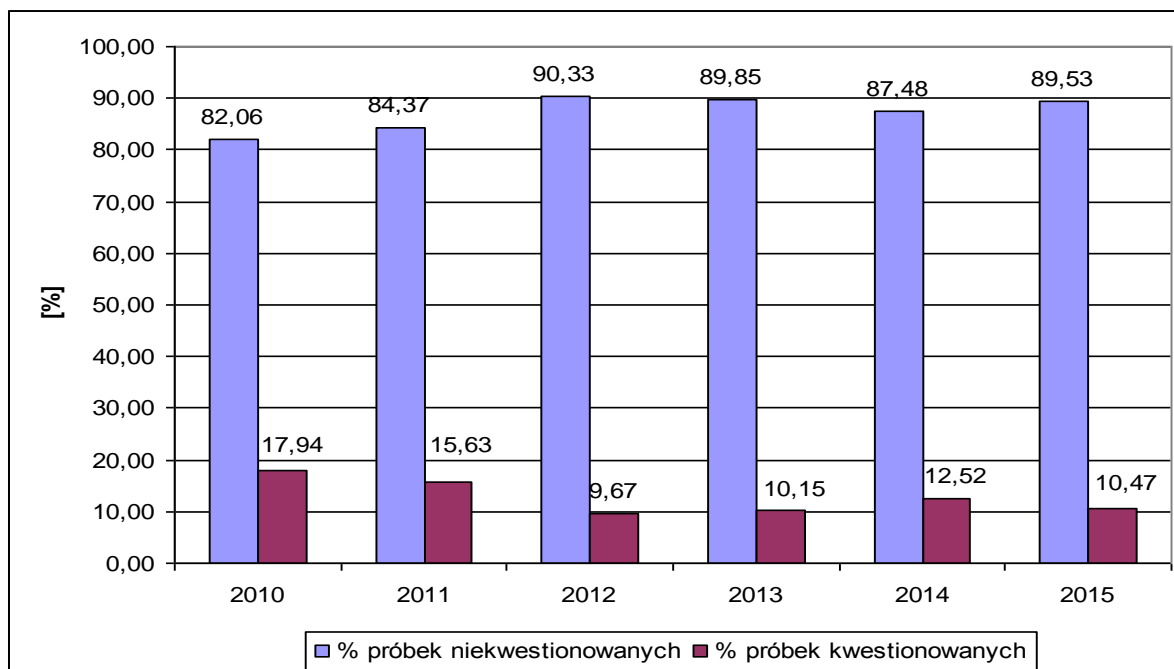
Ryzyko zdrowotne spowodowane związkami chemicznymi zawartymi w wodzie do spożycia różni się od zagrożenia spowodowanego zanieczyszczeniami pochodzenia mikrobiologicznego ze względu na fakt, iż zanieczyszczenia chemiczne na ogół nie wywołują natychmiastowych skutków. Ewentualne zagrożenie zdrowotne spowodowane spożywaniem wody o ponadnormatywnej zawartości parametrów fizykochemicznych może wystąpić w wyniku długotrwałego jej spożywania, natomiast nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia. O walorach smakowych i jakościowych wody decyduje jej skład. Zakres badanych parametrów fizykochemicznych jest bardzo szeroki i obejmuje zarówno wskaźniki organoleptyczne takie jak: barwa, smak, zapach, (po których konsument głównie ocenia jakość wody oraz to czy jest ona zdrowa i bezpieczna do spożycia), jak i parametry chemiczne tj. określaną jest zawartość poszczególnych metali w wodzie, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, trihalometanów, pestycydów itp.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Wykres 1. Porównanie liczby pobranych próbek wody do badań fizykochemicznych do liczby próbek kwestionowanych w 2015 roku w poszczególnych gminach powiatu zawierciańskiego

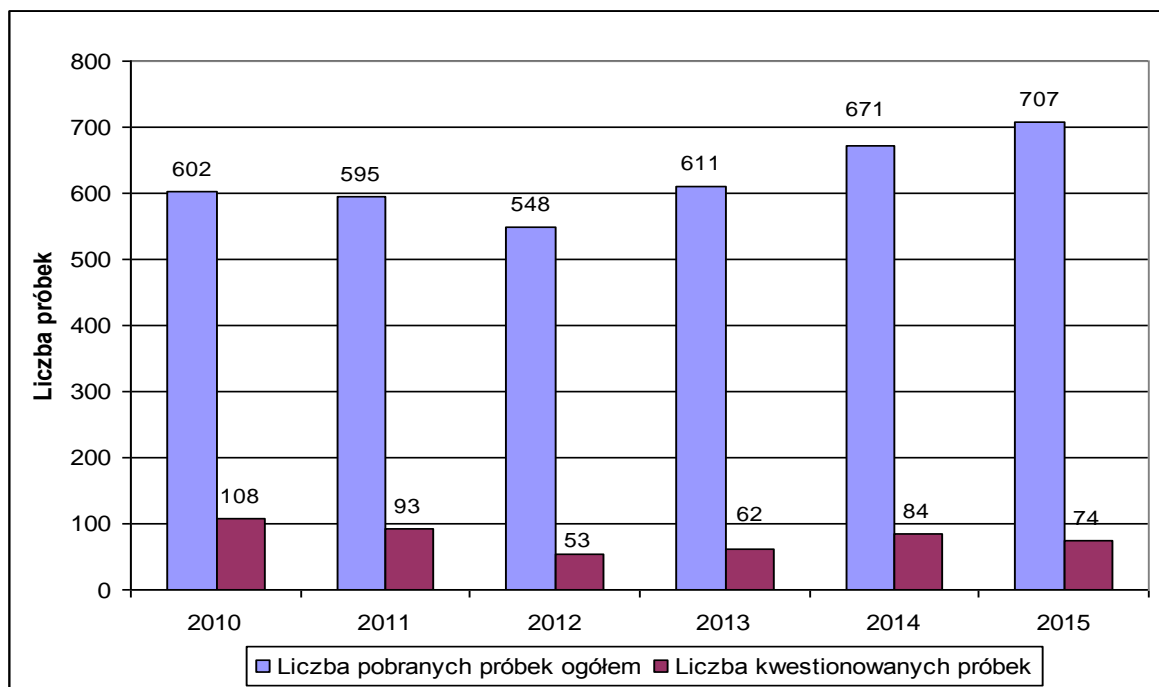

Wykres 2. Porównanie odsetka pobranych próbek wody do badań fizykochemicznych do odsetka próbek kwestionowanych w latach 2010-2015 na terenie powiatu zawierciańskiego

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Wykres 3. Porównanie liczby pobranych próbek wody do badań fizykochemicznych do liczby próbek kwestionowanych w latach 2010-2015 na terenie powiatu zawierciańskiego

Analizując wykres 1 można stwierdzić, że w wodach gmin powiatu zawierciańskiego odnotowano stosunkowo niewiele przekroczeń w porównaniu do całkowitej liczby pobranych próbek.

Zanieczyszczenia fizykochemiczne dotyczyły ponadnormatywnej zawartości żelaza, azotanów i ołowiu oraz stanu organoleptycznego wody, tzn.: ponadnormatywnej mętności i nieakceptowalnego zapachu. Wykresy 2 i 3 obrazują jak na przestrzeni lat kształtował się stosunek liczby (odsetka) próbek pobranych do liczby (odsetka) próbek kwestionowanych. Analizując powyższe wykresy można stwierdzić, że w okresie od 2010 do 2015 roku jakość wody na terenie powiatu zawierciańskiego utrzymuje się na stałym, dobrym poziomie. Ujęcie Spółdzielczej Agrofirmy Szczekociny podawało wodę o warunkowej przydatności do spożycia ze względu na przekroczenie zawartości żelaza, ponadnormatywną mętność i zapach, które nie stanowią zagrożenia dla zdrowia i życia konsumentów (decyzja Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego o warunkowej przydatności do spożycia przez ludzi do dnia 28.02.2015 r.).

Duża liczba pobranych i kwestionowanych próbek wody pobranych do badań fizykochemicznych w gminie Włodowice związana jest ze stwierdzaniem przekroczeń stężeń ołowiu w wodzie pochodzącej z ujęcia w Parkoszowicach, ul. Rudnicka studnia nr 4(130). Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny udzielił drugiej zgody na odstępstwo w zakresie zawartości ołowiu w terminie do dnia 01.10.2016 r., co zobowiązuje stronę

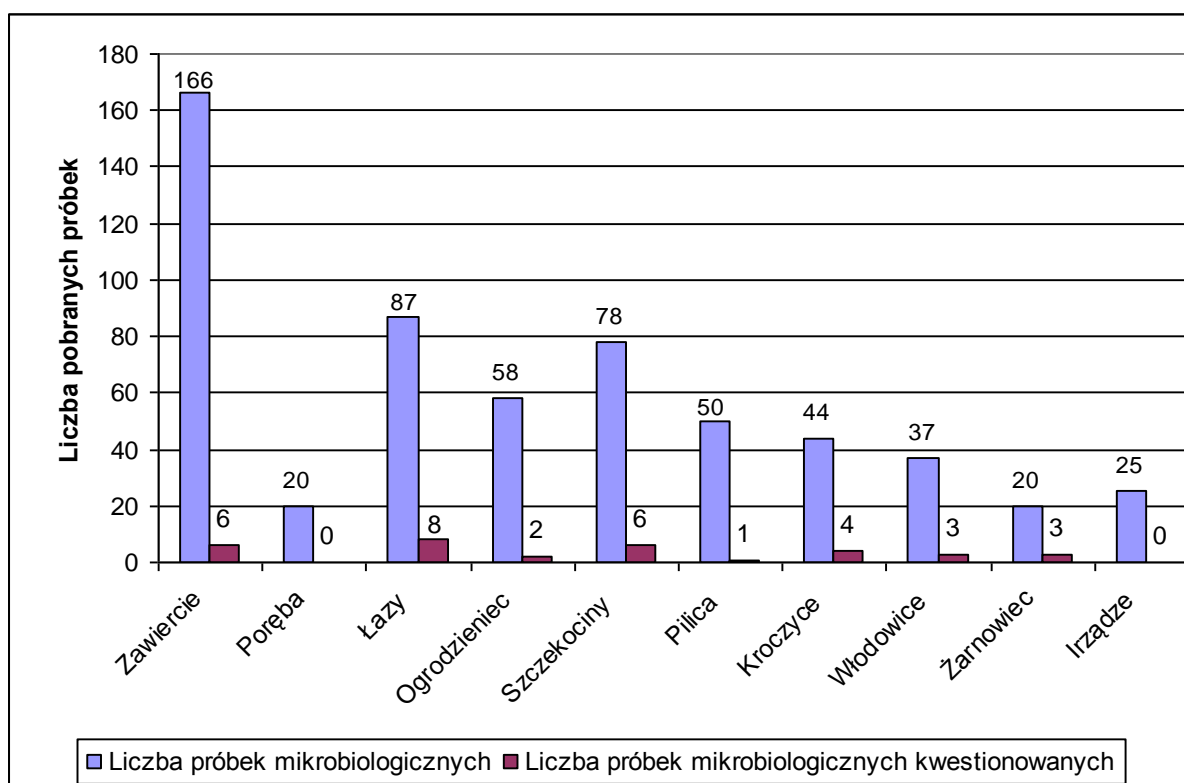
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

do comiesięcznego przedstawiania wyników badań kontrolnych próbek wody pobranych z tego ujęcia oraz punktów zlokalizowanych we wszystkich zaopatrywanych miejscowościach.

Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych

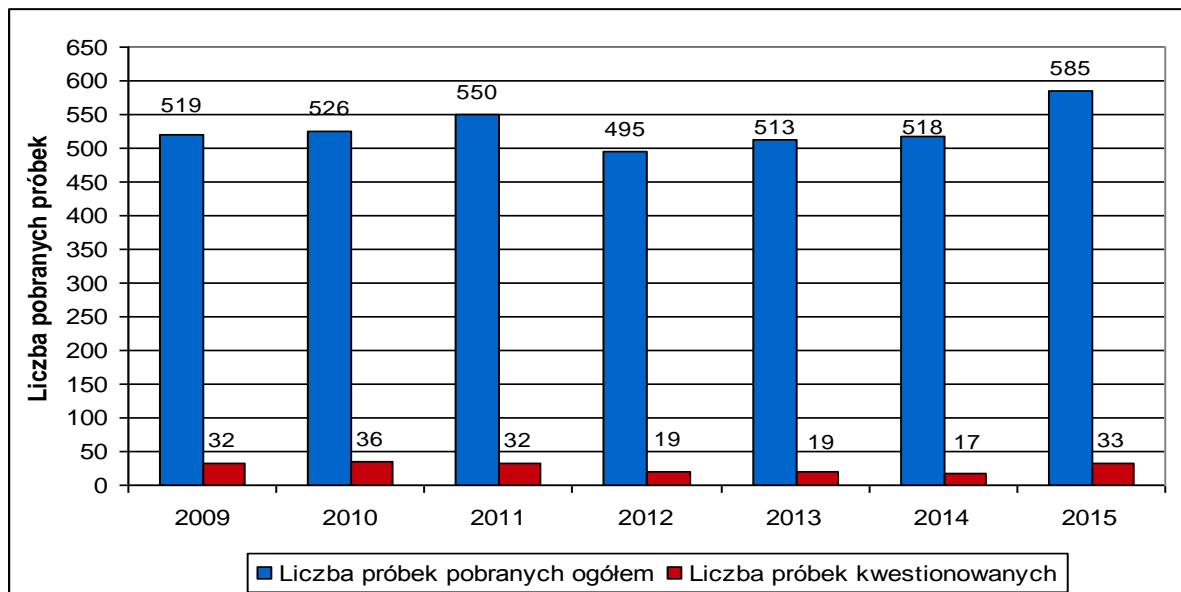
Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi jest bezpieczna dla zdrowia ludzkiego, jeżeli jest wolna od mikroorganizmów chorobotwórczych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w wodzie przeznaczonej do spożycia badane są następujące parametry mikrobiologiczne: bakterie grupy coli, *Escherichia coli*, Enterokoki (paciorkowce kałowe) oraz ogólna liczba mikroorganizmów w $22^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72 h. Występowanie w wodzie mikroorganizmów takich jak: *Escherichia coli* i Enterokoki bytujące zwykle w odchodach ludzi i zwierząt stałocieplnych wskazują na zanieczyszczenia typu kałowego. Stanowią one swoisty wskaźnik zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody i ich obecność w wodzie wiąże się z koniecznością podjęcia natychmiastowych działań naprawczych. Od tych parametrów nie może być żadnych odstępstw.

Wykres 4. Porównanie liczby pobranych próbek wody do badań mikrobiologicznych do liczby próbek kwestionowanych w 2015 roku w poszczególnych gminach powiatu zawierciańskiego

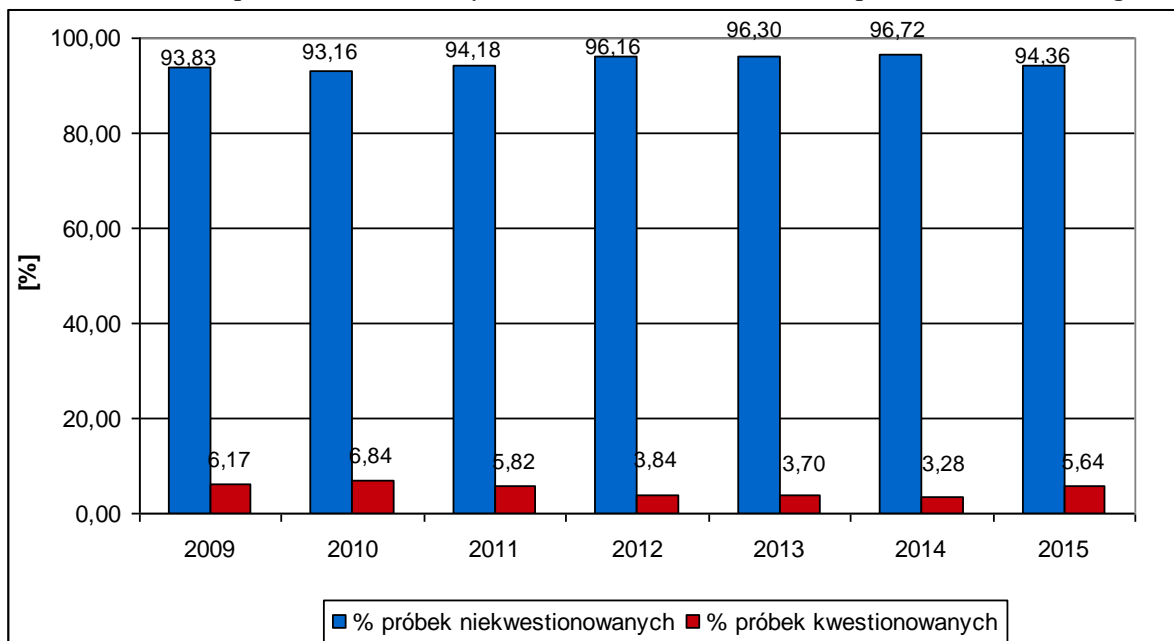

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Wykres 5. Porównanie liczby pobranych próbek wody do badań mikrobiologicznych do liczby próbek kwestionowanych w latach 2009-2015 na terenie powiatu zawierciańskiego

Wykres 6. Porównanie odsetka pobranych próbek wody do badań mikrobiologicznych do odsetka próbek kwestionowanych w latach 2009-2015 na terenie powiatu zawierciańskiego

Charakterystykę jakości wody pod względem mikrobiologicznym przedstawiają wykresy numer 4, 5 i 6. W opisywanym okresie sprawozdawczym pobrano łącznie 585 próbek wody do badań mikrobiologicznych z czego kwestionowano 33 próbki. Przekroczenia te dotyczyły następujących parametrów: liczby bakterii grupy coli, ogólnej liczby mikroorganizmów w $22^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72 h, Enterokoków oraz liczby bakterii Escherichia coli.

Wykresy 5 i 6 obrazują jak na przestrzeni lat kształtował się stosunek liczby (odsetka) próbek pobranych do liczby (odsetka) próbek kwestionowanych. Na podstawie powyższej oceny

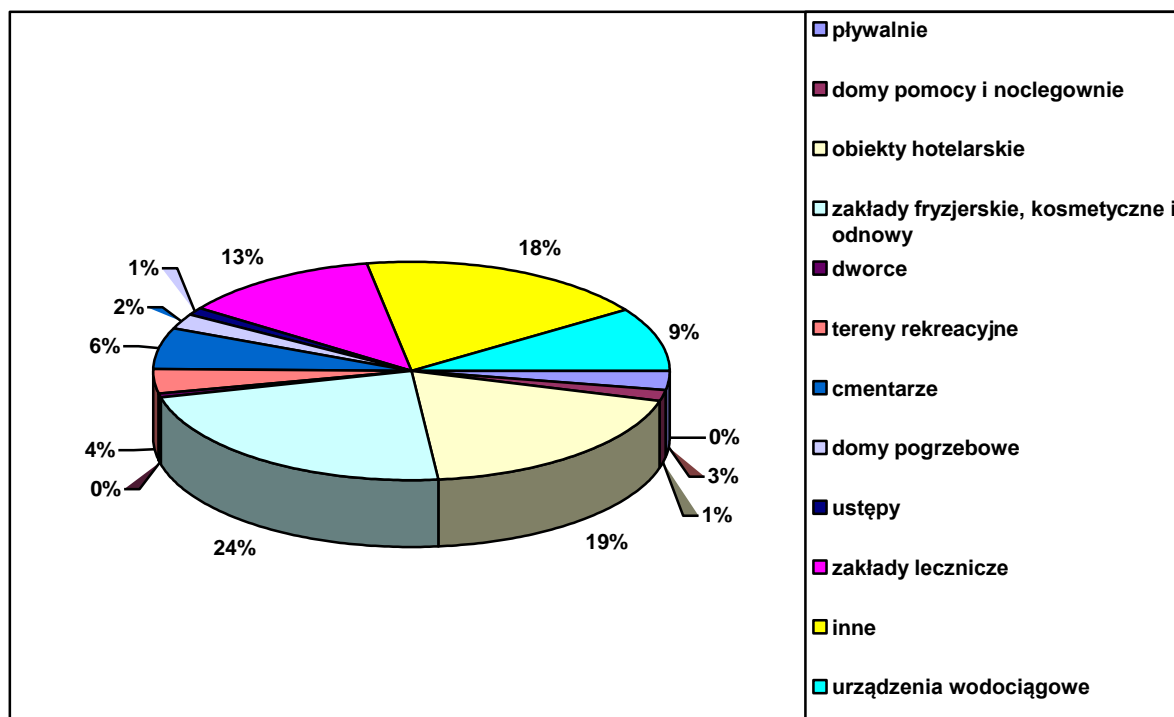
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

można stwierdzić, że mieszkańcy powiatu zawierciańskiego w zdecydowanej większości korzystają z wody o jakości odpowiadającej wymaganiom stawianym przez obowiązujące akty prawne.

IV. Stan sanitarny obiektów komunalnych i użyteczności publicznej

W trosce o zdrowie mieszkańców oraz osób czasowo przebywających na terenie powiatu zawierciańskiego, przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zawierciu kontrolowali przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Bieżącym nadzorem sanitarnym w zakresie higieny komunalnej objętych było 486 obiektów użyteczności publicznej, 78 placówek działalności leczniczej oraz 59 urządzeń wodociągowych. W roku 2015 przeprowadzono 385 kontroli sanitarnych i 577 kontroli jakości wody, skontrolowano 354 obiekty, wydano 47 decyzji merytorycznych (w tym 5 nakazujących usunięcie uchybień, 1 nakazującą wyłączenie ujęcia wody z eksploatacji i 1 nakazującą wdrożenie procedur w celu zmniejszenia liczby bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej) oraz 90 decyzji płatniczych, wydano 21 postanowień w sprawie imprez masowych i 7 w sprawie sprowadzenia zwłok oraz 20 opinii sanitarnych dot. spełnienia wymagań higieniczno-zdrowotnych w obiektach komunalnych i projektów uchwał w sprawie regulaminów utrzymania czystości w gminach, nałożono 2 mandaty.

Wykres 7. Zestawienie grup i ilości obiektów nadzorowanych w 2015 roku w zakresie higieny komunalnej

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

W obiektach użyteczności publicznej, do których należą obiekty wczasowo-turystyczne (hotele, obiekty hotelarskie bez kategoryzacji, gospodarstwa agroturystyczne, ośrodki wypoczynkowe), zakłady usługowe (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu), domy pomocy społecznej, baseny, ustępy publiczne, dworce kolejowe, obiekty sportowe, tereny rekreacyjne, ośrodki kultury, apteki, sklepy medyczne i zielarskie, parkingi, stacje paliw, cmentarze, zakłady pogrzebowe i domy przedpogrzebowe przeprowadzono 258 kontroli, skontrolowano 231 obiektów (ok. 47,5% obiektów zewidencjonowanych).

Hotele i inne obiekty hotelarskie

Skontrolowano 9 hoteli i 42 inne nieskategoryzowane obiekty świadczące usługi noclegowe (55% obiektów), przeprowadzono 60 kontroli sanitarnych. Podstawowymi elementami uwzględnianymi przy ocenie stanu sanitarnego tych obiektów było: zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia, zaopatrzenie w środki czystości i preparaty dezynfekcyjne, bieżący stan sanitarny pomieszczeń mieszkalnych i sanitariatów oraz terenu wokół obiektów. Większość skontrolowanych obiektów jest zaopatrywana w wodę z wodociągów publicznych. Pranie bielizny najczęściej zlecane jest podmiotom zewnętrznym. Standard świadczonych usług w obiektach posiadających kategoryzację znacznie się różnił od standardu w zajazdach, pokojach noclegowych i gospodarstwach agroturystycznych. W 2015 roku rozpoczął działalność nowy obiekt hotelarski „Pod Figurą” w Podzamczu. Stan sanitarno – porządkowy skontrolowanych hoteli nie budził zastrzeżeń. W jednym z hoteli stwierdzono obecność bakterii *Legionella* sp. w próbce wody ciepłej, w związku z czym wydano decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności zakazującą korzystania z wody ciepłej do czasu doprowadzenia jej jakości do wymagań określonych obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia i nakazującą podjęcie działań zmierzających do redukcji liczby bakterii. Decyzja została uznana za wykonaną po przedstawieniu przez stronę wyników badania próbek wody, które potwierdziły jej przydatność.

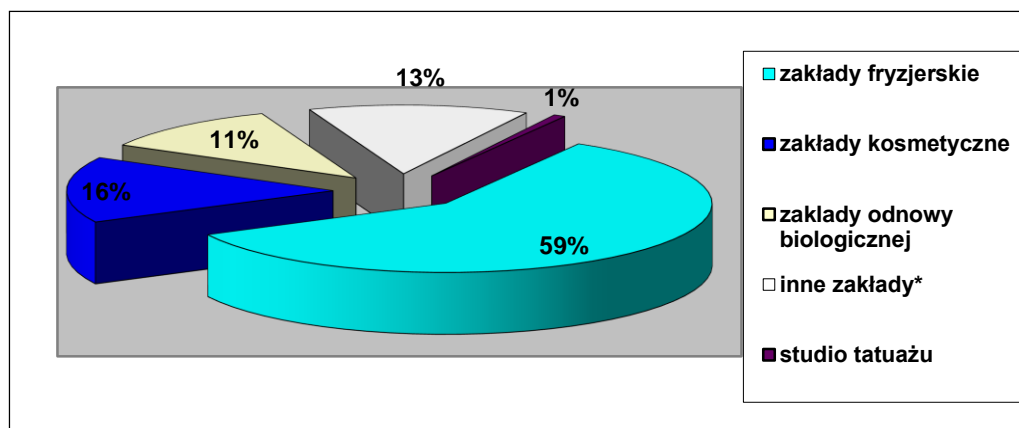
W 2015 roku na podstawie informacji uzyskanych od urzędów miast i gmin z terenu powiatu zawierciańskiego uzupełniono ewidencję obiektów świadczących usługi noclegowe w ramach agroturystyki. W skontrolowanych kwaterach prywatnych nie stwierdzono uchybień sanitarnych.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej są najbardziej liczną grupą obiektów użyteczności publicznej objętych nadzorem sanitarnym. Jednocześnie w grupie tych obiektów obserwuje się bardzo dużą rotację, ciągle zmienia się liczba zewidencjonowanych zakładów. Na dzień 31.12.2015 r. w ewidencji były 142 zakłady.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Wykres 8. Rodzaje obiektów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

*inne zakłady – zakłady w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług

Na terenie województwa śląskiego rozpoczęto realizację kampanii edukacyjnej „Mam świadomość jak być zdrowym” skierowanej do właścicieli i pracowników salonów urody, której celem jest zwiększenie bezpieczeństwa epidemicznego mieszkańców poprzez podniesienie wiedzy na temat zakażeń krwiopochodnych, przestrzegania zasad higieny oraz procedur dekontaminacji narzędzi i sprzętu. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Zawierciu przystąpiła do realizacji kampanii i w ramach Etapu I Kampanii w marcu 2015 roku zorganizowała pod patronatem Starosty Powiatowego w Zawierciu szkolenie dla adresatów kampanii. W szkoleniu uczestniczyło 61 osób z 43 zakładów z terenu powiatu zawierciańskiego. Do II Etapu Kampanii Społecznej przystąpiło 39 zakładów, zgodę na przeprowadzenie wizytacji połączonej ze sporządzeniem ankiet oceny zakładu wyraziło 18 zakładów.

W wyniku wizytacji przeprowadzonych we wszystkich 18 zakładach pozytywną ocenę realizacji Kampanii uzyskało 10 zakładów:

1. Studio Fryzur „KAMELEON” Rafał Dębiński 42-450 Łazy ul. Kościuszki 15
2. Salon fryzjerski Ewa Słomczewska – Góra 42-400 Zawiercie ul. Sikorskiego 14
3. Salon fryzjerski Ilona Słomczewska 42-400 Zawiercie ul. Wierzbowa 24
4. Salon fryzjerski ”U Beaty” Beata Ryzek. 42-445 Szczekociny ul. M. Konopnickiej 6
5. Centrum Urody Mieczysława Lassak 42-400 Zawiercie ul. Moniuszki 4
6. Studio Urody „SENSI” Izabela Grochowska 42-400 Zawiercie ul. Piłsudskiego 81c
7. Akademia Piękna „RAMZES” Klaudia Olszowy 42-400 Zawiercie ul. 3-go Maja 33
8. TURBO SOLARIUM „SOLAR SUN” 42-400 Zawiercie ul. Wierzbowa 16J
9. Odnowa biologiczna w Hotelu Fajkier Wellness & SPA Lgota Murowana 37a

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

10. Odnowa biologiczna w Ośrodku Szkoleniowo Wypoczynkowym Sp. z o.o. Morsko
 Plus 42-400 Zawiercie ul. Zamkowa 70

W styczniu 2016 r. właścicielom zakładów, które pozytywnie zrealizowały założenia II Etapu Kampanii Społecznej „Mam świadomość jak być zdrowym” wręczono zaświadczenia z logiem Kampanii.

Kampania Społeczna „Mam świadomość jak być zdrowym” będzie realizowana na terenie powiatu zawierciańskiego również w 2016 roku.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano 44 spośród 84 zewidencjonowanych zakładów fryzjerskich (52,4%), przeprowadzono 45 kontroli. Wydano jedną decyzję nakazującą opracowanie i wdrożenie procedury zapobiegania zakażeniom - decyzja została wykonana.

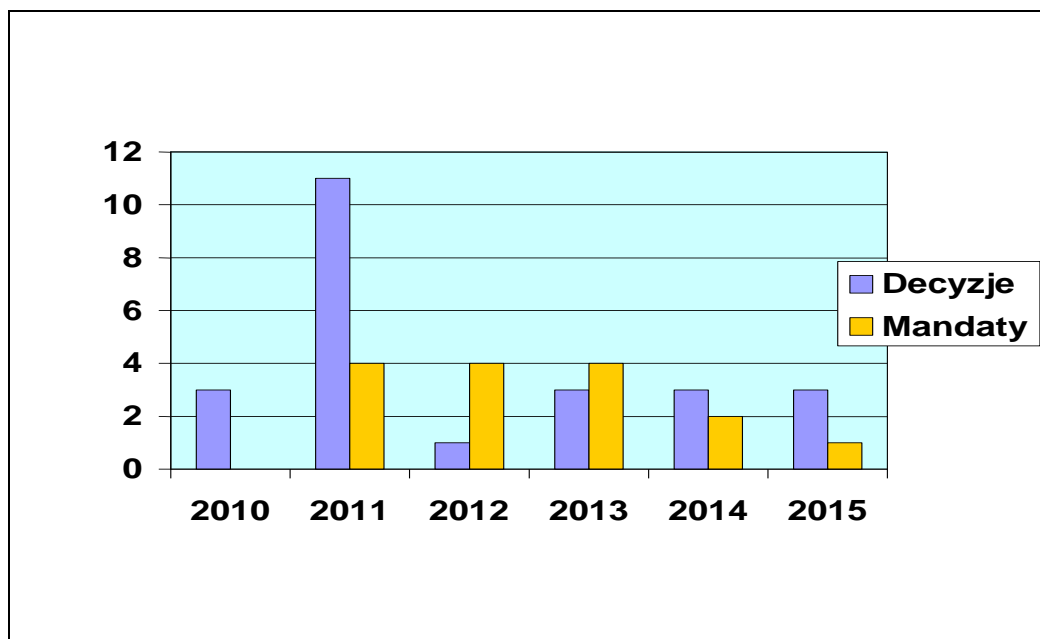
Kontrolą objęto 13 spośród 22 zakładów kosmetycznych (59% obiektów), przeprowadzono 15 kontroli, wydano 1 decyzję nakazującą opracowanie i wdrożenie procedur zapobiegania zakażeniom. Decyzja została wykonana w wyznaczonym terminie.

Skontrolowano 14 z 19 zewidencjonowanych zakładów świadczących więcej niż jedną z usług, tj.: fryzjerstwo, kosmetyka, odnowa biologiczna (73,7%), przeprowadzono 14 kontroli – nie stwierdzono nieprawidłowości.

Skontrolowano 10 spośród 16 zakładów odnowy biologicznej (62,5%), przeprowadzono 12 kontroli. Nałożono 1 grzywnę w drodze mandatu karnego w wys. 100,00 zł za niezachowanie czystości oraz wydano decyzję nakazującą opracowanie i wdrożenie procedur zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym. Kontrola sprawdzająca wykazała, poprawę stanu sanitarnego obiektu oraz wykonanie decyzji.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Wykres 9. Działania represyjne w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej

Stan sanitarny zakładów fryzjerskich, kosmetycznych i odnowy biologicznej utrzymuje się na podobnym poziomie od kilku lat. Występowały pojedyncze przypadki nieprzestrzegania czystości i porządku w zakładach i nieprzestrzegania procedur zapobiegania zakażeniom.

Domy pomocy społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie dla bezdomnych i inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

Skontrolowano stan sanitarny 1 domu pomocy społecznej dziennego pobytu, 1 noclegowni dla bezdomnych i 2 placówek zapewniających całodobową opiekę dla osób w podeszłym wieku. Domy pomocy społecznej dziennego pobytu świadczą usługi w zakresie terapii zajęciowej i rehabilitacji. Podopieczni otrzymują posiłki, zapewniona jest również opieka medyczna. Za zły stan sanitarno – porządkowy środowiskowego domu samopomocy na osobę odpowiedzialną nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego w wys. 100,00 zł. Kontrola sprawdzająca wykazała poprawę stanu sanitarnego. Noclegownia świadczy pomoc osobom bezdomnym zapewniając schronienie i wyżywienie, natomiast domy dla osób w wieku podeszłym świadczą kompleksowe usługi w zakresie opieki, terapii zajęciowej i rehabilitacji. W trakcie kontroli sanitarnych nie stwierdzono zaniedbań w utrzymaniu bieżącej czystości placówek i ich otoczenia.

Na terenie powiatu zawierciańskiego funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Zawierciu, ul. Rzemieślnicza będący pod pierwszo-instancyjnym nadzorem Śląskiego Państwowego

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu **Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015**

Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Zawierciu, w 2015 roku skontrolowany przez PPIS w Zawierciu tylko w zakresie badania ciepłej wody na obecność bakterii *Legionella* sp.

Tereny rekreacyjne, obiekty sportowe i ośrodki kultury

Przed rozpoczęciem i w trakcie sezonu letniego nadzorowano stan sanitarno-porządkowy obiektów znajdujących się na trasach wzmożonego ruchu turystycznego. Stan sanitarno-porządkowy miejsc udostępnionych do zwiedzania na Zamku Ogrodzienieckim w Podzamczu oceniono jako dobry. Skontrolowano również stan sanitarny takich obiektów jak: place zabaw dla dzieci, parki miejskie oraz otoczenie zbiorników wodnych wykorzystywanych do kąpieli i rekreacji oraz parkingi i stacje paliw. Place zabaw dla dzieci były prawidłowo przygotowane do sezonu, a urządzenia przeznaczone do zabawy i rekreacji były odnowione. Piasek w piaskownicach był wymieniony na nowy przed oraz w trakcie sezonu. W miejscach o dużym natężeniu ruchu usytuowane były kosze na śmieci, odpady były usuwane na bieżąco przez wyspecjalizowane podmioty. W wielu miejscach pojawiły się tablice informacyjne z regulaminem korzystania z obiektu. Przeprowadzono 20 kontroli sanitarnych. Skontrolowano także stan sanitarny 5 obiektów sportowych i 5 kulturalno-rozrywkowych, uchybień nie stwierdzono. Hale sportowe były utrzymywane w czystości, urządzenia sanitarne były sprawne, czyste i dezynfekowane, otoczenie budynków i obiekty zewnętrzne były utrzymane w należyтым stanie porządkowym.

Inne obiekty komunalne i użyteczności publicznej

W 2015 roku nadzorowano stan sanitarno-porządkowy i sanitarno-techniczny dworców i przystanków kolejowych, aptek, sklepów zielarskich i medycznych, cmentarzy i domów pogrzebowych, pralni, toalet publicznych oraz targowisk. Skontrolowano 59 obiektów, przeprowadzono 64 kontrole. Uchybienia stwierdzono w jednej z aptek, wydano decyzję nakazującą zapewnienie ciepłej wody w zmywalni oraz zapewnienie zmywalnych powierzchni ścian i sufitów. Na wniosek właściciela termin wykonania był prolongowany. Decyzja została wykonana. W pozostałych obiektach nie stwierdzono uchybień. Kontrolowano również stan sanitarny środków transportu: 3 samochodów do przewozu chorych i 3 samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Na wniosek przedsiębiorców pogrzebowych wydano 3 pozytywne opinie sanitarne o spełnieniu wymagań sanitarnych do prowadzenia działalności w zakresie przewozu zwłok i szczątków ludzkich. We wszystkich skontrolowanych obiektach gospodarka odpadami prowadzona była prawidłowo, zaopatrzenie w środki higieny i preparaty dezynfekcyjne było wystarczające.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Wody powierzchniowe wykorzystywane do kąpieli i rekreacji

Na terenie powiatu zawierciańskiego w sezonie letnim 2015 r. funkcjonowały trzy miejsca wykorzystywane do kąpieli:

- Miejsce wykorzystywane do kąpieli we Włodowicach,
- Miejsce wykorzystywane do kąpieli w Pilicy,
- Miejsce wykorzystywane do kąpieli w Ośrodku Ciechan Zdrój w Siamoszycach.

Administratorzy obiektów wykonali po dwa badania jakości wody wraz z wizualną oceną wody – jedno badanie przed rozpoczęciem sezonu i jedno w trakcie sezonu. Wszystkie badania wykazywały przydatność wody do kąpieli. Każdorazowo po otrzymaniu wyniku badania wody sporządzana była bieżąca ocena jakości wody, którą przesyłano do administratora miejsca wykorzystywanego do kąpieli oraz do właściwego terytorialnie prezydenta, wójta i burmistrza.

W trakcie sezonu przeprowadzono kontrole stanu sanitarnego miejsc wykorzystywanych do kąpieli. Plaże przy miejscach wyznaczonych do kąpieli były czyste, wyposażone w kosze na śmieci i toalety. Dostęp do wody bieżącej zapewniony był w miejscu wykorzystywanym do kąpieli w Ośrodku Ciechan Zdrój w Siamoszycach. Wszystkie miejsca wykorzystywane do kąpieli były oznakowane tablicami zawierającymi wszelkie informacje zawarte w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie ewidencji kąpielisk oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli (Dz.U. z 2011 r. Nr 91, poz. 527) wraz z aktualną oceną jakości wody. W trakcie kontroli dokonano wizualnej oceny wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli – oceny wykazały przydatność wody do kąpieli.

W trakcie sezonu letniego 2015 nie przeprowadzano kontroli urzędowych w związku z sytuacjami mogącymi powodować pogorszenie jakości wody w miejscu wykorzystywanym do kąpieli (art. 163, ust.2 ustawy Prawo Wodne, t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 145 ze zm.).

Aktualne dane dot. jakości wody w miejscach wykorzystywanych do kąpieli zamieszczane były na stronach internetowych:

PSSE w Zawierciu <http://psse-zawiercie.internetdsl.pl>

WSSE w Katowicach <http://www.higienawody.wsse.katowice.pl>

Pływalnie kryte i odkryte

Pływalnie, z uwagi na związane z korzystaniem z nich ryzyko zakażeń, wymagają szczególnego nadzoru sanitarnego, który obejmuje sprawowanie kontroli nad jakością wody w nauce basenowej oraz warunkami higienicznymi panującymi w obiekcie, włączając w to poczekalnię, szatnie, pomieszczenia sanitarne i natryski oraz halę basenową.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu **Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015**

Obiekty na terenie powiatu zawierciańskiego objęte są stałym nadzorem sanitarnym, systematycznie pobierana jest woda do badań laboratoryjnych. Nadzorem sanitarnym objętych było 8 obiektów sezonowych i 9 całorocznych.

Wszystkie pływalnie kryte były kontrolowane zarówno pod względem jakości wody jak i stanu sanitarno – technicznego zaplecza. Stan bieżący sanitarny nie budził zastrzeżeń. Próbkę wody do badań pobierane były w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Zawierciu oraz wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzonej przez administratorów obiektów.

Z krytych pływalni do badań fizykochemicznych pobrano łącznie 25 próbek wody, w żadnej próbce nie odnotowano przekroczeń. Do badań mikrobiologicznych pobrano 121 próbek z czego kwestionowano 13.

Z pływalni odkrytych do badań mikrobiologicznych pobrano 42 próbki z czego w 4 próbkach odnotowano przekroczenia.

O przekroczeniach parametrów wody informowano administratorów obiektów. Podejmowali oni działania, mające na celu poprawę jakości wody. We wszystkich obiektach, w których stwierdzono przekroczenia parametrów wody - powtórne badania wykazywały jej przydatność do kąpieli.

W dniu 2 grudnia 2015 r. zostało ogłoszone Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016). Zgodnie z zapisami § 8 w/w rozporządzenia zarządzający pływalnią ma czas dostosowania do wymagań w terminie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

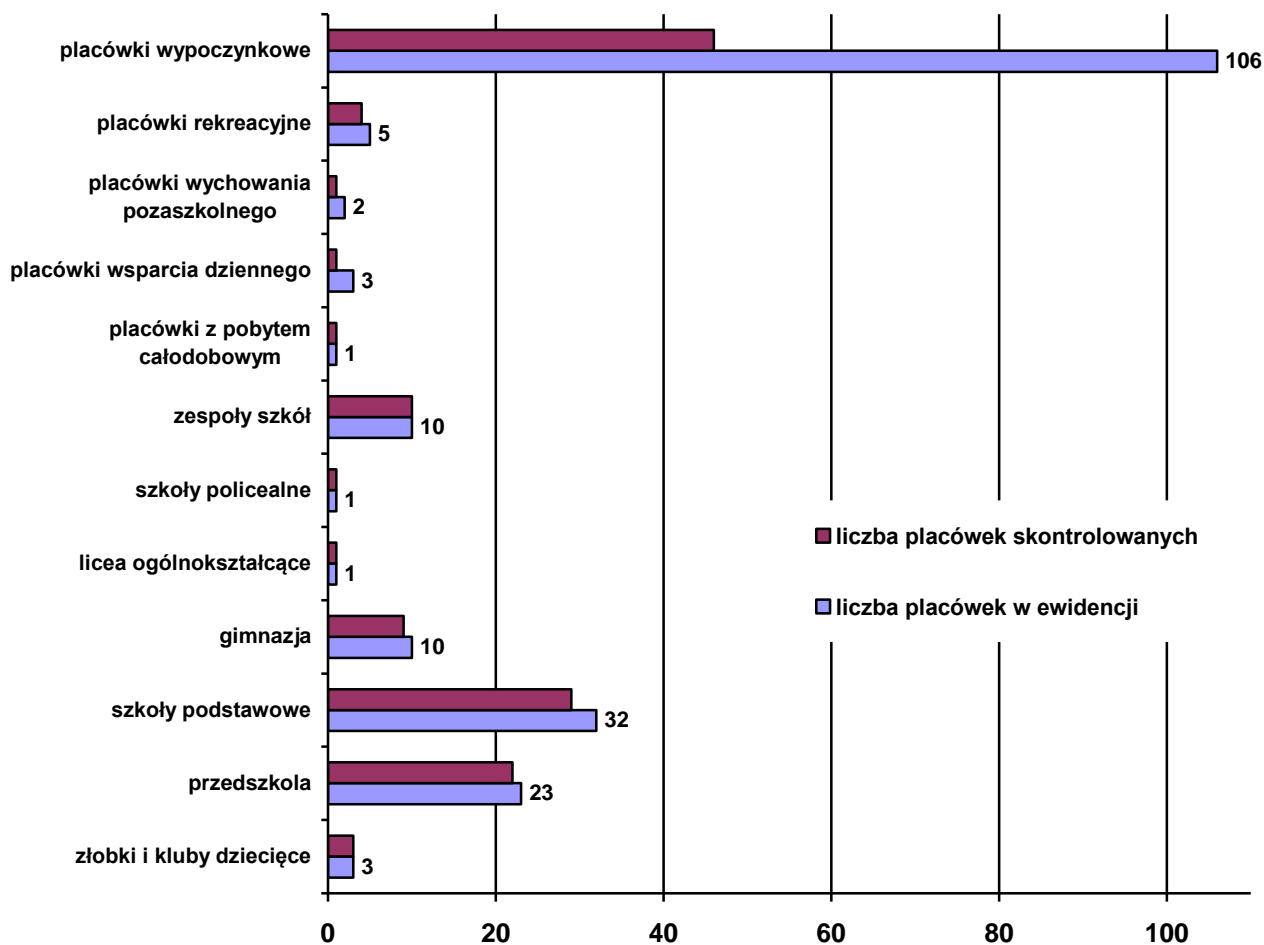
Podsumowanie

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zawierciu wpłynęło 5 interwencji mieszkańców powiatu zawierciańskiego, które dotyczyły: złej jakości wody przeznaczonej do spożycia, niewłaściwego stanu sanitarnego mieszkania zajmowanego przez podopiecznego MOPS w Zawierciu, złego stanu sanitarnego zajazdu turystycznego, obecności gryzoni na posesji i nieprawidłowej gospodarki ściekowej w szpitalu. W ramach interwencji przeprowadzano kontrole, wydawano zalecenia, natomiast sprawy nie należące do kompetencji PPIS w Zawierciu przekazano do załatwienia właściwym organom. W omawianym okresie, podobnie jak w latach ubiegłych, nie stwierdzono występowania zagrożeń sanitarno-epidemiologicznych dla mieszkańców powiatu korzystających z urządzeń i obiektów użyteczności publicznej oraz dla osób wypoczywających na terenie powiatu zawierciańskiego.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

V. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego nadzorowanych obiektów oświatowo - wychowawczych

W roku 2015 bieżącym nadzorem sanitarnym objętych było 91 stałych placówek oświatowo – wychowawczych oraz 106 placówek wypoczynkowych. Skontrolowano 82 placówki stałe i 46 wypoczynkowych.

Przeprowadzono ogółem 144 kontrole w tym 46 kontroli placówek wypoczynkowych, wydano 9 opinii sanitarnych, 6 decyzji merytorycznych oraz 9 decyzji płatniczych.

Przedmiotem czynności kontrolnych w placówkach nauczania wychowania i wypoczynku była ocena warunków sanitarno – technicznych obiektów oraz terenów rekreacyjnych w tym:

- infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzieży,
- przechowywanie i stosowanie niebezpiecznych substancji chemicznych ich mieszanin w placówkach,
- dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
- sytuacja w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polska Normą na

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

- meble edukacyjne i sprzęt sportowy,
- higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych,
  - dożywiania dzieci i młodzieży,
  - zapewnienie uczniom możliwości pozostawienia w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych,
  - warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami,
  - ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Stwierdzone podczas przeprowadzanych kontroli uchybienia dotyczyły :

- złego stanu technicznego podłóg, krzeseł i ławek oraz oświetlenia w Gimnazjum w Szczekocinach.
- złego stanu technicznego urządzeń sanitarno - higienicznych w wc w Gimnazjum Katolickim w Zawierciu.

W 2015 roku odnotowano 1 interwencję zgłoszoną telefonicznie. Zgłoszenie dotyczyło palenia wyrobów tytoniowych przed budynkiem Szkoły Podstawowej Nr 8 w Zawierciu. Przeprowadzona wizytacja nie potwierdziła zasadności interwencji.

Uruchomiono w nowym obiekcie po remoncie generalnym niepubliczne przedszkole w Przyłubsku.

Zaopiniowano pozytywnie niepubliczne przedszkola, szkoły podstawowe oraz gimnazja, które w związku ze zmianą organu prowadzącego planują rozpocząć działalność od września 2016 r.

Zlikwidowana została Szkoła Podstawowa w Sławniowie, natomiast Klub dziecięcy w Łazach został przekształcony na żłobek.

Kontrole przeprowadzone w 2015 roku wykazały, że wszystkie budynki posiadają wewnętrzną instalację wodną i kanalizacyjną oraz urządzenia sanitarne, wszystkie budynki przystosowane są do działalności oświatowo – wychowawczej, są w dobrym stanie technicznym i sanitarnym oraz posiadają dostęp do ciepłej wody.

We wszystkich budynkach szkół i przedszkoli zachowane są standardy dostępności do urządzeń sanitarnych. Jedna placówka posiada własne ujęcie wody, które jest pod nadzorem PPIS w Zawierciu. Pozostałe placówki oświatowo – wychowawcze funkcjonujące na terenie powiatu zawierciańskiego posiadają wodę bieżącą doprowadzoną z wodociągów publicznych. Wszystkie skontrolowane placówki posiadają kanalizację sanitarną, w tym 31 placówek posiada miejscową kanalizację sanitarną (bezodpływowe zbiorniki), a w 2 placówkach zainstalowana jest miejscowa oczyszczalnia ścieków.

Ponadto zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie kształtowania prawidłowych nawyków higieny jamy ustnej u dzieci w wieku przedszkolnym zwracano

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

szczególne uwagi na zapewnienie prawidłowych warunków do przechowywania indywidualnych szczoteczek i kubeczków.

We wszystkich skontrolowanych przedszkolach dzieci po każdym posiłku szczotkują zęby.

Wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj Placówki	Ogólna liczba placówek	Liczba placówek skontrolowanych	Liczba placówek gdzie dzieci myją zęby *
Przedszkola	23	22	22
Przedszkola w Zespołach Szkół	7	7	7

Przeprowadzone kontrole nie wykazały nadmiernego zagęszczenia w klasach. Dwie szkoły podstawowe pracują w systemie dwuzmianowym. W sezonie grzewczym podczas przeprowadzanych kontroli dokonywano pomiaru temperatury w salach lekcyjnych i nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nad pracownikami chemicznymi stwierdzono, że spośród kontrolowanych szkół 6 placówek posiada pracownię chemiczną. Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień.

Skontrolowano 55 pracowni komputerowych w 46 placówkach, przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

W minionym roku przeprowadzone kontrole w 50 zakładach nauczania wykazały, że 30 szkół, co stanowi 60% w 2014 - 64,5%, 2013 - 54,2%, 2012 – 62%, 2011 - 65,9 %) zapewniło uczniom gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

We wszystkich skontrolowanych placówkach opiekę medyczną nad uczniami sprawuje pielęgniarka bądź higienistka szkolna. W kontrolowanych gabinetach nie stwierdzono uchybień. W żadnym zakładzie nauczania nie ma zapewnionej opieki lekarza, w 1 placówce uczniowie mogą korzystać z usług stomatologa.

W zakresie dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii, w 2015 roku dokonano pomiarów mebli szkolnych i wzrostu 126 uczniów w 13 oddziałach 2 szkół podstawowych, 360 przedszkolaków w 24 oddziałach 5 przedszkoli oraz 201 dzieci w 8 oddziałach 2 zespołów szkół. Analiza dostosowania mebli wykazała, że 10 stanowisk przedszkolaków w 2 oddziałach 1 przedszkola z powodu braku odpowiednich rozmiarów stolików i krzeseł używało mebli niezgodnie z wymogami ergonomii. Brakujące rozmiary zostały dokupione i wszystkie stanowiska były dostosowane do wzrostu dzieci. Stoły i krzesła, z których korzystają uczniowie i dzieci w większości badanych placówek są zestawione i oznakowane

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

według normy PN-EN 1729-1 “Meble i stoły dla instytucji edukacyjnych cz.1 wymiary funkcjonalne, oraz cz. 2 Wymagania bezpieczeństwa i metody badań”.

W 2015 roku dokonano analizy tygodniowego rozkładu zajęć 441 oddziałów szkół.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że zostały uwzględnione zasady higieny pracy umysłowej w zakresie:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami jest nie większa niż 1 godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia jest nie większa od 1 godziny.

Skontrolowane w 2015 roku szkoły zapewniają możliwość pozostawiania podręczników lub przyborów uczniom w szkołach zgodnie z § 4a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U.03.6.69.ze zm.)

Typ szkoły	Liczba szkół wg ewidencji	Liczba szkół skontrolowanych	Liczba szkół, które zapewniły warunki zgodnie z rozporządzeniem MEN*
Szkoły podstawowe*	42	39	39
Gimnazja*	19	18	18
Szkoły ponadgimnazjalne*	1	1	1
Razem	62	58	58

Spożywanie przez uczniów posiłków oraz mleka w szkołach na przestrzeni lat 2011 – 2015 kształtowało się następująco:

Rok	Uczniowie spożywający posiłek I daniowy	%	Uczniowie spożywający posiłek II daniowy	%	Uczniowie spożywający II śniadanie	%	Uczniowie spożywający mleko	%	Uczniowie spożywający posiłek dofi -nansowany	%
2015	1240	11,7	3970	37,5	1324	12,5	5715	53,9	1182	11,1
2014	1026	10,2	4020	39,7	1473	14,6	5920	58,5	1339	13,3
2013	1513	16,5	3186	34,8	1072	11,7	3748	41,0	1231	13,5
2012	1237	12,6	3002	30,5	1228	12,5	6107	62,1	1061	10,9
2011	1452	16,3	2875	32,2	917	10,3	5232	58,6	1169	13,1

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

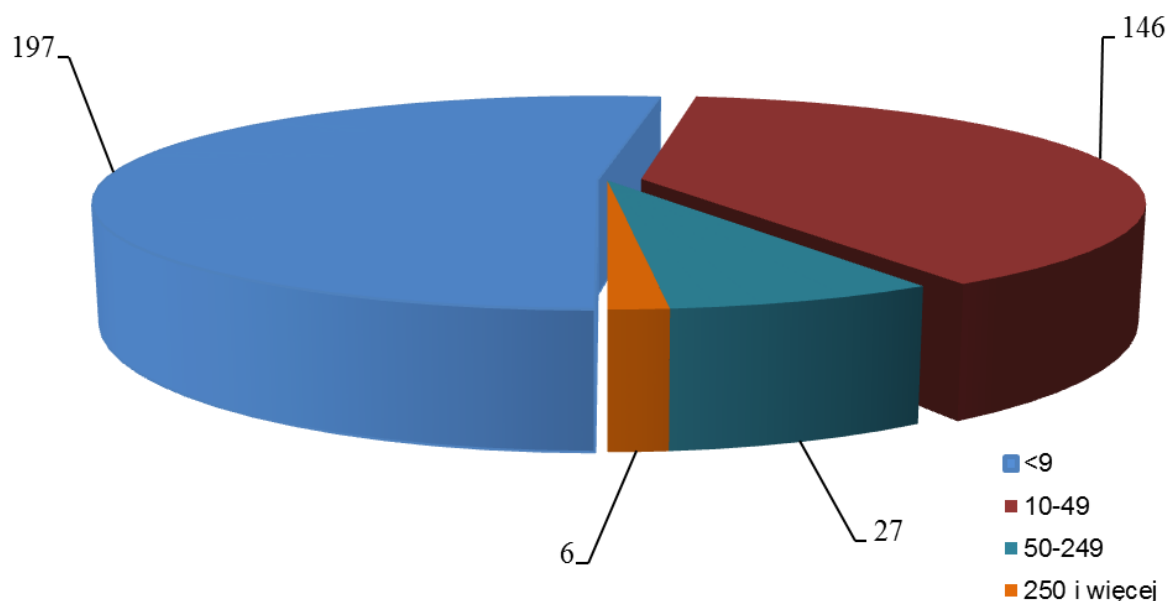
Owoce i warzywa spożywane są przez 2891 uczniów w 18 szkołach podstawowych funkcjonujących samodzielnie oraz w 9 szkołach podstawowych funkcjonujących w zespołach szkół. W 198 oddziałach „0”, I – III szkół podstawowych 3227 uczniów wspólnie z wychowawcą spożywa II śniadanie własne. W szkołach zapewniony jest gorący napój.

W 2015 roku 92 placówek zorganizowało wypoczynek letni dla 4343 uczestników, wypoczynek zimowy zorganizowano dla 573 uczestników w 14 placówkach. Skontrolowano 46 turnusów wypoczynkowych, przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Ponadto współpracując ze Starostwem powiatowym w Zawierciu – uczestniczono w 4 spotkaniach Komisji Bezpieczeństwa i Porządku, podczas których wspólnie wizytowano placówki zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

VI. Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy

W 2015 roku pod nadzorem sekcji higieny pracy pozostawało 376 zakładów pracy, w których zatrudnionych było ok. 10647 pracowników. W ewidencji sekcji przeważały zakłady małe zatrudniające do 50 pracowników – 343 zakłady, co stanowiło ok 90 % wszystkich nadzorowanych zakładów. W grupie zakładów dużych zatrudniających powyżej 250 pracowników pozostawało pod nadzorem sekcji 6 zakładów.

Struktura zakładów pracy powiatu zawierciańskiego w roku 2015 wg. liczby zatrudnionych pracowników

Ogółem przeprowadzono 175 kontroli sanitarnych, którym poddano 133 zakłady pracy zatrudniające łącznie ponad 5 tys. pracowników.

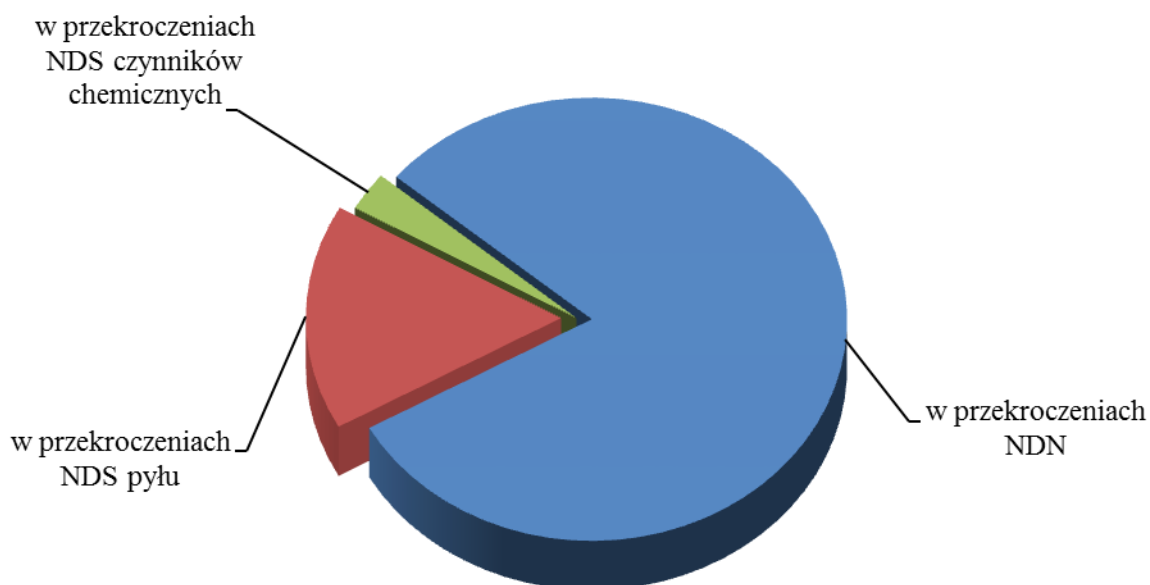
Analiza najczęściej identyfikowanych nieprawidłowości wskazuje, że pracodawcy:

- nie prowadzą zgodnie z obowiązującą częstotliwością badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- dopuszczają się naruszenia wymagań w zakresie stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych,
- nie wywiązują się z obowiązku zapewnienia pracownikom środków ochrony indywidualnej
- nie prowadzą w należyty sposób dokumentacji dotyczącej bezpieczeństwa i higieny pracy,
- nie zapewniają właściwych pomieszczeń socjalnych pracownikom,
- naruszają wymogi prawne w zakresie prac w kontakcie z szkodliwymi czynnikami biologicznymi, rakotwórczymi.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Stwierdzone nieprawidłowości nie odbiegają od tych, które były stwierdzone w latach ubiegłych. Przekroczenia normatywów higienicznych w 2015 roku stwierdzono w 9 zakładach. W zakładach pozostających pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy w narażeniu na działanie szkodliwych czynników dla zdrowia pracuje ok. 10 % ogółu zatrudnionych, z czego:

- w przekroczeniach NDN – 1139 osób,
- w przekroczeniach NDS pyłu – 232 osoby,
- w przekroczeniach NDS czynników chemicznych – 40 osób.

Struktura narażenia zawodowego pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia

Część z ww. osób zatrudniona była w warunkach narażenia na więcej niż jeden czynnik szkodliwy.

Największy odsetek pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, gdzie stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych stanowi w naszym powiecie branża produkcji metali oraz produkcji metalowych wyrobów gotowych. Są to głównie stanowiska na których występują procesy technologiczne będące źródłem ponadnormatywnego hałasu, którego eliminacja metodami technicznymi jest bardzo problematyczna.

Celem poprawy warunków pracy wydano 56 decyzji merytorycznych, w których zobowiązano pracodawców do wykonania ogółem 128 nakazów.

W postępowaniu egzekucyjnym, którego celem było wyegzekwowanie wykonania przez pracodawcę obowiązków określonych w decyzji PPIS w Zawierciu, nałożono 1 grzywnę na kwotę 500,00 zł.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

W 2015 r. realizowane były również kontrole tematyczne. Prowadzono ocenę: warunków pracy oraz narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach produkujących artykuły spożywcze.

Podmioty z tych branż nie wyróżniają w szczególny sposób na tle ogółu skontrolowanych obiektów i dotyczą ich te same nieprawidłowości co ogółu skontrolowanych przedsiębiorców. Poza warunkami pracy sekcja higieny pracy realizowała nadzór dotyczący wprowadzania do obrotu i stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych.

Ww. zakresie oceniano m.in. klasyfikację i oznakowanie wprowadzanych do powszechnej sprzedaży płynów do elektronicznych papierosów, oceniano też produkty o działaniu biobójczym pod kątem występowania w nich zakazanych w UE substancji czynnych.

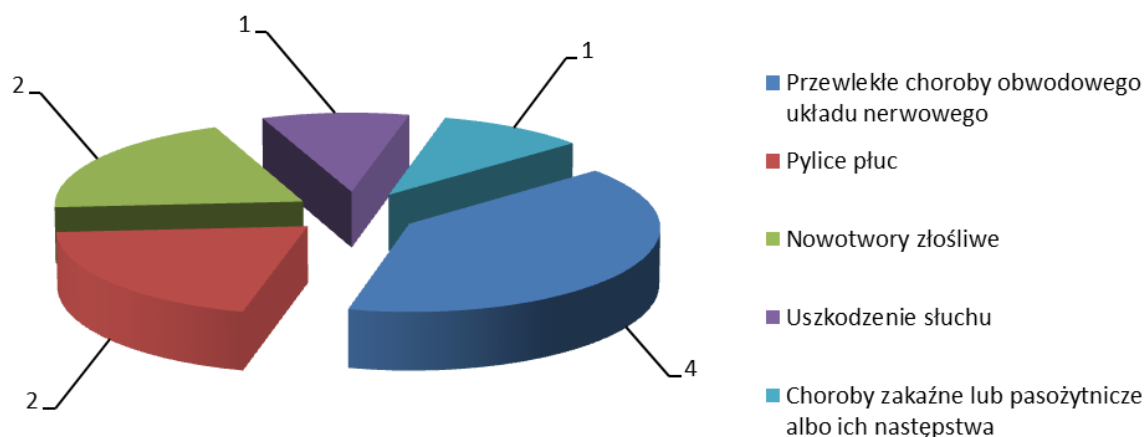
Skutkiem negatywnego oddziaływania środowiska pracy na zdrowie zatrudnionych jest występowanie chorób zawodowych.

W roku 2015 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zawierciu wpłynęło 46 zgłoszeń podejrzeń o chorobę zawodową, czyli o 12 zgłoszeń więcej niż w roku ubiegłym. Wśród zgłoszonych podejrzeń chorób zawodowych dominowały schorzenia obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (z poz.20) - 26 przypadków i dotyczyły 1 pracodawcy.

W ramach prowadzonych postępowań wyjaśniających mających na celu zebranie materiału dowodowego odnośnie narażenia zawodowego i przebiegu zatrudnienia sporządzono 41 kart oceny narażenia zawodowego i 29 protokołów przesłuchania strony i świadków. Wydano 10 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 20 decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia.

Ilość stwierdzonych przypadków choroby zawodowej nie odbiega znacząco od tej z poprzedniego roku. Na niezmiennym poziomie utrzymuje się liczba chorób obwodowego układu nerwowego wywołanych sposobem wykonywania pracy (4 przypadki), które od 2013 roku dominują wśród stwierdzanych jednostek chorobowych. W 2015 r. w grupie pylic stwierdzono 2 przypadki pylicy krzemowej oraz rozpoznano 2 przypadki nowotworu złośliwego powstałego w następstwie działania czynników rakotwórczych – pyłów azbestu. Stwierdzono 1 przypadek choroby zakaźnej - boreliozy związanej z pracą w gospodarstwie rolnym.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

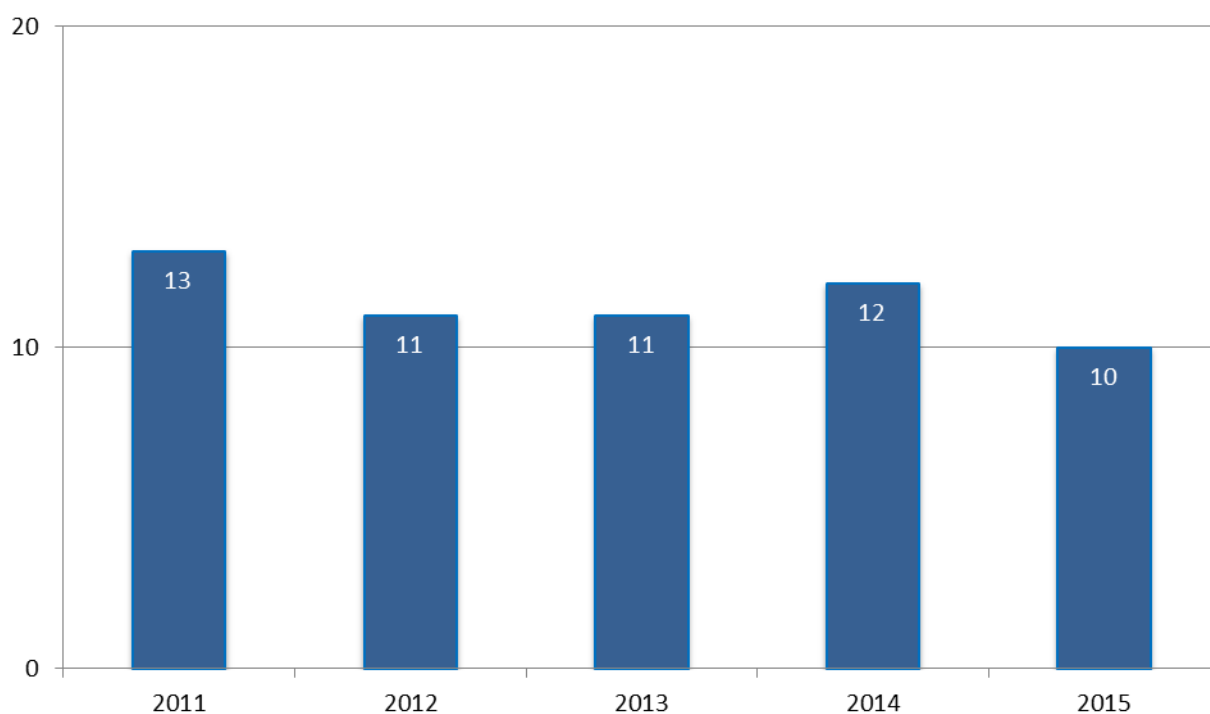
Analiza stwierdzanych chorób zawodowych w powiecie zawierciańskim w 2015 r.

Tabela 1. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w powiecie zawierciańskim w latach 2011-2015 wg jednostek chorobowych

Jednostka chorobowa	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.
1) Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa	0	0	0	0	0
2) Gorączka metaliczna	0	0	0	0	0
3) Pylice płuc	8	3	1	2	2
4) Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	1	2	0	0	0
5) Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli	1	1	0	0	0
6) Astma oskrzelowa	0	0	1	0	0
7) Zewnętrzne pochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	0	0	0	0	0
8) Ostre uogólnione reakcje alergiczne	0	0	0	0	0
9) Byssinoza	0	0	0	0	0
10) Beryloza	0	0	0	0	0
11) Choroby płuc wywołane pyłem metali twardych	0	0	0	0	0
12) Alergiczny nieżyt nosa	0	0	0	0	0
13) Zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	0	0	0	0	0
14) Przedziurawienie przegrody nosa	0	0	0	0	0
15) Przewlekłe choroby narządu głosu	1	0	0	0	0
16) Choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	0	0	0	0	0
17) Nowotwory złośliwe	0	1	0	3	2

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

18) Choroby skóry	0	1	0	1	0
19) Przewlekłe choroby układu ruchu	0	0	1	0	0
20) Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	1	1	4	4	4
21) Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	0	0	2	0	1
22) Zespół wibracyjny	0	0	0	0	0
23) Choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	0	0	0	0	0
24) Choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	0	0	0	0	0
25) Choroby układu wzrokowego	1	1	0	1	0
26) Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	0	1	2	1	1
Ogółem:	13	11	11	12	10

Ogólna liczba stwierdzonych chorób zawodowych w powiecie zawierciańskim w latach 2011-2015.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Nadzór na środkami zastępczymi

W 2015 r. ponownie zaobserwowano wzrost aktywności w obszarze obrotu środkami zastępczymi. Podejmowano działania zmierzające do eliminacji z rynku tych podmiotów które zidentyfikowano jako handlujących środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi. W ścisłej współpracy z Policją przeprowadzono łącznie 25 kontroli. Zabezpieczone w trakcie kontroli 3 próbki produktów zostały poddane ocenie toksykologicznej wykonanej w wyspecjalizowanym laboratorium. Wyniki badań potwierdziły wcześniejsze podejrzenia, że mogą to być środki zastępcze (dopalacze). Wszczęto wobec podmiotu odpowiedzialnego postępowanie administracyjne. W okresie od lipca do grudnia 2015 r. monitorowano punkt obrotu środkami zastępczymi - przeprowadzono wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Zawierciu 60 lustracji miejsca, w którym mogło dochodzić do obrotu niedozwolonymi substancjami.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

VII. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia

Państwowa Inspekcja Sanitarna w powiecie zawierciańskim w 2015 roku podejmowała inicjatywy edukacyjne, które miały na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez stosowanie profilaktyki i prawidłowych zachowań prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych.

Światowa Organizacja Zdrowia w obszarze polityki zdrowotnej, zawartej w strategii „Zdrowie 2020” zakłada inwestowanie w zdrowie przez całe życie i zwiększenie możliwości kształtowania własnego zdrowia. Realne korzyści dają programy promocji zdrowia oparte na zasadach zaangażowania osób z uwzględnieniem zwiększenia ich możliwości wpływu na własne zdrowie.

Projekt KIK/68 „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”

Projekt realizowany w ramach upowszechniania wiedzy na temat profilaktyki w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom z obszaru tematycznego rozwój społeczny i zasobów ludzkich – ochrona zdrowia, współfinansowany w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW). Jego celem jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym (15 - 49 lat). Patronat honorowy nad programem objął Starosta Zawierciański.

W ramach Projektu KIK/68 w 2015 roku realizowano Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” w 19 szkołach ponadgimnazjalnych (tj. 100%) przez 850 uczniów i 450 rodziców.

W dniu 05.11.2015 r. odbyło się szkolenie dla koordynatorów programu. Struktura programu daje możliwość prowadzenia różnych metod/form realizacji w zależności od grupy i jej potrzeb. Dzięki programowi młodzież może pogłębić wiedzę z zakresu zagrożeń związanych

z substancjami psychoaktywnymi, a także dodatkowo zastanowić się nad wartościami jakimi są życie i rodzina oraz nad właściwym budowaniem relacji między partnerami.

W ramach projektu prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne wśród młodzieży, rodziców, nauczycieli oraz ogółu społeczeństwa. W zrealizowanych w 2015 roku na terenie

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

powiatu zawierciańskiego przedsięwzięciach w ramach kampanii społecznej tj. prelekcjach, wykładach, pogadankach, pokazach prezentacji multimedialnych, akcjach profilaktycznych oraz licznych imprezach promujących zdrowie, uczestniczyło 1212 osób.

W dniu 27.01.2015 r. w Przedszkolu Nr 2 im. Misia Uszatka w Zawierciu przeprowadzono akcję profilaktyczną skierowaną do kobiet w wieku prokreacyjnym i ich partnerów, rodziców dzieci przedszkolnych. Podczas akcji przedstawiono cele i założenia projektu KIK/68, a także realizowanej w jego ramach Kampanii Społecznej „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”.

W dniu 26.03.2015 r. w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Zawierciu podnoszono świadomość na temat wpływu środków psychoaktywnych na życie i zdrowie.

W dniach 27.03.2015 r. i 21.04.2015 r. w Szkole Podstawowej Nr 3 w Dzwono-Sierbowicach i w Szkole Podstawowej Fundacji "Elementarz" z Oddziałem Przedszkolnym w Siamoszycach przeprowadzono wykłady dla nauczycieli na temat „Uzależnienia wśród dzieci i młodzieży”. Zjawisko uzależnień młodzieży od narkotyków, alkoholu dotyczy coraz młodszych uczniów. Nie jest to problem tylko środowisk patologicznych. Bez znaczenia jest tu status ekonomiczny, zawód i prestiż społeczny. Są to negatywne i budzące niepokój zmiany zachodzące w wyglądzie i zachowaniu nastolatka. Nie zawsze przyczyną będą używki, ale nie wolno ich zlekceważyć.

W dniach 05., 09., 19., 26.08.2015 r. przeprowadzono akcje profilaktyczne w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny Świetlicy

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Środowiskowej w Zawierciu i w Ogrodzieńcu, Urzędzie Miasta i Gminy w Szczekocinach, Urzędzie Miejskim w Łazach.

We wrześniu 2015 r. przeprowadzono akcje prozdrowotne skierowane do pacjentów, pracowników poradni w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Poradni Ginekologiczno – Położniczej w Ogrodzieńcu, Poradni Ginekologiczno - Położniczej Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Zawierciu, Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Porębie, Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Poradni Rejonowo-Specjalistycznej "Medicus" Sp. z o.o. w Łazach.

W październiku, listopadzie 2015 r. w Poradni Ogólnej ZOZ Z. Graca i ZOZ GARDMED w Pilicy, w Centrum Medycznym ALMED, NZOZ KROM - MED w Zawierciu prowadzono rozmowy indywidualne, kolportaż ulotek, udzielano porad, wykorzystano narko i alkoholowe.

W dniach od 29.10. do 02.11.2015 r. w Żłobku Miejskim w Zawierciu przeprowadzono działania edukacyjne skierowane do rodziców i opiekunów dzieci w wieku 0 - 3 lata oraz kadry pedagogiczno - opiekuńczej żłobka dotyczące profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych, promowano styl życia bez palenia tytoniu.

Akcja Dopalacze – Wypalacze „groźne narkotyki” - profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych

Celem akcji jest profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży. Zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy.

Zasadnicze działania:

- przeprowadzono 41 akcji/impres profilaktycznych,
- przeprowadzono 30 wykładów/pogadanek,
- emitowano spoty „Dopalacze kradną życie”,
- zamieszczono 48 informacji w mediach,
- liczba odbiorców: 8178 osób

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

- liczba jednostek (szkół, podmiotów leczniczych lub innych jednostek objętych oddziaływaniem) oraz stosunek procentowy (w stosunku do wszystkich jednostek danego typu w województwie) 125 jednostek tj. 53%

- wydane materiały (rodzaj i nakład) rozdystrybuowano 3574 materiały informacyjno-educacyjne: /w tym: 3400 ulotek, 174 plakaty/

Od stycznia do grudnia 2015 r. przeprowadzono między innymi następujące akcje profilaktyczne:

- w dniu 26.02. i 02.03.2015 r. w Zespole Szkół im. X. Dunikowskiego i Zespole Szkół im. gen. Józefa Bema w Zawierciu uczniowie omawiali przyczyny i skutki uzależnień. Każdy z uczniów mógł wykazać się wiedzą rozwiązując hasła do krzyżówki,

- w dniu 16.03.2015 r. w II Liceum Ogólnokształcącym im. H. Malczewskiej w Zawierciu przeprowadzono akcję prozdrowotną. Uczniowie klasy pierwszej wzięli udział w zajęciach warsztatowych, przeprowadzono wykład, odbył się pokaz filmu „Nowe narkotyki. Masz wybór”,

- w dniu 20.01.2015 r. w Hucisku przeprowadzono akcję profilaktyczną w ramach „Bezpieczne ferie 2015” skierowaną do kadry opiekunów i uczestników zimowiska zorganizowanego w Hotelu „Orle gniazdo”,

- w dniu 18.07.2015 r. na Podzamczu Zamku Ogrodzienieckiego odbył się Maraton Fit Zumba. W maratonie tanecznym uczestniczyli przedstawiciele miłośników tańca Zumba z województwa śląskiego, Zakopanego, Olsztyna,

- w dniu 26.07.2015 r. na stadionie sportowym w Żarnowcu odbył się VI Międzygminny Turniej KGW

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

„Dary Lata”. W turnieju uczestniczyli przedstawiciele kół gospodyń wiejskich z powiatu zawierciańskiego, jędrzejowskiego, olkuskiego,

- w dniu 12.08.2015 r. w Parku Wodnym „Jura” Ośrodka Sportu i Rekreacji w Łazach prowadzono rozmowy indywidualne, udzielano porad, zwracano uwagę na problemy zdrowotne i społeczne wynikające z korzystania z dopalaczy,

- w lipcu i sierpniu 2015 roku edukację zdrowotną skierowano do uczestników wypoczynku, kadry opiekunów na obozach pod namiotami zorganizowanych w harcerskiej bazie obozowej w Podlesiach, w Kostkowicach, Centurii, Żelazku, Przyłubsku i wypoczynku w miejscu zamieszkania w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny Świetlicy Środowiskowej w Zawierciu,

- w dniach 01.09.2015 r. i 09.08.2015 r w Podzamczu na Zamku podczas XVIII Turnieju Rycerskiego i podczas trzeciej edycji „DEEP SOUND MUSIC FESTIVAL”, której organizatorem był PPHH CONER Sędziszów przeprowadzono akcje profilaktyczne skierowane do uczestników turnieju i festiwalu.

W dniu 30.09.2015 r. w Zespole Szkół im. gen. J. Bema w Zawierciu przeprowadzono prelekcję, prezentację multimedialną, odbył się pokaz spotów dot. profilaktyki stosowania dopalaczy.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Program „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”

Państwowa Inspekcja Sanitarna w roku szkolnym 2015/2016 rozpoczęła I edycję programu „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”. Celem głównym programu jest profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku dzieci i młodzieży, dostarczenie młodym ludziom w wieku 13-15 lat podstawowych informacji o kontekście używania tzw. dopalaczy i o samych „dopalaczach”, zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z korzystania z dopalaczy. Program skierowany jest do dyrektorów szkół gimnazjalnych, nauczycieli, uczniów szkół gimnazjalnych oraz ich rodziców i opiekunów.

Zasadnicze działania:

- pracownicy PSSE w Zawierciu przeprowadzili 2 szkolenia dotyczące realizacji programu profilaktyki uniwersalnej pt. „Smak życia czyli debata o dopalaczach”.

W szkoleniach udział wzięło 20 koordynatorów szkolnych programu, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Zawiercie ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, Naczelnik Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego w Zawierciu, Dyrektor Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Zawierciu. Do I edycji programu (rok szkolny 2015/2016) w powiecie zawierciańskim przystąpiło 20 gimnazjów (3400 uczniów tj. 100%).

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce na lata 2014-2018

Program Ograniczania ma na celu zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu w Polsce (choroby układu krążenia, oddechowego, nowotwory itp.) poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy (aktywne i bierne palenie). Działania w ramach programu realizowane były wśród 74300 odbiorców (kadra medyczna, kadra pedagogiczna, dzieci przedszkolne, uczniowie, rodzice) w 141 podmiotach. Prowadzono różnego rodzaju działania (konkursy, imprezy środowiskowe, informacje na stronach internetowych, apele, wykłady, pokazy, prelekcje, pogadanki, dyskusje, zawody sportowe).

W obchody Światowego Dnia bez Tytoniu i Światowy Dzień Rzucania Palenia w 2015 r. włączyło się 140 podmiotów: zakłady nauczania i wychowania, zakłady opieki zdrowotnej, samorządy lokalne, biblioteki publiczne, domy kultury. Edukacją objęto łącznie

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

około 64322 osoby. Zorganizowano imprezy zdrowotne, konkursy plastyczne, wiedzy, pokazy multimedialne, warsztaty, prowadzono indywidualne rozmowy z palącymi uczniami oraz ich rodzicami. W zorganizowanych punktach informacyjno - edukacyjnych młodzież, pracownicy szkoły, rodzice i opiekunowie uczniów mogli się zaopatrzyć w materiały informacyjno - edukacyjne dotyczące szkodliwości palenia tytoniu. W zakładach opieki zdrowotnej prowadzone były działania edukacyjne - pogadanki, odczyty, rozmowy indywidualne z pacjentami, zachęcano do rzucania palenia tytoniu, udzielano porad, rozdawano ulotki, broszury, eksponowano materiały wizualne, organizowano punkty informacyjno - edukacyjne. Przeprowadzono akcje pomiaru ciśnienia tętniczego, poziomu cukru, udzielano wskazówek dotyczących szkodliwego wpływu palenia tytoniu na układ krążenia i układ oddechowy. Prowadzono badania zawartości tlenku węgla w wydychanym powietrzu.

W Zakładzie Lecznictwa Ambulatoryjnego przeprowadzono szkolenia wewnątrzzakładowe dla pracowników medycznych, w Szpitalu Powiatowym w Zawierciu odbyły się pogadanki dla pielęgniarek, w Oddziale Położniczo - Ginekologicznym prowadzono rozmowy indywidualne z kobietami ciężarnymi, w Oddziale Chorób Wewnętrznych prowadzono rozmowy, udzielano porad pacjentom palącym tytoń.

W ramach obchodów **Światowego Dnia bez Tytoniu** zorganizowano i koordynowano działania:

- w dniu 07.05.2015 r. w Przedszkolu w Szczekocinach przeprowadzono akcję profilaktyczną skierowaną do rodziców i opiekunów dzieci przedszkolnych oraz kadry pedagogicznej,

- w dniach od 25 do 29 maja 2015 r. w Szkole

Podstawowej w Chlinie przeprowadzono konkurs plastyczny p.t. „Plakat - nie pal przy mnie proszę”. Głównym celem zajęć było uświadomienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem tytoniu oraz przypomnienie najważniejszych wiadomości dotyczących palenia, przyczyn, skutków, profilaktyki uzależnienia,

- w dniu 27.05.2015 r. w Zakładzie Opieki Zdrowotnej Zdzisław Graca Poradnia Medycyny Rodzinnej w Pilicy przeprowadzono akcję prozdrowotną pod hasłem „Stop nielegalnemu obrotowi wyrobami tytoniowymi”. W rozmowach z pracownikami i pacjentami poradni zwracano uwagę na kwestie zdrowotne, społeczne i ekonomiczne konsekwencje tego zjawiska. Wykonano badania zawartości tlenku węgla w wydychanym powietrzu,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

- w dniach 02.06.2015 r. 12.06.2015 r. w Zespole Szkół w Porębie i w Szkole Podstawowej Nr 9 przekazano treści profilaktyki antynikotynowej „Żyj w zgodzie z naturą”. Tematyka konkursu dotyczyła zachowań prozdrowotnych, ekologii.

W ramach obchodów **Światowego Dnia Rzucania Palenia** zorganizowano i koordynowano działania:

- w Poradni Ogólnej ZOZ Z. Graca i ZOZ GARDMED w Pilicy, Centrum Medycznym ALMED w Zawierciu,

- w dniu 19.11.2015 r. w Zespole Szkół im. St. Staszica, II LO im. H. Malczewskiej w Zawierciu zorganizowano wystawę prac plastycznych wykonanych przez uczniów. Powstało wiele interesujących plakatów wpisujących się w akcję rzucania palenia,

- w dniu 25.11.2015 r. w Szkole Podstawowej Nr 5 w Zawierciu przedstawiono spektakl profilaktyczny wzbogacony o prezentację multimedialną, uczniowie recytowali wiersze, śpiewali piosenki, wykonywali rysunki do plakatów z hasłami o treści antytytoniowej,

- w dniu 26.11.2015 r. w NZOZ KROM - MED w Zawierciu prowadzono edukację profilaktyki palenia tytoniu. Przeprowadzono badania zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Ważną rolę w kreowaniu mody na niepalenie tytoniu spełniają programy edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży:

- program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”,
- program edukacji antytytoniowej „Nie pal przy mnie, proszę”,
- program profilaktyki palenia tytoniu „Znajdź właściwe rozwiązanie”.

Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas”

Program ma charakter profilaktyczny i dostosowany jest do możliwości psychofizycznych dzieci 5 i 6 letnich. Celem głównym programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Patronat honorowy nad programem objął Prezydenta Miasta Zawiercia. W realizację programu włączyły się władze lokalne - Starostwo Powiatowe w Zawierciu, Urząd Miejski w Zawierciu, urzędy miast i gmin z powiatu zawierciańskiego, Nadleśnictwo Siewierz, Zespół Szkół im. H. Kołłątaja w Zawierciu.

W roku szkolnym 2014/15 w powiecie zawierciańskim program edukacyjny „Czyste Powietrze Wokół Nas” realizowany był w - 22 przedszkolach, 31 oddziałach przedszkolnych i 1 innych formach wychowania przedszkolnego przez 2336 dzieci. Liczba dzieci 3,4 - letnich uczestniczących w realizacji programu - 226 osób. W programie uczestniczyło 1050 rodziców.

Dzieci brały czynny udział w różnych formach zajęć oraz wspólnie z rodzicami uczestniczyły w organizowanych imprezach prozdrowotnych:

- w dniu 20.03.2015 r. w Przedszkolu Nr 2 im. Misia Uszatka w Zawierciu odbyła się X Edycja Konkursu Ekologicznego pod hasłem: „Wie to mądry miś uszatek, wie to mały też trzylatek, że o naszą ziemię dbamy, gdy energię oszczędzamy.” W konkursie brały udział dzieci z 9 zawierciańskich przedszkoli i Szkoły Podstawowej nr 14 w Zawierciu,
- w Publicznym Przedszkolu nr 1 w Łazach zorganizowano akcję profilaktyczną. Pielęgniarka środowiska szkolnego przeprowadziła pogadanki

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

„Co i dlaczego dymi?”, „Jak się czuję, kiedy dymi papieros?”. W każdej grupie przeprowadzono zajęcia dydaktyczne w formie pogadanki „Co się dzieje, kiedy ludzie palą papierosy?”, „Jak unikać dymu papierosowego?”. Dzieci przedszkolne wzięły udział w przemarszu ulicami miasta głosząc hasła „Żyj z przyrodą w zgodzie”, „Szanuj zieleń”.

- w dniu 29.05.2015 r. w Urzędzie Miejskim w Zawierciu odbyło się podsumowanie VI edycji programu edukacyjnego „Czyste Powietrze Wokół Nas”. Dzieci z 9 zawierciańskich przedszkoli i Szkoły Podstawowej nr 14 zaprezentowały piosenki, wierszyki z zakresu ochrony przed szkodliwym wpływem dymu tytoniowego. Uczestnicy otrzymali dyplomy, nagrody książkowe ufundowane przez Starostę Powiatowego. Każde przedszkole otrzymało sadzonki drzew ufundowane przez Nadleśnictwo Siewierz Łysa Góra.

- w dniu 24.11.2015 r. w Przedszkolu w Zespole Szkół w Rokitnie odbyła się akcja prozdrowotna dotycząca profilaktyki antytytoniowej przeprowadzona w ramach programu edukacyjnego „Czyste Powietrze Wokół Nas”. Program ten w wychowaniu zdrowotnym stanowi pierwszy etap nabywania wiedzy na temat profilaktyki antytytoniowej. Przedszkolaki przedstawiły piosenki, wierszyki, wzięły udział w quizie o tematyce prozdrowotnej. Uczestniczyły w zabawach ruchowych, układach tanecznych przygotowanych i prowadzonych przez uczennice Gimnazjum w Zespole Szkół.

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I - III szkół podstawowych „ Nie pal przy mnie, proszę”

Program „Nie pal przy mnie, proszę” przeznaczony jest dla uczniów klas I - III szkół podstawowych. Celem programu jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy, a także zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu. W roku szkolnym 2014/2015 w powiecie zawierciańskim program realizowany był w 39 szkołach podstawowych, tj. 90,7% wszystkich szkół.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu **Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015**

Zadania zostały przeprowadzone zgodnie z zaplanowanymi harmonogramami, w oparciu o scenariusze zajęć zaproponowane w podręczniku dla koordynatora szkolnego. Zajęcia realizowane były na lekcjach przyrody, godzinach wychowawczych, zajęciach świetlicowych, wycieczek.

Zastosowano różne metody aktywizujące, quizy, warsztaty dydaktyczne. Działania rozszerzono o zawody sportowe, gry i zabawy (np. pod hasłem „Zdrowi jesteśmy- zdrowi żyjemy”), konkursy wiedzy, plastyczne.

W działania włączyli się uczniowie starszych klas poprzez przygotowanie inscenizacji, plakatów, prezentacji multimedialnych, propozycje ćwiczeń dla młodszych kolegów, a także Samorząd Uczniowski, Szkolne Koła PCK, szkolny oddział LOP. Z treściami programowymi zostali zapoznani rodzice i opiekunowie uczniów. Realizację zadań wsparły Gminne Komisje ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Rady Rodziców w szkołach - dofinansowanie do spektakli, inscenizacji, ufundowanie nagród dla uczestników konkursów, zakup materiałów piśmienniczych, Zakłady Opieki Zdrowotnej - prelekcje, pogadanki dla dzieci i rodziców.

Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Program „Znajdź właściwe rozwiązanie” adresowany jest do uczniów starszych klas szkoły podstawowej oraz gimnazjum. Celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjum. Zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, zwiększenie świadomości na temat zagrożeń płynących z czynnego i biernego palenia tytoniu, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich, kształtowanie postaw asertywnych związanych z funkcjonowaniem w społeczeństwie, w tym unikanie zachowań ryzykownych dla zdrowia.

W roku szkolnym 2014/15 w powiecie zawierciańskim program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum „Znajdź właściwe rozwiązanie” realizowany był przez 3843 uczniów (1984 – gimnazja, 1859 – szkoły podstawowe), w 48 szkołach (30 szkół podstawowych – tj. 69,8%, 18 gimnazjów – tj. 94,7%) na zajęciach lekcyjnych biologii, chemii, przyrody, lekcjach wychowawczych, kółkach przedmiotowych, zajęciach świetlicowych, warsztatach profilaktycznych.

Zajęcia przeprowadzono w oparciu o scenariusze zajęć warsztatowych zaproponowane w podręczniku dla koordynatora szkolnego, część zajęć dostosowując do klasowego programu Profilaktyki i Programu Wychowawczego Szkoły i potrzeb środowiska klasowego. Realizację programu wzbogacono o konkursy plastyczne (m.in. konkurs pod hasłem „Kto z nałogiem nie walczy, od nałogu ginie”), wiedzy, na najlepszą prezentację

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

multimedialną. Stworzono możliwość uczestnictwa w programie rodzicom i opiekunom uczniów. Ogółem w pogadankach, prelekcjach, dyskusjach wzięło udział 1850 rodziców.

Realizację wsparły Urzędy Miast i Gmin, Gminne Komisje ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Rady Rodziców w szkołach - dofinansowanie do spektakli, inscenizacji, ufundowanie nagród dla uczestników konkursów, zakup materiałów piśmienniczych.

- w dniu 17.04.2015 r. w Zespole Szkół w Pilicy: Szkoła Podstawowa nr 1 i Gimnazjum nr 1 zorganizowano akcję profilaktyczną. Tematyka prelekcji, pogadank, dotyczyła zachowań prozdrowotnych i obejmowała profilaktykę uzależnień od alkoholu, tytoniu.

Program „Znamię! Znam je?”

W roku szkolnym 2014/2015 Inspekcja Sanitarna województwa śląskiego przystąpiła do realizacji programu edukacyjnego w zakresie profilaktyki wczesnego wykrywania zachorowań na czerniaka „Znamię! Znam je?” Celem programu jest budowanie wśród młodzieży świadomości w zakresie profilaktyki czerniaka oraz odpowiedzialnych zachowań i prozdrowotnych postaw, upowszechnienie wiedzy o czerniaku – nowotworze złośliwym skóry. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadgimnazjalnych. W roku szkolnym 2014/2015 w powiecie zawierciańskim program realizowało 18 szkół ponadgimnazjalnych. Edukacją objęto 995 uczniów w 46 klasach.

Program profilaktyki zakażeń HBV i HCV „Podstępne WZW”

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C. Uświadomienie zagrożeń wynikających z zakażenia i zasad profilaktyki w tym zakresie. Pobudzenie do refleksji nad odpowiedzialnością dotyczącą zachowań zdrowotnych własnych i innych ludzi. Adresatami są uczniowie klas II szkół ponadgimnazjalnych. W roku szkolnym 2014/2015 w powiecie zawierciańskim program realizowało 18 szkół ponadgimnazjalnych. Edukacją objęto 995 uczniów w 46 klasach. O realizacji programu powiadomiono rodziców i opiekunów uczniów. W szkołach ponadgimnazjalnych, na bieżąco udzielono instruktaży metodycznych. Zadania programowe zostały przeprowadzone w oparciu o scenariusze zajęć zaproponowane w podręczniku dla koordynatora i zaplanowane harmonogramy.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok”

Celem programu, jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy wśród młodzieży ponadgimnazjalnej, ich rodziców i opiekunów, kształtowanie świadomości zdrowotnej młodzieży w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, motywowanie młodzieży do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w ich środowisku oraz wpływanie na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów. Grupa docelowa, to uczniowie szkół ponadgimnazjalnych (dziewczęta i chłopcy z klas I), rodzice i opiekunowie uczniów. W roku szkolnym 2014/2015 w powiecie zawierciańskim program „Wybierz życie - Pierwszy krok” realizowało 634 uczniów klas I oraz 19 uczniów klas II i III z 11 szkół ponadgimnazjalnych.

Kampania społeczna „Mam świadomość jak być zdrowym”

Kampania Społeczna „Mam świadomość jak być zdrowym” skierowana jest do właścicieli i pracowników gabinetów pielęgnacji urody w województwie śląskim. Celem kampanii jest zwiększenie bezpieczeństwa epidemicznego mieszkańców naszego regionu poprzez podniesienie wiedzy na temat zakażeń krwiopochodnych. Cele szczegółowe obejmują poprawę warunków higienicznych, uświadomienie znaczenia i konieczności stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi przy wykonywaniu usług.

Brak przestrzegania zasad higieny, czy też nieodpowiednia dekontaminacja narzędzi i sprzętów może doprowadzić do przenoszenia się zakażeń. Dlatego istnieje potrzeba edukacji z zakresu profilaktyki zakażeń podczas wykonywania usług w gabinetach kosmetycznych, fryzjerskich, tatuażu i odnowy biologicznej.

W dniu 17.03.2015 r. w Starostwie Powiatowym w Zawierciu przeprowadzono szkolenie skierowane do właścicieli i pracowników wybranych gabinetów pielęgnacji urody działających na terenie powiatu. Ogółem przeszkolono 61 osób z 43 zakładów.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Celem głównym programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV. Cele szczegółowe, to wzrost poziomu wiedzy na temat HIV i AIDS wśród społeczności lokalnej, zmiana postaw i zachowań ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za zdrowie własne i najbliższych, rozpowszechnienie postaw tolerancji wobec osób zakażonych HIV. Grupą docelową działań są uczniowie, młodzież, mieszkańcy powiatu zawierciańskiego. Zasięgiem oddziaływania objęto 15500 mieszkańców powiatu zawierciańskiego. Ogółem działaniem objęto 116 podmiotów, tj. 100% Organizowano punkty informacyjno – edukacyjne. Ekspozowano i rozpropagowano materiały oświatowo - zdrowotne (książki, broszury, plakaty, malowanki, zakładki do książek, ulotki) w samorządach lokalnych, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach nauczania i wychowania, biurach podróży, bibliotekach, ośrodkach pomocy społecznej, domach kultury, solariach, salonach fryzjerskich, kosmetycznych, obiektach wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Inicjowano i podejmowano działania informacyjno – edukacyjne:

- w ramach akcji „Mój Walenty jest the best, idzie ze mną zrobić test” inicjowano działania zachęcające młode, pełnoletnie osoby do wykonania testu w kierunku zakażenia wirusem HIV. Na stronie internetowej PSSE w Zawierciu zamieszczono informacje dotyczące akcji, ulotkę, kartkę walentynkową,
- zaproszono dziennikarzy lokalnych gazet do wzięcia udziału w internetowym anonimowym badaniu wiedzy i postaw odnośnie HIV i AIDS,
- zamieszczono na stronie internetowej informację o konkursie wiedzy na temat HIV i AIDS dla kobiet w ciąży lub planujących ciążę organizowany w ramach kampanii edukacyjnej „Jeden test. Dwa życia. Zrób test na HIV. Dla siebie i swojego dziecka”,
- w ramach bezpiecznego wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży zorganizowano akcje prozdrowotne, w czasie których prowadzono edukację dotyczącą profilaktyki HIV/AIDS dla uczestników i dla kadry pedagogicznej. Ogółem działaniami objęto 1010 osób,
- przesłano do samorządów, zakładów opieki zdrowotnej i mediów lokalnych pisma dotyczące kampanii „Hipokryzja. Wyleczmy się” i kampanii „Coś was łączy? Zrób test na HIV” promującej bezpłatne i anonimowe wykonanie testu diagnostycznego w celu poznania swojego statusu serologicznego oraz upowszechniającej informację na temat HIV/AIDS,
- od września do grudnia 2015 r. przeprowadzono akcje prozdrowotne skierowane do pacjentów, pracowników poradni w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Zdrowotnej w Poradni Ginekologiczno – Położniczej w Ogródzieńcu, NZOZ KROM –MED i Poradni Ginekologiczno - Położniczej Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Zawierciu, Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Porębie, Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Poradni Rejonowo-Specjalistycznej "Medicus" Sp. z o.o. w Łazach. Prowadzono rozmowy indywidualne, udzielano porad, w punktach informacyjno - edukacyjnych wyeksponowano materiały oświatowe, prowadzono kolportaż ulotek. Zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu diagnostycznego w kierunku HIV, przekazano informacje na temat HIV/AIDS i sposobów zmniejszania ryzyka zakażenia,

- w dniu 30.11.2015 r. w Miejskim Ośrodku Kultury „Centrum” im. A. Mickiewicza w Zawierciu odbyła się VI „Familiada”, konkurs dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych z Zawiercia organizowany co roku z okazji Światowego Dnia AIDS. W konkursie wzięły udział czteroosobowe drużyny z 12 szkół. Młodzież wykazała się dużą wiedzą dotyczącą problematyki HIV/AIDS oraz Konwencji o prawach dziecka,

- z okazji Światowego Dnia HIV/AIDS w Zespole Szkół im. X. Dunikowskiego, I LO im. St. Żeromskiego w Zespole Szkół im. gen. J. Bema w Zawierciu przeprowadzono zajęcia warsztatowe, rozwiązywano krzyżówkę z zakresu wiedzy o zakażeniach HIV i chorobie AIDS, odbyły się pokazy prezentacji multimedialnych, konkursy wiedzy, plastyczne, wykonano tematyczne gazetki ścienne, zaprezentowano wystawę prac plastycznych wykonanych przez uczniów.

Program „Żywienie na wagę zdrowia”

Celem głównym programu jest wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez prawidłowe odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej. Cele szczegółowe to poprawa jakości żywienia dzieci i młodzieży w żłobkach, przedszkolach i szkołach, podniesienie świadomości rodziców w kwestii odżywiania dzieci i ich aktywność fizycznej. Program jest skierowany do dyrektorów żłobków, przedszkoli, szkół, osób odpowiedzialnych

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

za żywienie dzieci i młodzieży w zakładach nauczania i wychowania, organów założycielskich placówek nauczania i wychowania i ma na celu pomoc merytoryczną osobom odpowiedzialnym za żywienie dzieci i młodzieży. Patronat honorowy nad programem objął Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak. W roku szkolnym 2014/15 do realizacji programu przystąpiło 39 zakładów nauczania i wychowania (żłobki, przedszkola, szkoły), tj. 36,8% placówek.

- w dniu 19.11.2015 r. w MOK „Centrum” im. A. Mickiewicza w Zawierciu Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna zorganizowała szkolenie dotyczące kolejnej edycji programu edukacyjnego „Żywienie na wagę zdrowia”. W roku szkolnym 2015-2016 realizacja programu „Żywienie na Wagę Zdrowia” została wzbogacona o działania edukacyjne dla przedszkolaków pod tytułem „Klub zdrowego przedszkolaka”, które mają na celu kształtowanie nawyków zdrowego stylu życia wśród najmłodszego pokolenia.

W szkoleniu wzięło udział 45 osób, przedstawiciele przedszkoli i szkół realizujących program „Żywienie na wagę zdrowia” i przystępujących do „Klubu zdrowego przedszkolaka” w powiecie zawierciańskim.

Program „Trzymaj Formę!”

Program „Trzymaj Formę!” współorganizowany jest przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Stowarzyszenie „Polska Federacja Producentów Żywności” w ramach realizacji strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej

i zdrowia. Patronat honorowy nad programem objął Starosta Zawierciański. Program adresowany jest do uczniów klas V-VI szkół podstawowych oraz klas I-III szkół gimnazjalnych. Treści programu dotyczą żywienia młodzieży oraz znaczenia aktywności fizycznej dla zdrowia. Realizacja programu oparta jest na metodzie projektu, dzięki której uczniowie wspólnie z nauczycielami, rodzicami i środowiskiem lokalnym, opracowują najlepsze i najciekawsze metody propagowania zasad zdrowego stylu życia zarówno w szkole jak i w rodzinie. W roku szkolnym 2014/2015 program realizowało 58 szkół, w tym: szkoły podstawowe - 41, szkoły gimnazjalne - 17 Liczba uczniów ogółem

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

biorących udział w programie - 5422, w tym: - 2117 uczniów szkół podstawowych w klasach V-VI, 3305 uczniów szkół gimnazjalnych. W ramach programu odbywały się szkolenia, wykłady, narady, prelekcje, pogadanki, instruktaże, pokazy, konkursy, debaty, warsztaty dydaktyczne, ćwiczenia, emisje filmów, gry i zabawy, zawody sportowe, wyjazdy na basen, wycieczki, biesiady rodzinne, prezentacje, degustacje dietetycznych potraw.

Uczniowie i rodzice brali udział w prezentacjach dotyczących zdrowego odżywiania, imprezach, zawodach sportowych, zajęciach pozalekcyjnych, rajdach, wycieczkach pieszych i rowerowych.

- w dniach 17-18.02.2015 r. w Szkole Podstawowej nr 11 w Zawierciu w ramach programu zorganizowano akcję prozdrowotną „Witaminy na drugie śniadanie”. Przeprowadzono pogadankę dotyczącą zasad zdrowego, racjonalnego odżywiania, roli aktywności fizycznej w prawidłowym rozwoju organizmu ze szczególnym uwzględnieniem wartości odżywczych świeżych soków owocowo-warzywnych.

- w Szkole Podstawowej nr 5 w Zawierciu prowadzono zajęcia pt. „Wychodzą z cienia podwórkowe wspomnienia”. Uczniowie wzięli udział w grach i zabawach sportowych swoich rodziców i dziadków,

- w Zespole Szkół w Pilicy i Szkole Podstawowej nr 9 w Zawierciu zorganizowano akcję profilaktyczną, która dotyczyła zachowań prozdrowotnych.

Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży podczas wypoczynku, akcja letnia i zimowa

Cel główny akcji, to zapobieganie chorobom zakaźnym, zakażeniom pokarmowym i zatruciom grzybami oraz propagowanie zdrowego stylu życia. Grupą docelową są organizatorzy i uczestnicy wypoczynku letniego i zimowego. Inicjowano działania

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

edukacyjne oraz udzielano porad metodycznych kierownikom obozów, kolonii wycieczkowych, zimowisk, wypoczynku w miejscu zamieszkania.

Odbyły się akcje prozdrowotne, podczas których przeprowadzono prelekcje, pogadanki, rozmowy kierowane, warsztaty dydaktyczne, konkursy, zajęcia sportowe, pokazy filmu „Kleszcze”, gry, zabawy. Prowadzono edukację w zakresie promocji zdrowego stylu życia, racjonalnego odżywiania w okresie wzmożonej aktywności fizycznej, profilaktyki: HIV/AIDS, chorób układu pokarmowego, w tym zatruc pokarmowych, chorób zakaźnych, w tym grypy i zakażeń meningokokowych, chorób przenoszonych przez kleszcze, nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV, uzależnienia od tytoniu i alkoholu, środków zastępczych, racjonalnego stosowania antybiotyków. Uczestnikom akcji prozdrowotnych przekazano materiały informacyjno - edukacyjne (ulotki, plakaty, broszury, zakładki, znaki zakazu palenia tytoniu).

Zorganizowano 16 akcji prozdrowotnych, oddziaływaniem objęto 1010 osób:

- w dniu 04.02.2015 r. w Zespole Szkół Szkoła Podstawowa Nr 1 Gimnazjum Nr 1 w Pilicy oraz w dniu 13.02.2015 r. w Szkole Podstawowej Nr 5 w Zawierciu w ramach akcji „Bezpieczne ferie 2015” przeprowadzono akcje profilaktyczne skierowane do kadry opiekunów i uczestników zimowiska Klubu Sportowego JAS FBG z Sosnowca i uczestników wypoczynku w miejscu zamieszkania. Przeprowadzono pogadanki, prelekcje, konkursy wiedzy.

Tematyka spotkań dotyczyła bezpiecznych zachowań zdrowotnych i obejmowała:

- propagowanie stylu życia opartego na zbilansowanej diecie i aktywności fizycznej,
- profilaktykę chorób zakaźnych, w tym profilaktykę grypy, zakażeń meningokokami,
- zasady codziennych nawyków higienicznych,
- profilaktykę HIV/AIDS,
- zasady bezpiecznego stosowania antybiotyków,
- profilaktykę uzależnień od tytoniu, „środków zastępczych”,
- kształtowania zachowań zdrowotnych związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych oraz promieniowania UV w solariach.

Uczestnikom akcji przekazano ulotki, plakaty, znaki zakazu palenia tytoniu. Organizatorom wypoczynku i kadrze opiekunów przekazano ulotki dotyczące promocji szczepień ochronnych „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Wypoczynek pod namiotami w Bazie Obozowej Hufca Ziemi Zawierciańskiej w Kostkowicach

Wypoczynek pod namiotami Chorągwi Lubelskiej ZHP w Centurii

Wypoczynek w Centrum Turystyki Aktywnej „Żelazko”, obozy pod namiotami zorganizowane w harcerskiej bazie obozowej w Podlesiach:

Profilaktyka chorób odkleszczowych

Celem głównym interwencji nieprogramowej jest edukacja w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze (borelioza, kleszczowe zapalenie mózgu), zapoznanie z problemem chorób przenoszonych przez kleszcze, dostarczenie wiedzy na temat boreliozy oraz kleszczowego zapalenia mózgu.

- w dniu 04.07.2015 r. podczas obchodów 100-lecia miasta Zawiercia pracownicy Oświaty Zdrowotnej i Epidemiologii PSSE w Zawierciu prowadzili działania edukacyjne związane z zagrożeniami wywoływanymi przez kleszcze oraz profilaktyką chorób odkleszczowych.

Przekazywano informacje dotyczące boreliozy, kleszczowego zapalenia mózgu, co zrobić, aby uniknąć ukąszenia kleszcza i zminimalizować skutki ukąszenia. Przedstawiono

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

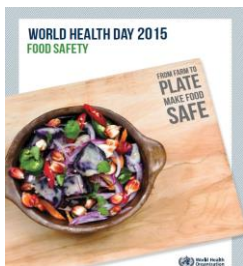
możliwości wykonania badań diagnostycznych oraz urządzenia ułatwiające bezpieczne usunięcie kleszcza. Dzieci z zaciekawieniem oglądały zasuszone kleszcze umieszczone w szalkach Petriego.

W okresie od lipca do sierpnia 2015 r. podczas akcji profilaktycznych zorganizowanych w ośrodkach wypoczynku letniego dzieci i młodzieży przeprowadzono pogadanki, prelekcje, odbyły się pokazy filmu „Kleszcze”, prowadzono kolportaż materiałów informacyjno – edukacyjnych, inicjowano i prowadzono działania edukacyjne w zakładach nauczania i wychowania, opieki zdrowotnej, bibliotekach, aptekach, zakładach kosmetycznych, fryzjerskich, biurach podróży. Zasięgiem działania objęto 13200 mieszkańców powiatu zawierciańskiego.

Światowy Dzień Zdrowia

Światowy Dzień Zdrowia obchodzony w dniu 07.04.2015 r. przebiegał pod hasłem „Z pola na stół – uczynij jedzenie bezpiecznym”. Każdego roku motyw przewodni Światowego Dnia Zdrowia poświęcony jest tematyce, która podkreśla priorytetowy obszar problemów w obszarze zdrowia publicznego na świecie. W roku 2014 tematem przewodnim było **Bezpieczeństwo Żywności**. Celem Światowej Organizacji Zdrowia, współpracującej z Organizacją Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), Światową Organizacją Zdrowia Zwierząt (OIE) oraz innymi międzynarodowymi organizacjami jest zapewnienie bezpieczeństwa żywności w całym łańcuchu żywnościowym, od produkcji do spożycia.

Promowanie zasad *Codex Alimentarius* (kodeks żywności), które mówią o wysokich standardach żywieniowych oraz o wytycznych postępowania w przetwarzaniu i obrocie żywnością. Obchody Światowego Dnia Zdrowia 2015 r. są okazją do przypomnienia i podkreślenia roli jaką zarówno rząd jak i rolnicy, producenci czy sprzedawcy, ale także każdy z nas, jako konsument, odgrywa w zapewnieniu bezpieczeństwa tego, co trafia „z pola

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

na nasz stół”. W ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia działaniami prozdrowotnymi objęto 6500 mieszkańców powiatu zawierciańskiego. Inicjowano działania edukacyjne w zakładach nauczania i wychowania, zakładach opieki zdrowotnej, współuczestniczono w imprezach profilaktycznych:

- w dniu 02.04.2015 r. w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „KROM - MED” w Zawierciu zorganizowano akcję prozdrowotną, której tematem przewodnim było bezpieczeństwo żywności,

- w dniu 02.04.2015 r. w Szpitalu Powiatowym w Zawierciu promowano znaczenie bezpieczeństwa żywności oraz rolę jakości spożywanych pokarmów (ich świeżość, skład, ewentualne zanieczyszczenia) w zapewnieniu zdrowia i bezpieczeństwa społeczeństwa. Przedstawiono temat zanieczyszczeń mikrobiologicznych i chemicznych, omówiono zasady przechowywania i przetwarzania żywności. Ideą przewodnią działań było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych,

- w dniu 03.04.2015 r. w Szkole Podstawowej Nr 5 im. M. Dąbrowskiej w Zawierciu zorganizowano ekspozycję wizualną w holu szkoły, przeprowadzono pogadanki. Odbyły się prelekcje podczas zebrań z rodzicami. Wykonano gazetki ścienne przedstawiające zestaw praktycznych zaleceń dotyczących przygotowywania i przechowywania żywności: „Pięć kroków do bezpiecznej żywności”. W ramach zajęć świetlicowych uczniowie rozwiązywali zagadki i rebusy tematyczne,

- w dniach 01. – 03.04.2015 r. w Gimnazjum nr 3 w Zawierciu zorganizowano następujące formy działania: konkurs plastyczny na temat bezpiecznej żywności p.t. „Z pola na stół - uczyń żywienie bezpiecznym”, organizacja wystaw, gazetek, plakatów, ulotek promujących zdrowe i bezpieczne odżywianie, wystawa zdrowej, ekologicznej, nieprzetworzonej żywności, prezentacje multimedialne, pogadanki w klasach z udziałem pielęgniarki środowiska szkolnego, recytacje wierszy, piosenki wykonywane przy akompaniamencie gitary. W programie artystycznym wykorzystano treści dotyczące wpływu zdrowia na rozwój człowieka, analizę piramidy zdrowia, zasady racjonalnego żywienia, choroby przenoszone drogą pokarmową oraz propagowanie „Pięciu kroków do bezpiecznej żywności”,

- w dniach 07. – 08.04.2015 r. w Zespole Szkół nr 1 w Łazach zorganizowano szkolny konkurs na plakat lub prezentację multimedialną dla uczniów klas 4-6 SP p.t. „W zdrowym ciele zdrowy duch”. Wyeksponowano gazetki tematyczne „Żyj zdrowo i kolorowo”, wystawy plakatów i haseł prozdrowotnych, informacje dotyczące zdrowego trybu życia. Odbyła się projekcja filmów promujących zdrowy styl życia, zajęcia sportowo-rekreacyjne, zajęcia warsztatowe, dyskusje, pogadanki prowadzone przez wychowawców na godzinach wychowawczych, pielęgniarkę

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

środowiska szkolnego realizowane podczas zajęć świetlicowych. W ramach promowania aktywnego stylu życia i spędzania wolnego czasu uczniowie gimnazjum i szkoły podstawowej uczestniczyli w rajdzie pieszym „Przebiśniewom na spotkanie”,

- w dniach od 09.04.2015 r. do 14.04.2015 r. w II Liceum Ogólnokształcącym im. H. Malczewskiej, Szkole Podstawowej Nr 9, Katolickim Gimnazjum SPSK w Zawierciu odbyły się akcje prozdrowotne. Przeprowadzono wykłady, pogadanki, przekazano ulotki i poradnik „Bezpieczeństwo żywności”, odbyły się konkursy wiedzy.

Narodowy Program Ochrony Antybiotyków

Obchody Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach w ramach programu zdrowotnego Ministra Zdrowia pod nazwą „Narodowy Program Ochrony Antybiotyków” mają na celu zwrócenie uwagi społeczeństwa na problemy antybiotykoodporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków. Promowanie wiedzy w zakresie racjonalnego stosowania antybiotyków.

Działania edukacyjne (wykłady, prelekcje, pogadanki, prezentacje podczas akcji prozdrowotnych) prowadzono wśród mieszkańców powiatu zawierciańskiego, organizatorów, kadry opiekunów i uczestników wypoczynku dzieci i młodzieży w 118 podmiotach: samorządach lokalnych, zakładach opieki zdrowotnej, zakładach nauczania i wychowania, obiektach wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży, domach kultury, zakładach kosmetycznych, fryzjerskich, aptekach, biurach podróży, bibliotekach. Przekazano 438 plakatów i 2710 ulotek. Zadaniem objęto 13700 osób:

Inne przedsięwzięcia

W dniach 19 i 22 stycznia 2015 r. w Szkole Podstawowej Nr 9 w Zawierciu przeprowadzono akcje profilaktyczne skierowane do uczniów klas I - III. Uczniowie uczestniczyli w konkursach wiedzy dotyczących zasad racjonalnego odżywiania. Edukacją objęto 300 uczniów z 12 klas.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

- w dniach od 09 do 16. 04 2014 r. w Szkole Podstawowej Nr 5 w Zawierciu zorganizowano tydzień profilaktyki zdrowotnej. Uczniowie brali udział w konkursach wiedzy dotyczących profilaktyki zdrowotnej, higieny osobistej, ekologii, plastycznym na plakat „Higiena osobista i MY”, turnieju sportowym. Lekarz stomatolog przekazał uczniom wiedzę na temat prawidłowego mycia zębów,

- w dniu 22.07.2014 r. przesłano do 15 zakładów opieki zdrowotnej i 5 gazet lokalnych pisma informujące o akcji wykonywania bezpłatnych badań przesiewowych anty – HCV, zorganizowanej przez Fundację Gwiazda Nadziei w ramach obchodzonego w dniu 28.07.2014 r. Światowego Dnia Wirusowego Zapalenia Wątroby. Informację zamieszczono także na stronie internetowej,

Pracownicy Oświaty Zdrowotnej prowadzili edukację w zakresie:

- profilaktyki grypy w 40 podmiotach (zakłady nauczania i wychowania, opieki zdrowotnej, obiekty wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży). Zadaniem objęto 25929 osób,

- promocji szczepień ochronnych w 42 podmiotach (zakłady nauczania i wychowania, opieki zdrowotnej, obiekty wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży). Edukacją objęto dzieci, młodzież, osoby dorosłe, ogółem 5500 osób,

- profilaktyki chorób układu pokarmowego, w tym zatruc pokarmowych w 25 podmiotach (zakłady nauczania i wychowania, opieki zdrowotnej, obiekty wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży). Zadaniem objęto 6980 osób,

- promocji zdrowego stylu życia, w tym promocji prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej w 42 podmiotach wśród uczniów, dzieci i młodzieży, kadry opiekunów i uczestników wypoczynku zimowego i letniego, osób dorosłych, łącznie wśród 7300 osób,

- profilaktyki chorób nowotworowych w 34 podmiotach (samorządy lokalne, zakłady nauczania, opieki zdrowotnej, biblioteki, obiekty wypoczynku dzieci i młodzieży, solaria). Zadaniem objęto 9100 osób,

- profilaktyki zakażeń meningokokowych w 53 podmiotach (zakłady nauczania i wychowania, opieki zdrowotnej, biblioteki, obiekty wypoczynku dzieci i młodzieży). Zadaniem objęto 7230 osób,

- profilaktyki chorób odzwierzęcych, zatruc pokarmowych, w 13 obiektach wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. Promowano zdrowy styl życia wśród 2630 osób,

- profilaktyki zakażeń świerzbem w 29 zakładach opieki zdrowotnej, nauczania i wychowania wśród 7000 osób,

- profilaktyki bąblowicy w 33 zakładach opieki zdrowotnej, nauczania i wychowania wśród 7000 osób,

- Barszcz Sosnowskiego – jak się ustrzec przed poparzeniem. Informację przesłano

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

do 11 samorządów lokalnych oraz zamieszczono na stronie internetowej PSSE w Zawierciu,

- właściwy wyboru tornistra/plecaka szkolnego. Informację przesłano do 43 szkół podstawowych,
- ochrona dzieci i młodzieży przed nieadekwatnymi do ich wieku treściami. Informację przesłano do 11 samorządów lokalnych oraz zamieszczono na stronie internetowej PSSE w Zawierciu,
- Projekt WHO „Higiena rąk to bezpieczna opieka 2005-2015 Kampania „Ratuj życie. Dezynfekuj ręce”. Zajęcia w ramach projektu realizowało 250 uczniów Szkoły Podstawowej Nr 5 w Zawierciu.

W 2015 roku w zakresie działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia realizowano interwencje programowe i nieprogramowe zgodnie z planem pracy i procedurami systemu jakości. Realizowane przedsięwzięcia uwzględniały aktualne potrzeby społeczności lokalnej. W 106 zakładach nauczania i wychowania, w tym 19 szkołach ponadgimnazjalnych koordynowano, wdrażano, monitorowano interwencje programowe i nieprogramowe. Realizowano 13 interwencji programowych (liczba odbiorców - 63136 osób) i 22 interwencje nieprogramowe (liczba odbiorców - 196664 osoby). Ogólna liczba odbiorców interwencji wynosiła 259800 osób.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zawierciu sprawował zapobiegawczy nadzór sanitarny polegający w szczególności na:

- uzgadnianiu zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin;
- opiniowaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miast i gmin oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- uzgadnianiu na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miast i gmin w przypadku procedur planistycznych wszczętych uchwałami intencyjnymi sprzed 21 października 2010 r. (zgodnie z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym);
- uzgadnianiu warunków zabudowy i zagospodarowania terenu planowanych przedsięwzięć pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- wydawaniu opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – również co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko;
- wydawaniu opinii co do zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
- opiniowaniu w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- uzgadnianiu pod względem wymogów higienicznych i zdrowotnych dokumentacji projektowej dotyczącej budowy lub rozbiórki obiektu budowlanego, a także zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych lub ich części.

Ponadto dokonywano odbiorów przekazywanych do użytkowania obiektów budowlanych i wydawano opinie sanitarne dotyczące zgodności wykonania obiektów i przedsięwzięć z projektem budowlanym.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu **Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015**

W wyżej wymienionym zakresie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zawierciu w 2015 roku wydano 144 uzgodnień i opinii sanitarnych.

Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego miała na celu zapewnienie właściwego stanu higienicznego i zdrowotnego w nowo realizowanych obiektach takich jak:

- obiekty służby zdrowia i obiekty obrotu środkami farmaceutycznymi,
- obiekty handlowo-usługowe,
- obiekty żywnościowe,
- zakłady pracy (obiekty produkcyjne i usługowe) oraz inne obiekty użyteczności publicznej,
- obiekty infrastruktury technicznej.

a także ochronę zdrowia ludzi, miejsc ich zamieszkania i przebywania przed niekorzystnym oddziaływaniem uciążliwych obiektów przemysłowych i komunalnych oraz dróg.

Począwszy od etapu opiniowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miast i gmin, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a także w postępowaniu dotyczącym przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – w wydawanych opiniach i rozstrzygnięciach zawierano i określano warunki dotyczące ochrony powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, ochrony powietrza atmosferycznego, zapewnienia ochrony akustycznej i innych mających na celu wyeliminowanie negatywnych oddziaływań i ewentualnych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi oraz warunków ich zamieszkania.

Przy opiniowaniu przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko zwracano uwagę na zasięg potencjalnego oddziaływania przedsięwzięcia w celu wyeliminowanie przekroczeń standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący inwestycję ma tytuł prawny.

Jednym z ważniejszych elementów w działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pod kątem wpływu projektowanego sposobu zagospodarowania terenu na takie elementy jak: powietrze, wodę, powierzchnię ziemi, klimat, zasoby naturalne, krajobraz, rośliny, zwierzęta oraz ludzi we wzajemnym ich powiązaniu. Podstawą ich uzgodnień są opracowania zawierające analizy i oceny oddziaływania na środowisko tzw. prognozy oddziaływania na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.

Mając na uwadze szeroko rozumianą ochronę zdrowia publicznego w przeprowadzanej strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zwracano szczególną uwagę na:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

- właściwą gospodarkę wodno-ściekową, w tym zaopatrzenie ludności w wodę do picia o odpowiedniej jakości i ilości,
- prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów,
- ochronę ludności przed nadmiernym hałasem oraz zanieczyszczeniem powietrza,
- prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych oddziaływań skumulowanych, wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia środowiska przy realizacji postanowień opracowywanego planu.

Ponadto w celu ograniczenia niekorzystnego oddziaływania zabudowy przemysłowej na otoczenie zwracano uwagę na oddzielenie obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe od obszarów przemysłowych, szczególnie intensywnie wykorzystywanych. W 2015 roku w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dokonano uzgodnień 6 dokumentacji planistycznych (miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego) dotyczących: gminy Szczekociny, gminy Łazy, gminy Ogrodzieniec oraz miasta Zawiercia. Przedłożony do zaopiniowania przez Burmistrza Miasta i Gminy Szczekociny projekt zmiany Studium oraz 2 projekty zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczyły dwóch terenów: położonych w centralnej części Miasta i Gminy Szczekociny w rejonie sołectw Tęgobórz, Gustawów, Siedliska (obszar lokalizacji elektrowni wiatrowych) oraz miasta Szczekociny (obszar północno-zachodniego Zarzecza).

Odnosnie projektu Studium przedmiotem opracowania było wprowadzenie zmian w obowiązującym Studium, umożliwiających realizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW oraz dostosowanie ustaleń studium do występujących uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych oraz aktualnej sytuacji ekonomiczno-prawnej na terenie miasta i gminy Szczekociny.

Przedłożone do zaopiniowania przez Burmistrza Miasta i Gminy Szczekociny 2 projekty zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczyły terenu położonego w centralnej części miasta i gminy Szczekociny w rejonie północno-zachodniego Zarzecza o powierzchni ok. 280,82 ha oraz wyznaczonego obszaru w części miejscowości Siedliska, Gustawów-Malachów, Tęgobórz, obejmującego obszar o powierzchni ok. 258,62 ha. Głównym elementem projektu planu dla Zarzecza była droga główna ruchu przyspieszonego KDGP (północna obwodnica Szczekocin w ciągu przebudowy drogi krajowej nr 78). W projekcie planu trasa ta przecina centralną część terenu, a jej lokalizacja ma wpływ na zmianę sposobu zagospodarowania tej części miasta, wprowadzając rozległe tereny zabudowy produkcyjnej i usługowej oraz tereny, na których dopuszcza się realizację obiektów produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w zakresie energii słonecznej

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Drugi projekt zmiany planu pod nazwą „ELEKTROWNIE WIATROWE” dotyczył terenów przeznaczonych do lokalizowania alternatywnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kV , w tym zespołów elektrowni wiatrowych oraz na wyznaczeniu nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową z dopuszczeniem podstawowych usług. Na niektórych fragmentach terenów użytkowanych rolniczo wprowadzono nowe tereny pod projektowaną drogę krajową Nr 78.

Przedłożony do zaopiniowania przez Burmistrza Łaz projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczył terenu miasta i gminy Łazy. Z załączonej prognozy wynikało, że ustalenia Planu są wynikiem kompromisu pomiędzy wymogami ochrony środowiska i życia człowieka, a koniecznością rozwoju urbanistycznego i społecznego gminy.

Przedłożony do zaopiniowania przez Burmistrza Miasta i Gminy Ogrodzieniec projekt Studium obejmował obszar w granicach administracyjnych gminy Ogrodzieniec. W Studium... wskazano cztery strefy funkcjonalno-przestrzenne:

- strefa wysoko zurbanizowana – jest strefą w której zakłada się najintensywniejszy rozwój funkcjonalno – przestrzenny. Zaliczono do niej miejscowości położone wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych gminy, którymi są drogi wojewódzkie 791 (Zawiercie - Olkusz) oraz 790 (Dąbrowa Górnicza -Pilica),
- strefa leśna - obejmuje tereny wysoce aktywne przyrodniczo,
- strefa krajobrazowa - obejmuje obszary sołectw Ryczów, Ryczów Kolonia, Śrubarnia oraz Żelazko,
- strefa rolnicza - jest strefą umiarkowanie aktywną przyrodniczo, obejmuje ona tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej (pola uprawne, sady, łąki i pastwiska). Zaliczono do niej tereny położone na północ od drogi wojewódzkiej 790. Obejmuje ona sołectwa Giebło, Giebło Kolonia, Gulzów, Kielkowice i Mokrus. Przez wzgląd na występowanie w gminie niewielkich powierzchni gleb o wysokich klasach bonitacyjnych zachodzi konieczność ochrony gruntów posiadających sprzyjające warunki dla rozwoju upraw. W strefie tej przewiduje się dalszy rozwój rolnictwa oraz przekształcanie jej części, o najniższym stopniu przydatności rolniczej, na cele związane z gospodarką leśną.

Przedłożony do zaopiniowania przez Prezydenta Miasta Zawiercia projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczył terenów: Borowe Pole, Stawki, Blanowice, Kromołów, Zuzanka, Warty, Wydra Zielona, Łośnice. Realizacja rozwoju części miasta objętej planem w oparciu o ustalenia obecnie obowiązujących planów spowoduje znaczną presję na środowisko i krajobraz, szczególnie w rejonie Blanowic. Znalazły się tam duże rezerwy terenów budowlanych – umożliwiające nawet ok. trzykrotne zwiększenie

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu **Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015**

powierzchni terenów zabudowanych i zurbanizowanych. Znaczna część tych terenów jest położona w obrębie stoku kuesty jurajskiej, co będzie miało niewątpliwie duży niekorzystny wpływ na krajobraz.

Znacznie mniejszych zmian w zagospodarowaniu terenu można się spodziewać w zachodniej części obszaru planu, gdzie już obecnie występuje dość intensywna zabudowa. Ponadto wydano 5 opinii uzgadniających zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Uzgodnienia dotyczyły gminy Kroczyce, miasta Zawiercie, gminy Łazy, gminy Włodowice.

Główne kierunki rozwoju i dyspozycji funkcjonalno-przestrzennej terenów objętych pracami planistycznymi w 2015 roku to:

- uporządkowanie istniejącej zabudowy,
- wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz mieszkaniowo-usługową zgodnie z oczekiwaniami właścicieli terenów (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, jednorodzinna, zagrodowa, zabudowa usługowa),
- rozwiązania układów komunikacyjnych w oparciu o istniejące i projektowane drogi publiczne,
- wyznaczenie terenów pod elektrownie wiatrowe,
- wyznaczenie terenów rekreacyjno-sportowych i turystycznych,
- tereny zieleni parkowej, zieleni nieurządzonej, pasów zieleni izolacyjnej (naturalne bariery wizualne i akustyczne),
- uporządkowanie istniejącej sieci ulic poprzez nadanie im właściwych parametrów wynikających z ustawy o drogach publicznych.

Ponadto wydano 11 opinii o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla przedsięwzięć zlokalizowanych na terenach, dla których brak jest planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego. Opinie dotyczyły: budynków handlowo-usługowych, rozbudowy szkoły podstawowej, stacji demontażu pojazdów, a także obiektów o funkcji spożywczej, gastronomicznej, magazynowej oraz rolniczej.

W 2015 roku na podstawie ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko dokonano 6 uzgodnień przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Uzgadniane przedsięwzięcia to między innymi:

- rozbudowa stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji zlokalizowanej w Jeziorowicach, gm. Żarnowiec,
- budowa stacji paliw płynnych i gazowych w Zawierciu (2 stacje) oraz w Ogrodzieńcu,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

- budowa zakładu cynkowania ogniowego wyrobów metalowych w Szczekocinach,
- wymiana maszyny COS2 na nową w Hali Lejniczej Elektrostalowni wraz z rozbudową i przebudową istniejącej infrastruktury niezbędnej do funkcjonowania nowej maszyny ciągłego odlewania stali na terenie CMC w Zawierciu.

Wydano jedną opinię negatywną dla inwestycji pn: „Odzysk odpadów metodą R-3 kompostowanie odwodnionych osadów ściekowych i odpadów ulegających biodegradacji na terenie działki nr 6 w Siedliskach gmina Szczekociny.”

W ramach prowadzonego postępowania na podstawie ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko dotyczących opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko - wydano 28 opinii sanitarnych. Z tej liczby wydano 4 opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i ustalono zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Opinie te dotyczyły budowy stacji paliw płynnych i gazowych, rozbudowy zakładu przetwórstwa mięsnego, budowy zakładu cynkowania ogniowego wyrobów metalowych. W 4 przypadkach prowadzono korespondencję uzupełniającą z Urzędami oraz z inwestorami. Dodatkowo wydano 4 pisma wyjaśniające, kończące sprawę. Jedną sprawę przekazano według kompetencji do WSSE w Katowicach.

Na ww. etapach postępowania, w ramach prowadzonej oceny, zwracano szczególną uwagę na zapewnienie odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych w miejscu zamieszkania i przebywania ludzi na terenach bezpośrednio sąsiadujących lub będących w strefie oddziaływania przedsięwzięć, w zakresie:

- wyboru optymalnego wariantu realizacji inwestycji i określenia warunków realizacyjnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- stosowania stref buforowych – pasów zieleni izolującej, oddzielających tereny przemysłowe od terenów chronionych,
- zabezpieczenia ludności przed ewentualnymi uciążliwościami związanymi z emisją hałasu (zakłady przemysłowe i usługowe itp.),
- zabezpieczenia ludności przed wpływem i oddziaływaniem emisji zanieczyszczeń do powietrza przez uciążliwe zakłady poprzez zastosowanie odpowiednich emitorów i urządzeń pochłaniających substancje szkodliwe dla zdrowia (redukcja emisji),
- zapewnienia odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych przebywania ludzi w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi poprzez zastosowanie odpowiednich materiałów i wyrobów budowlanych, a także zapewnienia prawidłowej funkcji oraz odpowiedniego programu pomieszczeń.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Przy rozpatrywaniu ww. spraw brane były pod uwagę również uwagi, zastrzeżenia i wnioski zgłaszane bezpośrednio do Inspekcji Sanitarnej przez mieszkańców okolicznych terenów.

Uzgodniana dokumentacja projektowa dotyczyła: rozbudowy i przebudowy oczyszczalni ścieków Pilicy oraz budowy i przebudowy sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowy i przebudowa sieci wodociągowej w Pilicy.

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 47 kontroli sanitarnych. Kontrole obiektów były przeprowadzane, ze szczególnym zwróceniem uwagi na zgodność wykonania inwestycji z zatwierdzonym projektem budowlanym oraz pod kątem stosowania materiałów i wyrobów, posiadających stosowne atesty i certyfikaty higieniczne.

Uczestniczono w dopuszczeniu do użytkowania 39 obiektów budowlanych lub pomieszczeń w obiektach budowlanych.

Kontrole dotyczyły między innymi:

- obiektów żywnościowo-żywnościowych takich jak sklepy, piekarnie i lokale gastronomiczne (Ogrodzieniec, LIDL Zawiercie),
- stacji paliw płynnych (ORLEN Zawiercie),
- budynków administracyjno-biurowo-socjalnych (VIRTU Zawiercie, Fugasówka),
- warsztat stolarski (Zawada Pilicka),
- budynków z lokalami usługowo-handlowymi (Łazy, Zawiercie, Wysoka, Ogrodzieniec),
- budynek socjalny, wielorodzinny dla mniejszości romskiej w Szczekocinach,
- ośrodków hotelowo-rekreacyjnych i hoteli (Podzamcze - „Pod Figurą”, Podlesice - „Ostaniec” rozbudowa, „U Cezara” Zawiercie, Ogrodzieniec „Centuria” rozbudowa),
- oczyszczalnia ścieków na terenie Zakładu Karnego w Porębie,
- hali produkcyjnych i magazynowych, (ALDACH Szczekociny, WOKON Zawiercie, PROMAR Zawiercie, INTERCOR Zawiercie, STALOBREX Wysoka, Odlewnia Żeliwa Zawiercie),
- kąpielisko przy hotelu Villa-Verde (Zawiercie),
- sala przyjęć okolicznościowych (Zawiercie, Cisowa),
- stacji demontażu pojazdów oraz stacji diagnostycznych (Zawiercie, Żarnowiec, Pilica),
- pawilon stołówki na terenie Zakładu Karnego w Porębie,
- parkingi i place rekreacyjne (Pilica),
- aptek ogólnodostępnych (Zawiercie, Pilica),
- całodobowy dom seniora w Gulzowie,
- gabinetów lekarsko-fizjoterapeutycznych w Zawierciu,
- targowisko miejskie (Szczekociny),

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

- budynków socjalno-szatniowych przy stadionach miejskich (Szczekociny, Kromolów).

Na etapie uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych prowadzona jest współpraca z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego i Powiatowym Lekarzem Weterynarii w przypadku obiektów wytwarzających środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego.

Kontrole obiektów przeprowadzane były wspólnie z pracownikami poszczególnych sekcji nadzoru sanitarnego PSSE w Zawierciu. Kopie wydawanych opinii sanitarnych przekazywane były do odpowiedniej sekcji nadzoru, uczestniczącego w odbiorze.

Za wykonanie czynności w związku ze sprawowaniem zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2015 roku zostało wydanych 46 decyzji płatniczych.

W ramach pracy zapobiegawczego nadzoru sanitarnego prowadzona jest stała współpraca z regionalną dyrekcją ochrony środowiska, organami inspekcji weterynaryjnej, nadzoru budowlanego, organami samorządu terytorialnego. Szczególnie dotyczy to rozpatrywania spraw na etapie sporządzania i uzgadniania dokumentów planistycznych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym miast i gmin, uzgadniania uwarunkowań środowiskowych planowanych przedsięwzięć oraz uzgadniania dokumentacji projektowej, zwłaszcza obiektów użyteczności publicznej i infrastrukturalnych, realizowanych przez gminy ze środków pomocowych UE. Współpraca ta jest prawidłowa.

Sprawy konsultowane są również z Oddziałem Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego WSSE w Katowicach, do którego wysyłane są kopie wszystkich rozstrzygnięć (opinii) podejmowanych przez PPIS w Zawierciu.

Wszystkie sprawy rozpatrywane i załatwiane przez zapobiegawczy nadzór sanitarny są omawiane i konsultowane w poszczególnych sekcjach nadzoru sanitarnego PSSE.

W trakcie rozpatrywania spraw zwracano szczególną uwagę na przystosowanie obiektów budowlanych i pomieszczeń w zakresie dostępności (pochylnie, windy) i możliwości korzystania (odpowiedniej szerokości drzwi, toalety wyposażone w uchwyty i pochwyty przy przyborach sanitarnych) przez osoby niepełnosprawne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Zawierciu
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu zawierciańskiego za rok 2015

Osoby odpowiedzialne za opracowanie:

Epidemiologia	Ewelina Sergiel-Błaszczyk
Higiena Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku	Dorota Pała
Higiena Komunalna i Środowiska	Małgorzata Machura
Higiena Dzieci i Młodzieży	Małgorzata Superson
Higiena Pracy	Witold Walczak
Oświata Zdrowotna	Maria Nocek
Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	Anna Karp
Koordinacja całości, sprawdzenie i akceptacja	Wiesława Hamerlik